

Bosna i Hercegovina

Ekonomski trendovi

Januar/siječanj – juni/lipanj 2019. godine

Sadržaj:

I.	REALNI SEKTOR	9
	Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini	9
	Industrijska proizvodnja	11
	Prerađivačka industrija	11
	Energetski sektor	13
	Maloprodaja	14
	Građevinarstvo	15
	Transport	15
	Tržište rada	16
	Zaposlenost	18
	Nezaposlenost	19
	Plate	20
	Penzije	21
II.	JAVNE FINANSIJE	23
	Indirektni porezi	23
	Direktni porezi i doprinosi	25
	Javni dug	26
	Izveštaj o operacijama konsolidovane centralne vlade	30
	Konsolidovani budžet opšte vlade	31
III.	CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	34
	Cijene	34
	Monetarni sektor	35
	Bankarski sektor	37
	Tržište kapitala	42
IV.	VANJSKI SEKTOR	46
	Platni bilans	46
	Vanjskotrgovinska robna razmjena	48
	Izvoz roba	49
	Uvoz roba	50
	Vanjskotrgovinski bilans	51
V.	DIREKTNA STRANA ULAGANJA	53
	DODATAK	57

PRILOZI:

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata
Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena
Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu
Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima
Tabela 13: Kamatne stope na depozite
Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u Bosni i Hercegovini prema HS klasifikaciji
Tabela 15: Glavni trgovinski partneri
Tabela 16: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

Grafikon 1: Međunarodno poređenje realnog rasta BDP-a u P1 2019 (stopa rasta g/g)	9
Grafikon 2: Realni rast BDP u % (g/g) i doprinosi rastu po komponentama u p.p u P1 2019. godine...	10
Grafikon 3: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u P1 2019. godine po sektorima.....	11
Grafikon 4: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u P1 2019. godine ...	12
Grafikon 5: Pregled kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama	12
Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u P1 2019. godine	13
Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u P1 po godinama	14
Grafikon 8: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u P1	15
Grafikon 9: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini – u P1 po godinama.....	16
Grafikon 10: Anketna stopa nezaposlenosti	17
Grafikon 11: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni Hercegovini	19
Grafikon 12: Stopa registrovane nezaposlenosti, broj zaposlenih i nezaposlenih lica.....	20
Grafikon 13: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini	20
Grafikon 14: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini	22
Grafikon 15: Doprinosi rastu neto prihoda od indirektnih poreza	24
Grafikon 16: Stope rasta prihoda od poreza u 2019. godini	26
Grafikon 17: Stanje ukupnog javnog duga Bosne i Hercegovine	27
Grafikon 18: Stanje vanjskog duga Bosne i Hercegovine po nosiocima	27
Grafikon 19: Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine prema nosiocima duga	29
Grafikon 20: Rast potraživanja sektora opšte vlade	29
Grafikon 21: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, suficit/deficit u % BDP-a	31
Grafikon 22: Konsolidovani javni prihodi i rashodi, suficit/deficit u % BDP-a.....	32
Grafikon 23: Udio pojedinih kategorija u ukupnim rashodima u % BDP	33
Grafikon 24: Kretanje inflacije, poređenje sa istim periodom prethodne godine	34
Grafikon 25: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu P1 2019/P1 2018	35
Grafikon 26: Stope rasta monetarnih agregata VI 2019/VI 2018	36
Grafikon 27: Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	37
Grafikon 28: Sektorska struktura kredita	39
Grafikon 29: Kretanje prosječne EKS na kredite u Bosne i Hercegovine	40
Grafikon 30: Sektorska struktura depozita.....	40
Grafikon 31: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosne i Hercegovina.	41
Grafikon 32: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)	41
Grafikon 33: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu	42
Grafikon 34: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi	43
Grafikon 35: Promet na SASE u 2018. i 2019. godini (u mil. KM)	44
Grafikon 36: Promet na BLSE u 2018. i 2019. godini (u mil. KM)	44
Grafikon 37: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE.....	45
Grafikon 38: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR	45
Grafikon 39: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine kao udjela u BDP-u	46
Grafikon 40: Uporedni prikaz kretanja vanjskotrgovinskog i deficita tekućeg računa u P1	47
Grafikon 41: Učešće u finansiranju deficita tekućeg računa u P1	47
Grafikon 42: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za P1 2019. godine	49
Grafikon 43: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. god. ..	50
Grafikon 44: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. god. ...	51
Grafikon 45: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita u P1 2019. godine	51
Grafikon 46: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima (u mil. KM)	53
Grafikon 47: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama (u mil. KM) ..	54
Grafikon 48: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima u P1 2019. godine	55

SPISAK TABELA:

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini.....	17
Tabela 2: Prosječna neto plata u prvom polugodištu 2019. godine (u €)	18
Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza	23
Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni na kraju P1	25
Tabela 5: Bruto devizne rezerve u junu 2019. godine	37
Tabela 6: Finansijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju perioda u 000 KM	38
Tabela 7: Klasifikacija kredita prema kvaliteti	39
Tabela 8: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu	42
Tabela 9: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE.....	43
Tabela 10: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene tokom P1 2019. godine po HS klasifikaciji .	52
Tabela 11: Strana direktna ulaganja po kvartalima.....	53

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– Prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– Druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– Prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– Drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– Treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– Četvrti kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazi novac
		mil. KM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI					
godišnji pokazatelji					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	29.727	31.048	32.326	34.016	35.346*
Nominalna stopa rasta (u %)	4,9%	4,4%	4,1%	5,2%	3,9%*
Realna stopa rasta (u %)	4,1%	3,4%	3,0%	3,6%	3,0%*
Stanovništvo (hiljade) - prema popisu iz 2013. godine	3.518	3.518	3.518	3.518	3.518
BDP per capita (u KM)	8.450	8.825	9.189	9.669	10.047*
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	542	521	489	452	415*
Prosječna neto plata (u KM)	830	838	851	879	923*
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,0%	-1,1%	1,3%	1,4%	1,0%*
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	41,5%	41,1%	41,7%	42,3%	-
Tekući rashodi	39,0%	37,6%	36,9%	37,4%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	2,5%	3,5%	4,8%	4,9%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	1,9%	2,3%	2,4%	2,6%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	0,6%	1,2%	2,5%	2,3%	-
Vanjski javni dug	28,3%	27,5%	24,3%	24,1%	-
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	62,8%	65,1%	68,0%	71,1%*	-
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	51,5%	51,1%	52,8%	53,0%*	-
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.450	-1.409	-1.363	-1.239	-1.470*
U % BDP-a	-4,9%	-4,5%	-4,2%	-3,6%	-4,2%
Trgovinski bilans	-5.216	-4.956	-5.087	-5.010	-5.185
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	10.160	10.869	12.811	14.087	14.291*
(stopa rasta u %)	9,3%	7,0%	17,9%	10,0%	1,4%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	15.376	15.825	17.898	19.097	19.476*
(stopa rasta u %)	-0,8%	2,9%	13,1%	6,7%	2,0%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-17,5%	-16,0%	-15,7%	-14,7%	-14,7%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	8.606,3	9.531,1	10.556,6	11.623,2	-
U mjesecima uvoza roba i usluga	6,8	7,3	7,2	7,5	-
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	592,9	735,4	995,3	976,4	-
U % izvoza roba i usluga	5,9%	6,9%	7,9%	7,2%	-

- Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine: BDP, stanovništvo, zaposlenost, plate i cijene.

- Izvor: Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje.

- Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans Bosne i Hercegovine; novac i krediti; devizne rezerve.

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Procjena/pretpostavka Direkcije za ekonomsko planiranje (u daljem tekstu DEP).

(p) Projekcija DEP-a

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI					
u periodu januar-juni 2019					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Realni sektor					
Industrijska proizvodnja - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	2,6%	4,6%	2,1%	3,3%	-4,5%
Prerađivačka industrija - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	3,0%	5,9%	2,7%	-0,1%	-1,8%
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	544,5	527,9	498,6	461,9	418,8
Prosječna neto plata (u KM)	830	834	848	867	911
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-0,6%	-1,4%	1,1%	1,1%	0,8%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	5,4%	4,2%	3,1%	9,8%	4,6%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga	12,2%	-0,2%	-3,1%	3,1%	-1,5%
Novac i krediti (stopa rasta g/g)					
Novac u širem smislu (M2)	8,8%	7,3%	10,2%	10,2%	8,1%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	0,9%	2,6%	6,4%	7,1%	6,2%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-751	-768	-767	-693	-972
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-28,1	2,2	-0,1	-9,6	40,3
Bilans roba i usluga					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	4.791	5.018	5.887	6.669	6.800
(stopa rasta u %)	10,1	4,7	17,3	13,3	2,0
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	7.340	7.438	8.409	9.168	9.663
(stopa rasta u %)	1,7	1,3	13,1	9,0	5,4
Bruto devizne rezerve					
Bruto devizne rezerve - rast u %	10,8%	10,9%	7,9%	17,3%	8,3%
U mjesecima uvoza roba i usluga	6,1	6,8	6,8	7,1	7,4

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2015-2019 su zvanični podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

I REALNI SEKTOR

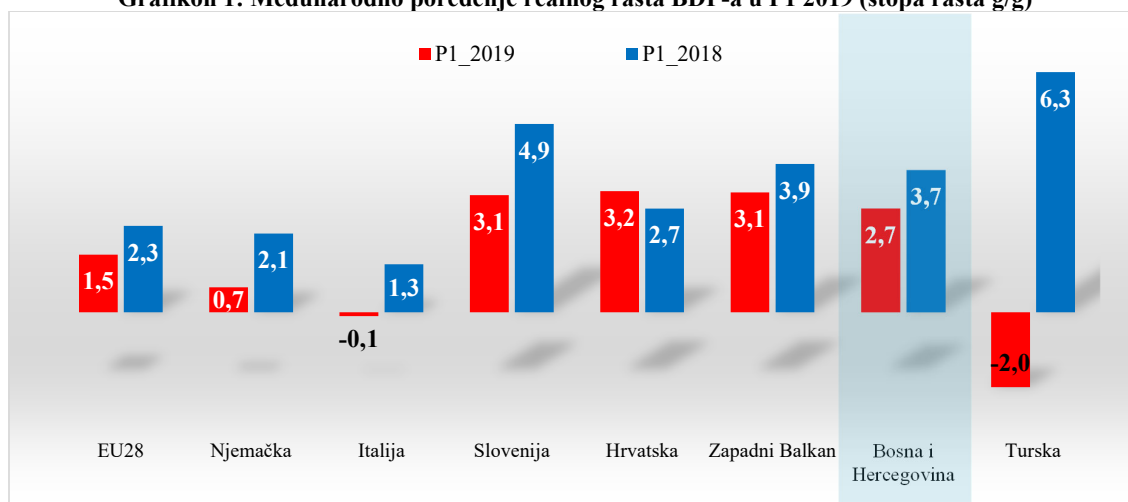
Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini

- *Usporen ekonomski rast u odnosu na prethodnu godinu*
- *Eksterne dinamike i slabljenje izvozne tražnje ključni faktori usporavanja*
- *Rast domaće tražnje (privatna potrošnja i investicije) glavni nosioci ekonomskog rasta*

Prema preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) statistika nacionalnih računa rashodni pristup, procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina u P1 2019. godine ostvarila ekonomski rast od 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Posmatrano po kvartalima, registrirane stope ekonomskog rasta u 2019. godine su iznosile K1 2,8%, K2 2,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo predstavlja nastavak trenda ekonomskog rasta iz prethodne godine, s tim da je registrirana stopa rasta bila dosta niža u odnosu na prethodnu godinu. Naime, ekonomski rast u P1 2018. godine iznosio je 3,7%, tako da se može konstatovati da je Bosna i Hercegovina u poređenju sa prethodnom godinom izgubila 1 procentni poen (dalje u tekstu p.p.) ekonomskog rasta.

Pored ovoga, vrijedi istaći da je slabljenje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini proporcionalno jednako slabljenju rasta u zemljama Europske Unije (dalje u tekstu EU 28) gdje je registrirana stopa rasta u P1 2019. godine iznosila 1,5%, dok je u P1 2018. godine ekonomski rast iznosio 2,3%. Na osnovu ovih pokazatelja se može zaključiti da je ovo slabljenje poslovne aktivnosti odnosno usporavanje trenda ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu u velikoj mjeri posljedica slabljenja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju. Ovo se ponajviše odnosi na zemlje EU28 gdje je došlo značajnog usporavanja poslovne aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po zemljama, najznačajnija slabljenja ekonomskog rasta tokom prvog polugodišta 2019. godine zabilježena su u Njemačkoj i Italiji gdje su registrirane stope rasta iznosile 0,7% odnosno 0,0% u odnosu na isti period prethodne godine.²

Grafikon 1: Međunarodno poređenje realnog rasta BDP-a u P1 2019 (stopa rasta g/g)

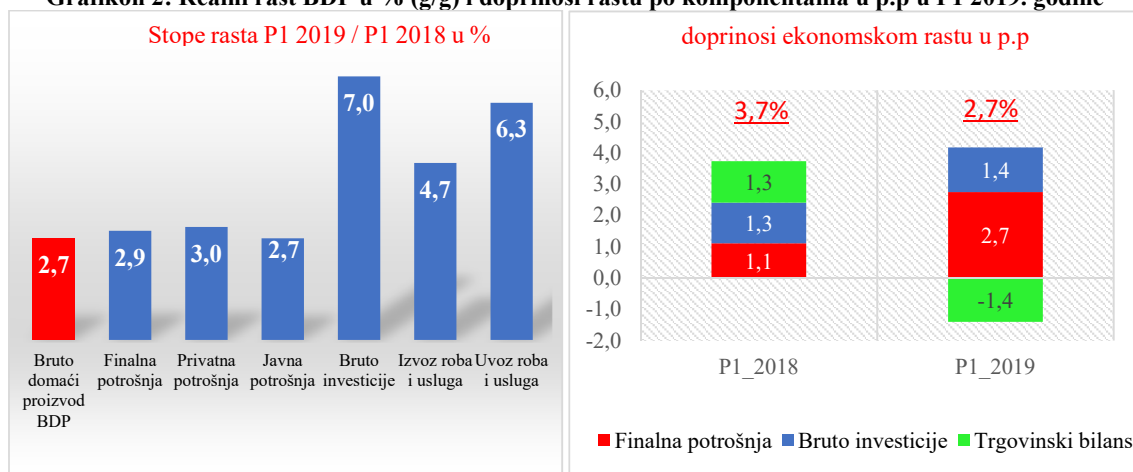
Izvor: EUROSTAT i nacionalni zavodi za statistiku

¹ BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci“, 10.10.2019. godine

² EUROSTAT, Newsrelease, „GDP and Employment“, 128/2019, 14 August 2019.

S druge strane, ako se pažljivije posmatra struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u P1 2019. godine vidljivo je da je isti ostvaren zahvaljujući domaćoj tržišnji, dok je izvozna tražnja imala negativan utjecaj na ekonomska kretanja u zemlji. Tako je najznačajniji doprinos ekonomskom rastu ostvaren u okviru privatne potrošnje koja ima najveću zastupljenost u okviru BDP-a od oko 75% i uvećana je za 3% u odnosu na isti period prethodne godine. Ključne determinante povećanja privatne potrošnje bile su povećanje broja zaposlenih (2,3%) i penzionera (1,4%), povećanje njihovih primanja, kao i povećanje kreditnih plasmana i tekućih priliva iz inostranstva. S druge strane, tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja vladine potrošnje od 2,7% što je dovelo do povećanja ukupne finalne potrošnje u Bosni i Hercegovini od 2,9%, tako je doprinos ove kategorije u ukupnom ekonomskom rastu iznosio 2,7 p.p. Pored potrošnje, pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,4 p.p ostvaren je i u domenu bruto investicija, koje istina nemaju visok nivo zastupljenosti u okviru BDP-a od oko 20% ali su tokom posmatranog perioda ostvarile rast od skoro 7% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim prilikom interpretacije pokazatelja iz domena investicija potrebna je dodatna opreznost, obzirom da kvartalni podaci nacionalnih računa ne prikazuju kretanje zaliha koja su najvjerovatnije uknjižena u okviru kategorije bruto investicije. Osim toga, kratkoročni pokazatelji koji mogu poslužiti za procjenu kretanja investicija do određene mjere, kao što su uvoz kapitalnih proizvoda i kretanje građevinskih radova nisu bili nešto naročito impresivni. Pregled kretanja i strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini po komponentama u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 2: Realni rast BDP u % (g/g) i doprinosi rastu po komponentama u p.p u P1 2019. godine

Izvor: BHAS

S druge strane, usljed usporavanja ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima i slabljenja izvozne tražnje doprinos vanjskog sektora (trgovinskog bilansa) u ukupnom ekonomskom rastu u P1 2019. godine je bio negativan. Naime, slabljenje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima uz pad proizvodnje u prerađivačkoj industriji tokom 2019. godini rezultirali su stagnacijom robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine, dok je izvoz usluga nastavio trend rasta.³ S druge strane, rast domaće tražnje i struktura privatne potrošnje rezultirali su povećanjem uvoza po nešto višoj stopi rasta u odnosu na izvoz, te doveli do povećanja vanjskotrgovinskog deficita od skoro oko 10%, tako da je doprinos istog u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio 1,4 p.p.

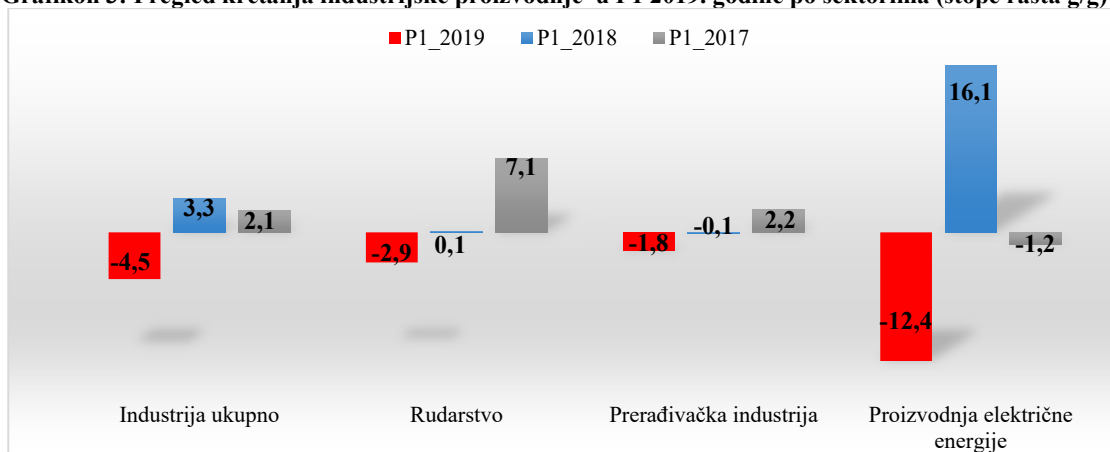
³ Na grafikonu br.2 prikazane su realne stope rasta ukupnog izvoza (robe + usluge) i ukupnog uvoza (robe + usluge) iz publikacije statistika nacionalnih računa koju objavljuje BHAS-a kvartalno.

Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

- Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje
- Smanjenje proizvodnje u okviru sva tri sektora
- Pogoršanje u vanjskom okruženju dovelo do slabljenja prerađivačke industrije

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za P1 2019. godine u Bosni i Hercegovini je zabilježen pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,5%. Na ovaj način je nastavljen veoma nepovoljan trend slabljenja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini tokom savkog mjeseca u prvoj polovini 2019. godine.⁴ Iako je ovo smanjenje na nivou perioda djelimično posljedica baznog efekta iz prethodne godine, ipak je čini se ključni razlog bilo evidentno usporavanje ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima kao što su Njemačka i Italija, kao i višegodišnji problemi sa kojima se susreću domaće kompanije. Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih sektora.

Grafikon 3: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u P1 2019. godine po sektorima (stope rasta g/g)

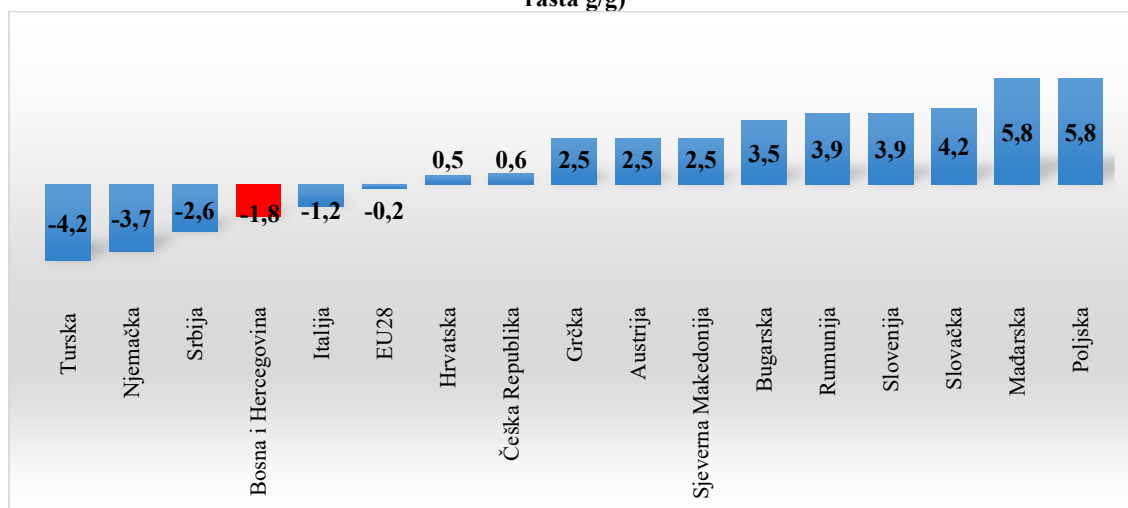
Izvor: BHAS

Prerađivačka industrija

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za P1 2019. godine u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini registrirano je smanjenje proizvodnje od oko 2% u odnosu na isti period prethodne godine. Ključnu determinantu ovih kretanja u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije predstavljala su dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju odnosno glavnim trgovinskim partnerima. Tako je ovaj pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije uzrokovan usporavanjem ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, odnosno slabljenjem izvozne tražnje. Međunarodno poređenje kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji u P1 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine prikazano je grafikonu ispod:

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2019. godine-prethodni podaci“, 25.07.2019. godine.

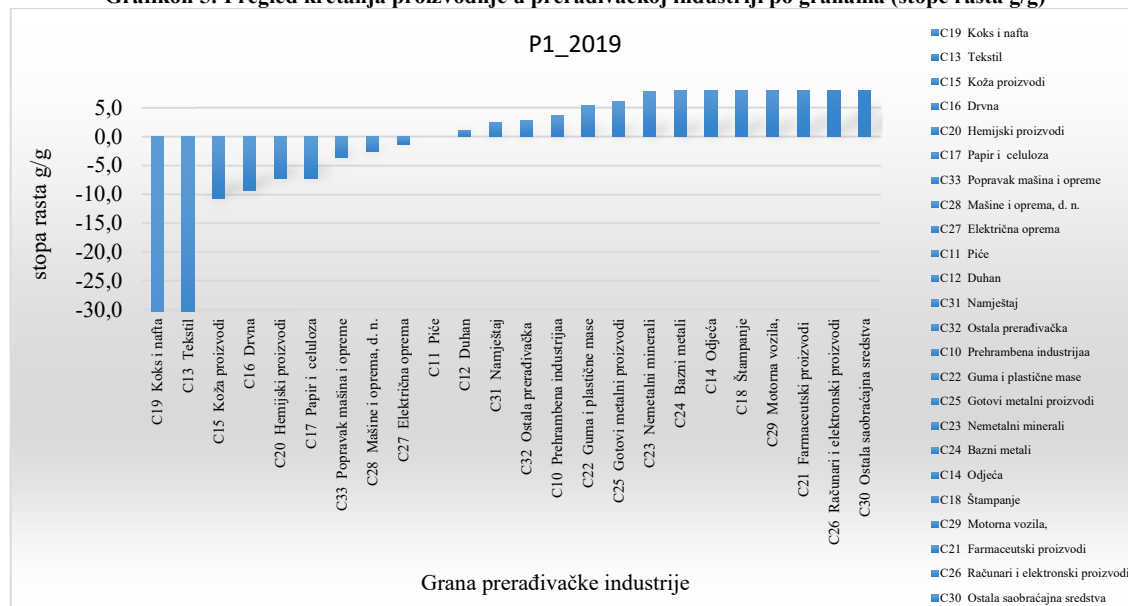
Grafikon 4: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u P1 2019. godine (stope rasta g/g)

Izvor: EUROSTAT

Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljivo je da su tokom prvih 6 mjeseci 2019. najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su: nafti derivati i koks, tekstilna industrija i u okviru proizvodnje kože i kožnih proizvoda gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pored ovih industrijskih grana smanjenja proizvodnje su zabilježena i u okviru proizvodnje hemikalija i hemijski proizvoda 7,3%, drvoprerade(osim namještaja) od oko 10%, te mašina i opreme od oko 3%. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prehambene industrije, proizvodnje namještaja, baznih metala i metalnih proizvoda, građevinskog materijala i drugih industrijskih grana nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije odnosno ukupne industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po granama u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 5: Pregled kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama (stope rasta g/g)

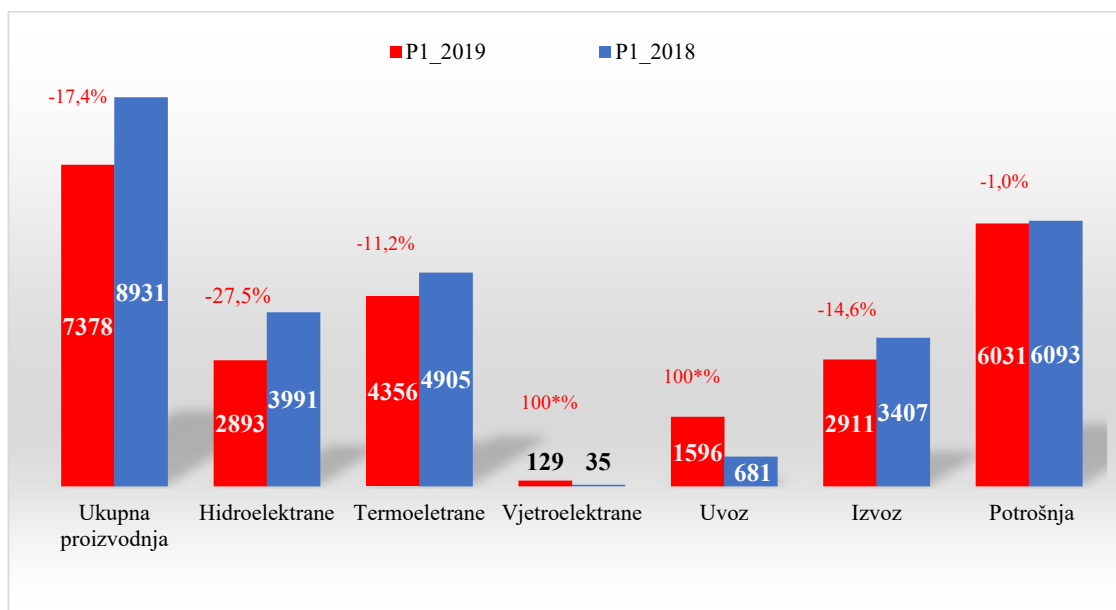

Izvor: BHAS

Energetski sektor

Za razliku od prerađivačke industrije, kretanja u okviru energetskog sektora koji uključuje proizvodnju električne energije i rudnike u većoj mjeri su determinisana domaćom tražnjom. Iako je tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, to nije bio slučaj u P1 2019. godine. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu NOSBiH) a u P1 2019. godine ukupna proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 7378 GWh što predstavlja smanjenje od 17,4% u odnosu na isti period prethodne godine.⁵ Ovo smanjenje ukupne proizvodnje električne energije posljedica je drastičnog pada proizvodnje električne energije u hidroelektranama od preko 27,5% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je smanjenje proizvodnje u termoelektranama iznosilo preko 10%.⁶ Pad proizvodnje električne energije u Bosni i Hercegovini uz smanjenje potrošnje od 1%, rezultirao je smanjenjem izvoza električne energije od skoro 15%⁷ (posmatrano u fizičkim jedinicama), dok je uvoz iste udvostručen na kraju P1 2019. godine. S druge strane, tokom posmatranog period došlo je i do smanjenja proizvodnje u okviru sektora rudarstva gdje je tokom P1 2019. godine zabilježen pad proizvodnje od skoro 3% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja u okviru sektora za proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini u P1 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u P1 2019. godine

Izvor: NOSBiH

⁵ NOSBiH, „Izveštaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u Bosni i Hercegovini za juni 2019. godine“ 16.07.2019. godine

⁶ U P1 2019. godine hidroelektrane u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvovala su sa 39,2%, termoelektrane 59,0%, dok je učešće vjetroelektrana iznosilo 1,8%.

⁷ Vrijedi napomenuti da se ovdje radi o smanjenju izvoza električne energije u fizičkim jedinicama, dok je s druge strane vrijednosno gledano tokom P1 2019. godine došlo do povećanja izvoza električne energije u KM što bi moglo biti posljedica povećanja cijene izvozne električne energije.

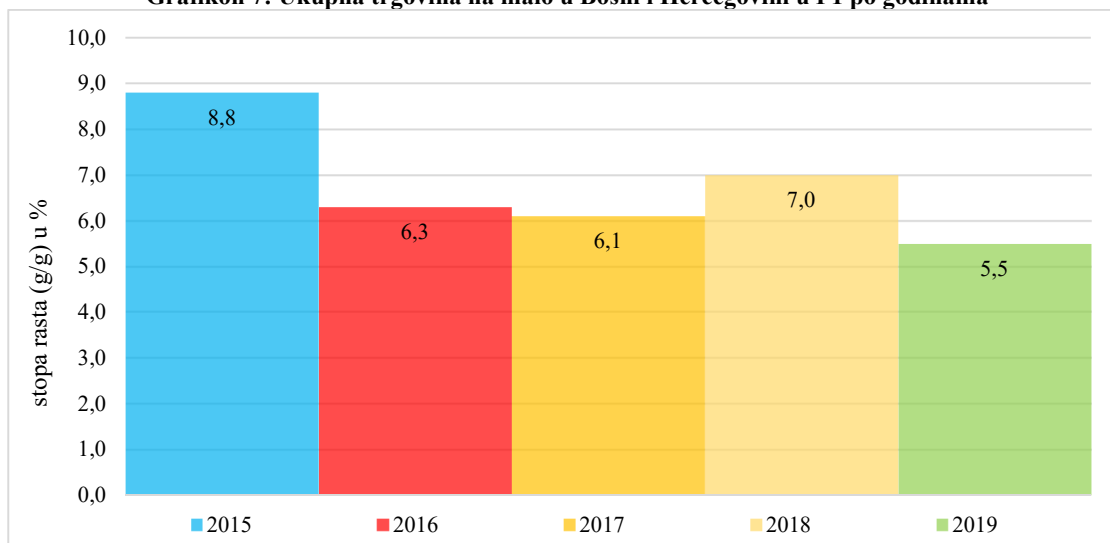
Maloprodaja

- *Rast maloprodaje od 5,5% u P1 2019. godine*

Prema zvaničnim podacima za P1 2019. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila porast prometa pa je tako realna stopa rasta iznosila 5,5% (u odnosu na isti period prošle godine). Do ovog rasta je došlo usljed realnog povećanja trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (dalje u tekstu s.p.) od 3,2% te porasta prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. za 6,2%.

Kod trgovine na malo neprehrambenim proizvodima zabilježen je porast od 4,2% u posmatranom periodu. U okviru ove trgovine uz ostvareni pad ostale trgovine na malo u nespecijaliziranim prodavnicama od -5,7%, zabilježeno je povećanje u prometu na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 10,2%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 7,3%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 12,6%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 7,9%. U posmatranom periodu došlo je i do rasta trgovine na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 14,6%.

Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u P1 po godinama

Izvor: BHAS

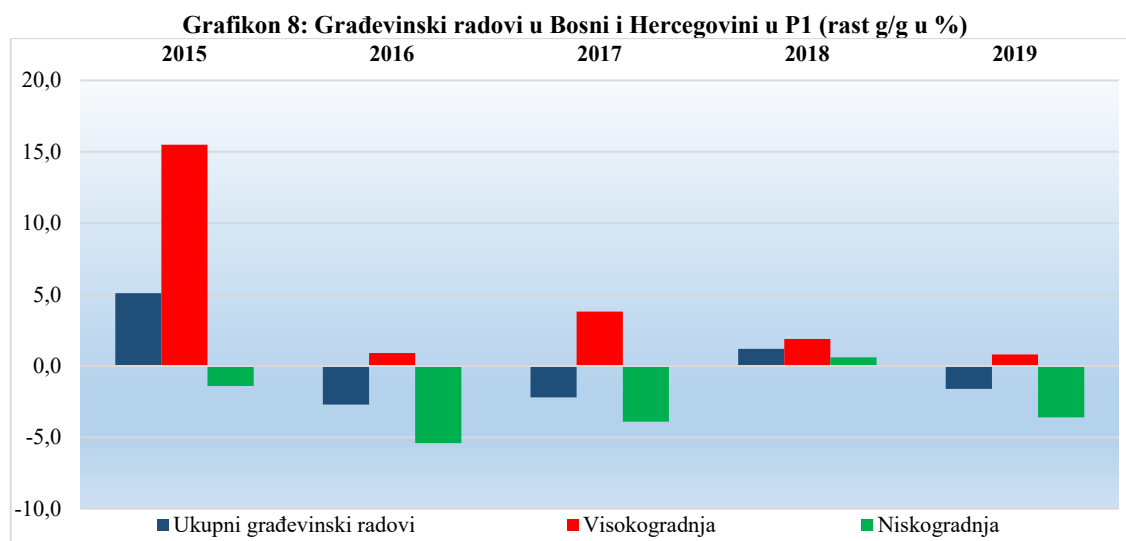
Pored već spomenutih kategorija, do rasta prometa u P1 2019. godine je došlo i kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 2,5%, trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 14,8%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 9,6%, dok je najveći porast prometa od 22,4% zabilježen kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. Izuzetak od navedenih kategorija je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. sa zabilježenim smanjenjem prometa od 2,5%.

Građevinarstvo

- *Smanjenje ukupnih građevinskih radova*

Raspoloživi podaci za sektor građevinarstva u Bosni i Hercegovini za P1 2019. godine pokazuju smanjenje ukupnih građevinskih radova od -1,6% u odnosu na isti period prethodne godine (u K1 je zabilježeno smanjenje od -1% a u K2 -2,2%). U sektoru niskogradnje u posmatranom periodu ostvareno je smanjenje rasta od -3,6% dok je nasuprot tome sektor visokogradnje zabilježio rast građevinskih radova od 0,8%.

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u P1 2019. godine u odnosu na P1 2018. godine veći je za 4,1%. Ovaj porast je ostvaren zahvaljujući izdatim dozvolama za građenje u oblasti niskogradnje gdje je zabilježena stopa rasta od 7,3% te odobrenjima za građenje objekata u sektoru visokogradnje koja su u posmatranom periodu ostvarila rast od 3,4%. U sektoru visokogradnje je povećan broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada (13,9%) dok je istovremeno smanjen broj izdatih dozvola za nestambene zgrade (-16,9%).

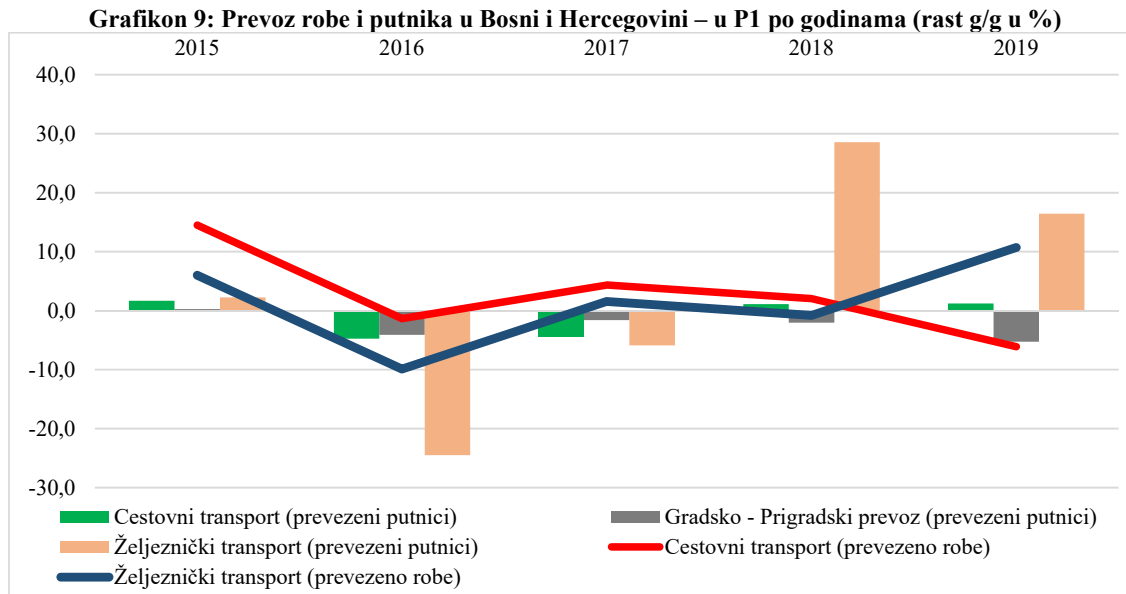
Izvor: BHAS

Transport

- *Rast broja prevezenih putnika u cestovnom i željezničkom saobraćaju*

Prema podacima BHAS-a za P1 2019. godine došlo je do smanjenja cestovnog prevoza roba od -6,1%⁸ u odnosu na isti period prošle godine. U isto vrijeme broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu je zabilježio porast od 1,2%, dok je prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu smanjen za -5,3%. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju vidljivo je da je nastavljen rast oba vida prevoza, pa je tako zabilježeni rast opsega prevezene robe iznosio 10,7% a povećanje broja prevezenih putnika iznosilo je 16,5%.

⁸ Izračunato iz prosjeka kvartalnih stopa rasta.

Izvor: BHAS

U okviru djelatnosti prometa i skladištenja je nastavljen rast (kao i u prethodnim kvartalima) tako da su u K1 i K2 2019. godine zabilježene pozitivne stope nominalnog rasta. Tako je u P1 2019. godine kod prometa u transportu i skladištenja u Bosni i Hercegovini zabilježen nominalni rast od 7%. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti ostvareni rast iznosio je 4,4%, u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta ostvareni rast bio je 5,8% dok je kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu zabilježena stopa rasta iznosila 14,9%.

Tržište rada

- Anketna stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini smanjena na 15,7% u 2019. godini.
- Broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2019. godine uvećan uz intenzivno smanjenje broja nezaposlenih lica.
- Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini nominalno uvećana za 5,1% g/g.

Prema preliminarnim podacima Ankete o radnoj snazi za 2019. godinu u Bosni i Hercegovini manje od polovine radno sposobnog stanovništva čine aktivne osobe (42,1%). Stopa zaposlenosti je iznosila 35,5% i nešto je veća u odnosu na prethodnu godinu (tabela ispod).

U 2019. godini nastavljen je trend smanjenja stope nezaposlenosti koja je iznosila je 15,7%. Stopa nezaposlenosti bila je najveća među mladima u dobi 15-24 godine i iznosila je 33,8%. Anketa je kao i prethodnih godina pokazala da najveći broj nezaposlenih lica traži posao duže od jedne godine (75,7%), što je velikim djelom posljedica tranzicije ekonomije u Bosni i Hercegovini. Stopa neaktivnosti u 2019. godini iznosila je 57,9% i nije se mijenjala upoređenju sa 2018. godinom.

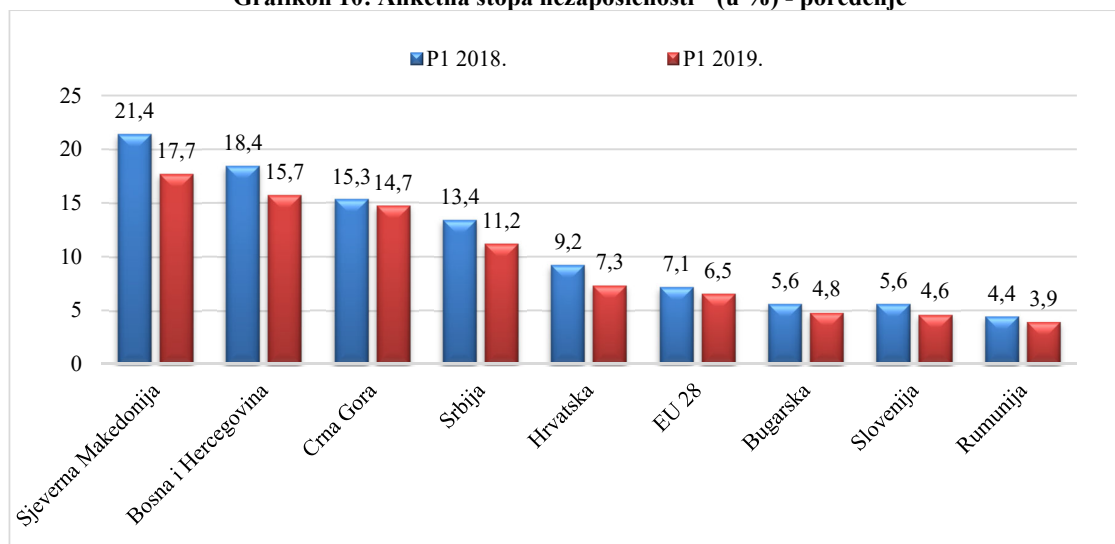
Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini

	2018	2019
Stopa nezaposlenosti ⁹	18,4%	15,7%
Stopa aktivnosti ¹⁰	42,1%	42,1%
Stopa zaposlenosti ¹¹	34,3%	35,5%
Neaktivno stanovništvo (učesće u radno sposobnom stanovništvu)	57,9%	57,9%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini u 2018. u 2019. godini, preliminarni podaci

Iako je stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini smanjena i dalje je izrazito visoka u poređenju sa prosječnom stopom nezaposlenosti u EU 28 koja je u prvom polugodištu 2019. godine iznosila 6,5%. U okviru zemalja Evropske unije najveće stope nezaposlenosti u istom periodu bile su u Grčkoj (18%), Španiji (14,4%) i Italiji (10,4%). Pored toga, stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini je jedna od najvećih u poređenju sa zemljama u regionu (osim Makedonije).

Grafikon 10: Anketna stopa nezaposlenosti¹² (u %) - poređenje

Izvor: EUROSTAT, Agencije za statistiku posmatranih zemalja

Uz smanjenje stope nezaposlenosti u većini zemalja u regionu prosječna neto plata je nominalno uvećana u poređenju sa 2018. godinom uz sporiji realni rast zbog inflacije (tabela ispod). Kao i prethodnu godinu, najveća prosječna neto plata u prvom polugodištu 2019. godine bila je u Sloveniji i Hrvatskoj, a najniža neto plata registrovana je u Sjevernoj Makedoniji.

⁹ Stopa nezaposlenosti predstavlja procentualno učešće nezaposlenih lica u radnoj snazi.

¹⁰ Stopa aktivnosti predstavlja procentualno učešće radne snage u radno sposobnom stanovništvu.

¹¹ Stopa zaposlenosti predstavlja procentualno učešće zaposlenih osoba u radno sposobnom stanovništvu.

¹² Periodi provođenja ankete o radnoj snazi se razlikuju među zemljama. Za zemlje EU 28 podaci su prosjek šest mjeseci. Za Crnu Goru, Srbiju i Sjevernu Makedoniju podaci se odnose na prosjek dva kvartala. U Bosni i Hercegovini anketa o radnoj snazi se provodi jednom godišnje.

**Tabela 2: Prosječna neto plata u prvom polugodištu 2019. godine (u €)¹³
i stope rasta P1 2019/P1 2018**

	Neto plata (u €)	Nominalni rast	Realni rast
Slovenija	1.115	3,6%	2,1%
Hrvatska	866	3,2%	2,5%
Rumunija	641	15,7%	11,3%
Crna Gora	513	0,4%	-0,1%
Bosn i Hercegovina	466	5,1%	4,2%
Srbija	460	9,8%	7,3%
Sjeverna Makedonija	402	3,5%	2,3%

Izvor: Agencije za statistiku posmatranih zemalja

Zaposlenost

Ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2019. godine je smanjena za 2% u poređenju sa istim periodom prethodne godine uslijed intenzivnog smanjenja broja nezaposlenih u poređenju sa rastom broja zaposlenih lica.¹⁴ Prosječan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2019. godine iznosio je 815,7¹⁵ hiljada i veći je za 2,3% u odnosu na isti period prošle godine. Rast broja zaposlenih lica uvećan je u oba entiteta Bosne i Hercegovine. Prosječan broj zaposlenih lica u posmatranom polugodištu u Federaciji Bosne i Hercegovine veći je za 2,7% g/g i iznosi 528,9 hiljada. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica u martu 2019. godine uvećan je za 2,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosi 269,3 hiljada.¹⁶

U poređenju P1 2019/P1 2018 broj zaposlenih lica u Bosni Hercegovini je uvećan u svim područjima djelatnosti. Uz rast obima trgovine, najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala sa stopom rasta od 2,4% g/g. Pored toga, u oblasti usluga, značajan rast broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti obrazovanja sa stopom rasta od 2,7% g/g, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne pomoći (2,8% g/g), te djelatnosti javne uprave i odbrane, obaveznog socijalnog osiguranja (2,2% g/g).

U području djelatnosti prerađivačke industrije, koja pored trgovine zapošljava najveći broj lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih je uvećan stopom rasta od 0,9% g/g. Pomenuta stopa rasta je značajno sporija u poređenju sa istim periodom prošle godine kada je iznosila 6,1%, što je posljedica smanjenja obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji). Iako su u istom periodu u pojedinim područjima djelatnosti stope rasta broja zaposlenih lica bile veće od pomenutih djelatnosti, imale su nešto manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica zbog malog udjela.¹⁷

¹³ Prosječne neto plate su konvertovane u € u 21.10.2019. godine <http://www.xe.com>.

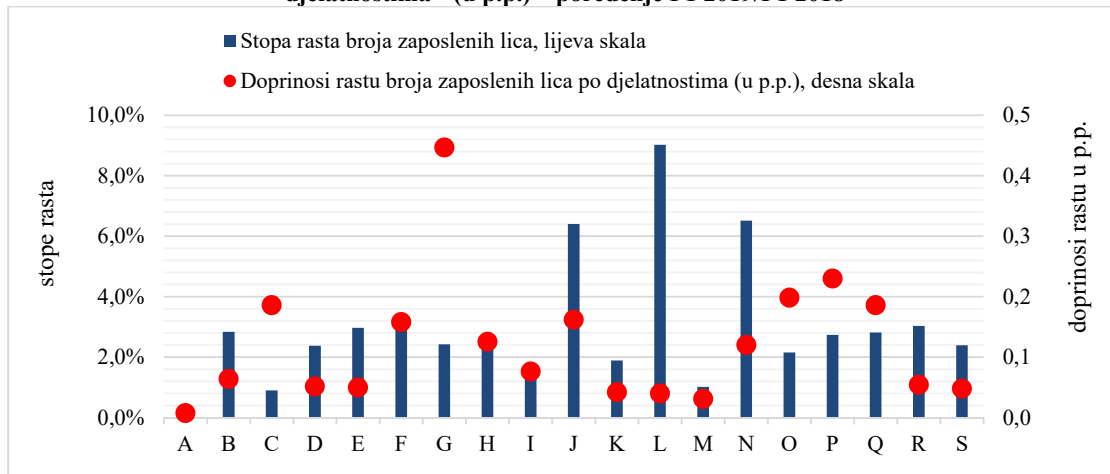
¹⁴ Izračunato na osnovu podataka o broju zaposlenih lica prema saopštenju Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine i podataka o broju nezaposlenih lica prema evidencijama zavoda za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini.

¹⁵ Privremeni podatak.

¹⁶ Broj zaposlenih u Republici Srpskoj se objavljuje samo za mjesec mart i septembar.

¹⁷ Broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2019. godine u djelatnosti poslovanja nekretninama je uvećan za 9% g/g, u djelatnosti informacija i komunikacija 6,4% g/g, u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti 6,5% g/g.

Grafikon 11: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima¹⁸ (u p.p.) – poređenje P1 2019/P1 2018

Izvor: BHAS

Nezaposlenost

U prvom polugodištu 2019. godine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini nastavio se intenzivno smanjivati (-9,3%) u poređenju sa istim periodom prethodne godine i iznosi 418,8 hiljada. Bitno je naglasiti da je smanjenje broja nezaposlenih lica bilo intenzivnije u odnosu na prošlu godinu (u P1 2018. godine broj registrovanih nezaposlenih lica smanjen je u prosjeku za 7,4% g/g). Broj nezaposlenih lica u oba entiteta Bosne i Hercegovine je smanjen. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u prvom polugodištu 2019. godine iznosio je 317,9 hiljada i manji je za 6,6% g/g. U Republici Srpskoj prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u posmatranom polugodištu iznosio je 92,6 hiljada i manji je za 16,6% g/g.

Posmatrajući broj nezaposlenih lica prema kvalifikacijama, najveći doprinos smanjenju ukupnog broja nezaposlenih lica bio je kroz smanjenje broja nezaposlenih sa VKV i KV, SSS i NKV stručnom spremom.¹⁹ Kao i prošle godine više od polovine brisanih sa evidencije zavoda za zapošljavanje bio je zbog zapošljavanja.

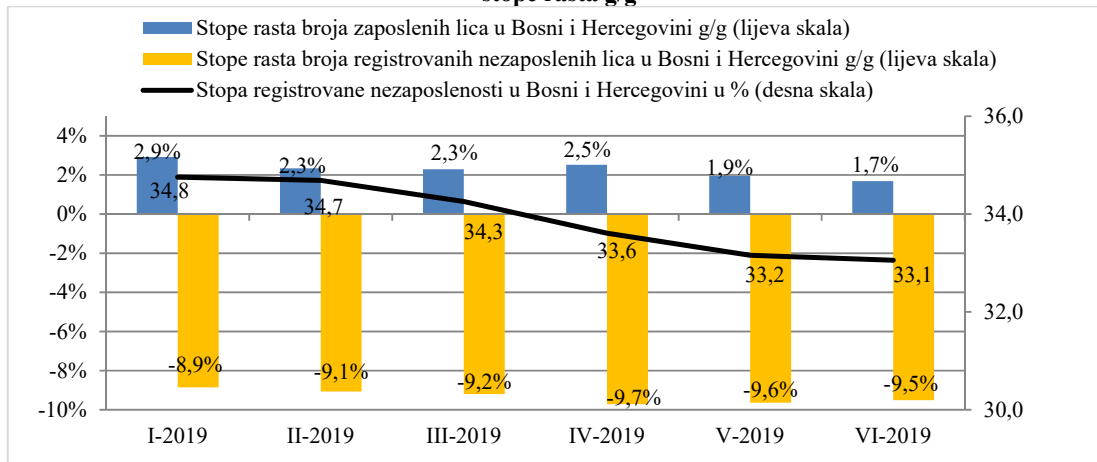
Uz smanjenje broja nezaposlenih lica stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni Hercegovini se postepeno smanjivala i u junu 2019. godine iznosila je 33,1%.²⁰

¹⁸ Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

¹⁹ Bazirano na podacima BHAS, mjesečna Saopštenja, Registrovana nezaposlenost (visokokvalifikovani, kvalifikovani, nekvalifikovani, srednja stručna sprema).

²⁰ Podatak je preuzet iz mjesečnog saopštenja Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Pregled stanje tržišta rada na dan 31. jula 2019. godine.

Grafikon 12: Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih i nezaposlenih lica, stope rasta g/g

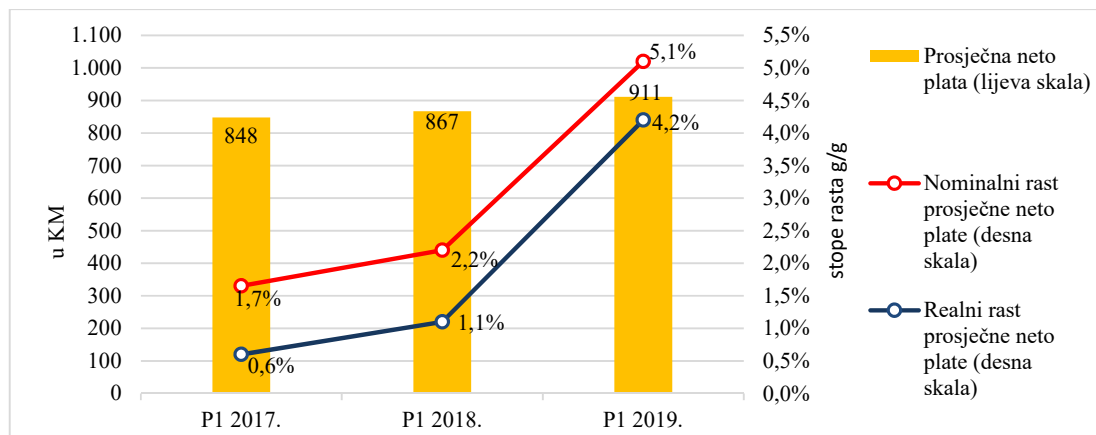

Izvor: BHAS, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta

Plate

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2019. godine iznosila je 911 KM i nominalno je veća za 5,1% u odnosu na isti period 2018. godine. Realni rast prosječne neto plate bio je nešto sporiji (4,2%) zbog rasta cijena. Uvećanje prosječne neto plate podstaknuto je rastom plata u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna neto plata je nominalno uvećana za 4,4% g/g i iznosi 918 KM, a u Republici Srpskoj prosječna plata nakon oporezivanja (neto plata) iznosi 896 KM uz nominalni rast od 6,7% g/g.

Grafikon 13: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS

Kao i prethodnu godinu, najmanja prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (564 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.566 KM).

Prosječna neto plata je nominalno uvećana u svim područjima djelatnosti u periodu P1 2019/P1 2018. Najveće nominalne stope rasta neto plate evidentirane su u području djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (9,2% g/g) i djelatnosti poslovanja nekretninama (8,1% g/g).

Pored toga, bitno je napomenuti da je prosječna neto plata u područjima djelatnostima koje zapošljavaju najveći broj lica u Bosni i Hercegovini takođe uvećana (prerađivačka industrija 6,9% g/g, trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala 7,5%).

U okviru djelatnosti javne uprave, zdravstva i obrazovanja neto plata je najviše uvećana u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (7,4% g/g), i obrazovanja (6,8% g/g).

Penzije

U Bosni i Hercegovini broj penzionera se nastavio postepeno uvećavati i u prvoj polovini 2019. godine bio je u prosjeku veći za 1,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječan broj penzionera u prvom polugodištu 2019. godine iznosi 678,4 hiljada.²¹ Iako je istovremeno broj zaposlenih lica koji uplaćuju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje uvećan, odnos broja penzionera i zaposlenih lica nije se mijenjao i iznosi 1:1,2.

U prvom polugodištu 2019. godine evidentiran je rast prihoda od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (detaljnije u poglavlju Javne finansije). Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2019. godine je nominalno uvećana 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine, i iznosi 398²² KM uz nešto sporiji realni rast (4,5%) zbog inflacije. Pored toga, u prvoj polovini 2019. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj došlo je do povećanja penzija, što je uticalo na rast prosječne penzije u Bosni Hercegovini.

Prosječna penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u prvom polugodištu 2019. godine iznosila je 412 KM i nominalno je veća za 5,4% g/g.²³ U Republici Srpskoj prosječna penzija u istom periodu iznosila je 374 KM uz nominalni rast od 5,1% g/g.²⁴ Posmatrajući strukturu prosječne penzije u Bosni Hercegovini nije bilo značajnijih izmjena u odnosu na prethodnu godinu.²⁵ U skladu sa navedenim povećanjima penzija najniža penzija je takođe uvećana i u junu 2019. godine u Republici Srpskoj za penzijski staž do 15. godina iznosila je 191,9 KM, a u Federaciji Bosne i Hercegovine 371,8 KM.

²¹ Broj penzionera u Bosni Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

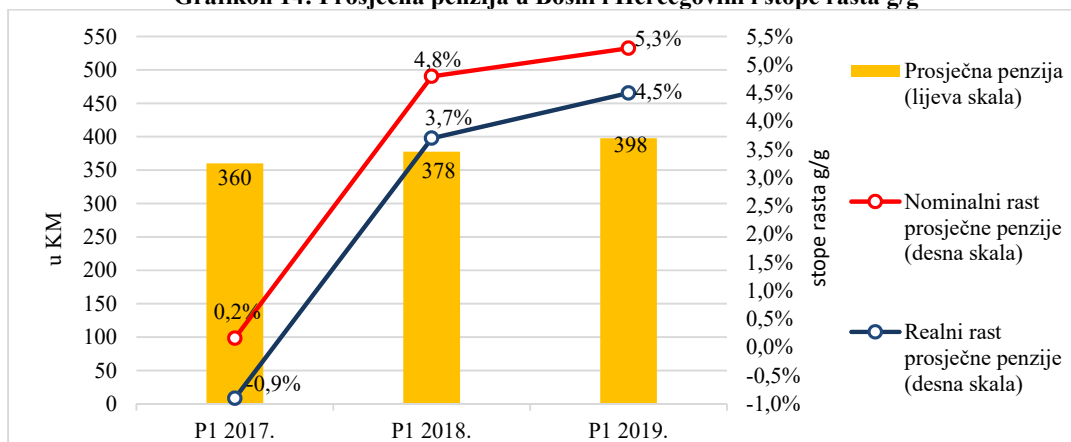
²² Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. Entitetske prosječne penzije se odnose na sve isplaćene penzije bez obzira na mjesto prebivališta penzionera.

²³ U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31. decembra 2018. godine se svim korisnicima prava usklađuju počev od 01.01.2019. godine i povećavaju se za 2,17%. Penzije su usklađene i povećane prema redovnom, godišnjem, usklađivanju dok su najniže penzije usklađene i povećane, u istom procentu kao i ostale penzije, prema Odluci Vlade Republike Srpske o određivanju najniže penzije. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

²⁴ U skladu s odlukom Vlade Federacije od 22. februara 2019. godine, minimalne penzije su povećane za 3,2% sa dosadašnjih 348,06 KM na 359,20 KM. Kako je spomenutom odlukom Vlade precizirano da primjena povećanja počinje od 1. januara 2019. godine, korisnici minimalne penzije će pri isplati, uz uvećanu penziju za februar, dobiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za januar 2019. godine. Pored navedenog, u Federaciji Bosne i Hercegovine od aprila 2019. godine Upravni odbor Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje donio je Odluku o usklađivanju penzija u skladu s odredbama člana 79. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Tom Odlukom, sve penzije s izuzetkom najviših i penzija ostvarenih u 2019. godini, povećat će se za 3,5%. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

²⁵ U strukturi penzija i dalje najveći dio pripada starosnim penzijama, a potom porodičnim i invalidskim penzijama. U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u junu 2019. godine iznosi oko 55%, a u Republici Srpskoj udio starosnih penzija iznosi oko 57%.

Grafikon 14: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

Izvor: BHAS, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

II JAVNE FINANSIJE

- Javni prihodi tokom P1 2019. godine bilježe pozitivnu stopu rasta
- Stanje javnog duga na kraju P1 2019. godine bilježi smanjenje
- Budžet konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine u P1 2019. ostvario suficit
- Budžet konsolidovane opšte vlade Bosne i Hercegovine u 2018. godini ostvario suficit

Glavne karakteristike fiskalnog sektora Bosne i Hercegovine u P1 2019. godine su umjeren rast javnih prihoda (direktni i indirektni porezi i doprinosi), smanjene javne zaduženosti, budžetski suficit konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. U toku prvog polugodišta 2019. godine, Uprava za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu UIO) je naplatila oko 3,8 milijardi KM bruto prihoda, odnosno oko 3,1 milijardu KM neto prihoda od indirektnih poreza. Stopa rasta bruto prihoda po osnovu indirektnih poreza tokom K2 posmatrane godine nešto je niža u poređenju sa stopom rasta ostvarenom tokom K1 iste godine, što nije bitnije uticalo na kumulativ posmatranog perioda, kada je rast bruto prihoda od indirektnih poreza iznosio 6,5% g/g. Nešto niža stopa rasta desila se kod neto prihoda od indirektnih poreza (4,6% g/g). Direktna uticaj na to je imala slabija naplata bruto prihoda, ali i dvocifreno povećanje povrata sa jedinstvenog računa UIO (u daljem tekstu JR), tokom K2 tekuće godine.

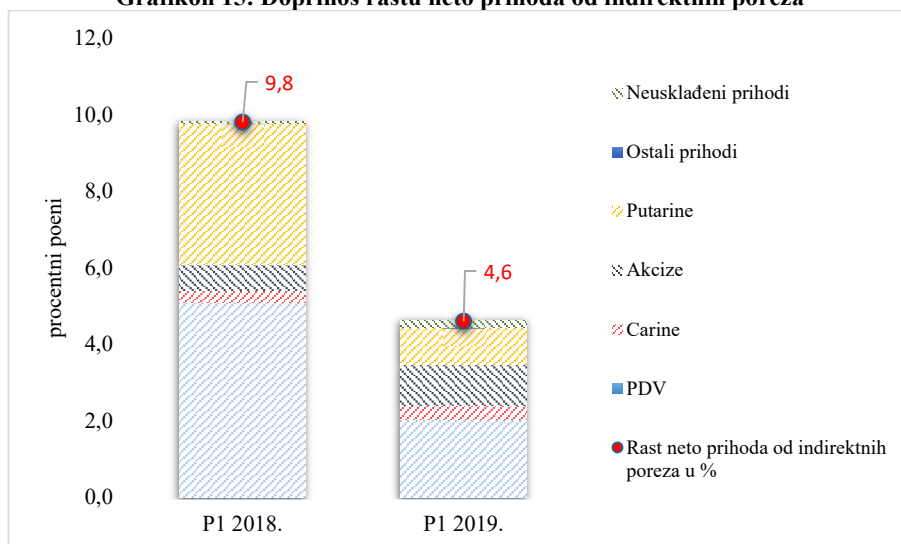
Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2019	P1 2017	P1 2018	P1 2019	K1 2019	K2 2019
<i>Bruto prihodi - prikupljeno</i>	100,0	5,9	8,8	6,5	7,2	5,9
<i>Povrati</i>	19,6	19,7	4,3	14,8	7,0	22,4
<u><i>Neto prihodi - prikupljeno</i></u>	<u>80,4</u>	<u>3,1</u>	<u>9,8</u>	<u>4,6</u>	<u>7,2</u>	<u>2,3</u>
<i>PDV</i>	48,7	3,4	8,2	3,3	6,1	0,7
<i>Carine</i>	3,8	11,0	6,5	7,8	7,1	8,5
<i>Akcize</i>	19,3	1,3	2,6	4,5	4,0	4,9
<i>Putarine</i>	7,8	8,5	56,5	10,2	21,8	2,0
<i>Ostali prihodi</i>	0,2	-0,9	3,1	3,9	2,9	3,9
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,4	-56,3	17,7	72,2
<u><i>Raspoloživo za raspodjelu</i></u>	<u>100,0</u>	<u>6,2</u>	<u>8,7</u>	<u>6,5</u>	<u>6,9</u>	<u>6,1</u>
<i>Minimalne rezerve</i>	20,1	19,1	24,5	-2,5	3,9	-7,5
<u><i>Budžeti</i></u>	<u>79,9</u>	<u>3,6</u>	<u>4,9</u>	<u>9,0</u>	<u>7,6</u>	<u>10,3</u>
<i>Servisiranje vanjskog duga</i>	11,3	31,4	11,4	-11,5	-10,5	-12,2
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	7,2	32,1	11,4	-12,7	-12,7	-12,6
<i>Republika Srpska</i>	4,0	30,2	10,3	-10,2	-8,5	-11,5
<i>Brčko Distrikt</i>	0,1	29,1	113,6	32,4	49,6	-2,7
<i>Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga</i>	68,6	-0,6	3,6	13,3	10,9	15,8
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	9,6	0,0	-0,8	-0,8	-1,6	0,0
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	37,7	0,1	5,1	15,7	13,0	18,4
<i>Republika Srpska</i>	19,0	-2,8	3,5	17,9	14,9	20,7
<i>Brčko Distrikt</i>	2,3	3,7	4,8	6,7	4,2	9,0

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Sve pojedinačne kategorije neto prihoda od indirektnih poreza dale su pozitivan doprinos rastu istih, od čega je naznačajniji doprinos neto prihoda od poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV) (2,0 p.p.), akciza (1,1 p.p.) i putarina (0,9 p.p.).

Grafikon 15: Doprinos rastu neto prihoda od indirektnih poreza

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Tokom K2 tekuće godine naplata prihoda po osnovu PDV-a je bila nešto slabija u odnosu na K1. Kako prihodi od PDV-a u ukupnim prihodima od indirektnih poreza učestvuju sa oko 68%, to se svakako odrazilo i na kretanje ukupnih prihoda, ali i na rast prihoda od PDV-a tokom P1 tekuće godine. Na kraju posmatranog perioda, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 2,6 milijardi KM (6,2% g/g), dok su neto prihodi od PDV-a iznosili oko 1,9 milijardu (3,3% g/g). U strukturi prihoda od PDV-a dominiraju prihodi pri uvozu roba sa oko 63%, koji su tokom P1 2019. godine uvećani za 6,6% g/g. Tokom istog perioda, naplaćeni prihodi po osnovu prometa domaćim robama veći su za 5,6% g/g.

Akcize. Neto prihoda od akciza u toku P1 2019. godine, ukupno je naplaćeno oko 737 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 4,5%.

Naplaćeni prihodi od akciza prilikom uvoza roba, tokom posmatranog perioda uvećani su za 16,2% g/g i to zahvaljujući značajnom povećanju prihoda od akciza na uvoznu naftu i naftne derivate (36,1% g/g), ali i povećanju prihoda od akciza na uvoz duvana i duvanskih prerađevina (8,8% g/g). Nešto manje od 60% prihoda od uvoznih akciza se i odnosi na prihode od akciza na duvan i duvanske prerađevine.

Kao i u ranije posmatranim periodima, naplaćeni prihodi od akciza na domaće proizvode bilježe smanjenje, koje je na kraju P1 iznosilo oko 38,8% g/g. Smanjenje prihoda od akciza na domaće proizvode zabilježeno je i kod akciza na domaću naftu i naftne derivate (63,0% g/g) i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (27,0% g/g). Ostale domaće akcize, čiji udio u ukupnim akciznim prihodima je jako mali, su ostvarile pozitivnu stopu rasta, zahvaljujući rastu prihoda od akciza na domaća bezalkoholna pića i domaće vino.

Putarine. Naplaćeni prihodi od putarina tokom P1 2019. godine su iznosili oko 299 miliona KM čime su uvećani za 10,2% g/g. Kao i u ranije posmatranim periodima, prihodi od putarina iz cijene uvozne nafte i naftnih derivata su ostvarili povećanje, dok su prihodi od putarina iz cijene domaće nafte i naftnih derivata smanjeni.

Carine. Naplaćeni prihodi od carina tokom P1 tekuće godine su iznosili oko 146 miliona KM, što je za 7,8% više nego u istom periodu prethodne godine.

Raspoređeni prihodi. Na kraju P1 2019. godine, raspoloživi prihodi za raspodjelu su iznosili oko 3,8 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 186,2 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 747,1 milion KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 364,8 miliona KM, UIO, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2,5 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,6 milijardi KM (oko 275 miliona za servisiranje vanjskog duga), Republici Srpskoj oko 808,2 miliona KM (oko 151 milion za servisiranje vanjskog duga) i Brčko Distriktu oko 89,1 milion KM (oko 4 miliona za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 11,5%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 13,3%.

Direktni porezi i doprinosi

Tokom P1 tekuće godine, entitetske poreske uprave zajedno su prikupile oko 3,8 milijardi KM javnih prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za svega 2,3%. Rezultat ovako niske stope rasta, kao i u ranije posmatranim periodima, prvenstveno leži u smanjenju prihoda od direktnih poreza, a posebno smanjena prihoda od poreza na dohodak kod obje poreske uprave, ali i zbog smanjenja ostalih prihoda.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni na kraju P1

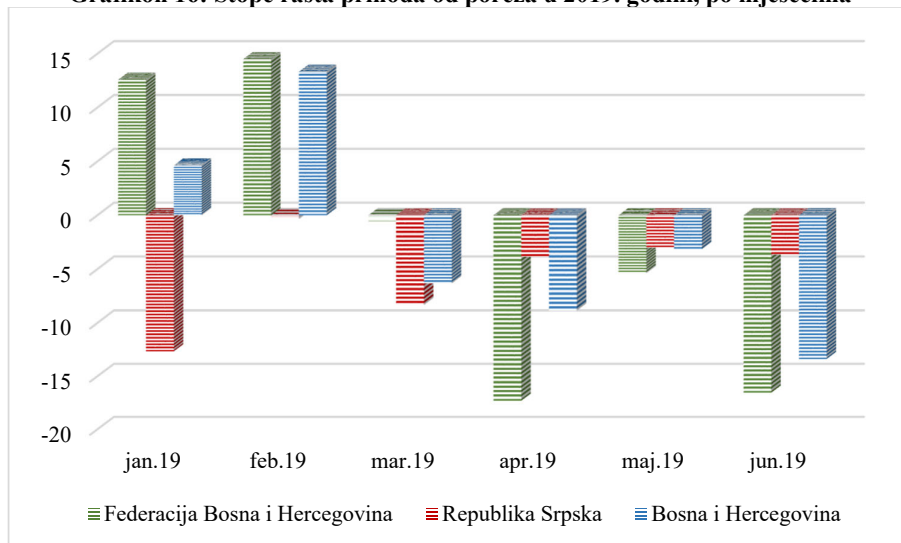
Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	535,1	476,3	-11,0	285,2	274,8	-3,7	820,3	751,1	-8,4
Porez na dohodak	220,8	210,0	-4,9	124,2	98,0	-21,1	344,9	307,9	-10,7
Porez na dobit	225,9	210,4	-6,9	139,3	154,7	11,1	365,2	365,1	0,0
Porezi građana	87,8	55,7	-36,6	21,8	22,1	1,6	109,6	77,8	-29,0
Ostali porezi	0,6	0,3	-51,1	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	-51,1
Takse, kazne i naknade	360,6	343,9	-4,6	199,0	199,7	0,4	559,6	543,5	-2,9
Doprinosi	1.663,9	1.785,1	7,3	715,1	764,4	6,9	2.379,0	2.549,5	7,2
PIO	922,8	994,3	7,7	405,5	462,6	6,7	1.328,4	1.426,9	7,4
Zdravstvo	664,2	708,1	6,6	256,1	274,8	7,3	920,3	983,0	6,8
Nezaposleni	76,9	82,7	7,5	16,7	17,9	7,2	93,5	100,5	7,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	34,3	36,6	6,8	34,3	36,6	6,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,5	2,6	1,6	2,5	2,6	1,6
UKUPNO	2.559,6	2.605,3	1,8	1.199,3	1.238,9	3,3	3.758,9	3.844,2	2,3

Izvor: entitetske poreske uprave

Doprinosi. Na kraju P1 2019. godine ukupno naplaćeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa u Bosni i Hercegovini su iznosili oko 2,5 milijardi KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 7,2%. Najznačajnija i najveća kategorija ovih prihoda jesu doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) koji su tokom posmatranog perioda zabilježili stopu rasta od 7,4% g/g. I sve ostale kategorije socijalnih doprinosa su takođe, zabilježile pozitivne stope rasta.

Direktni porezi. Druga po veličini i značaju, kategorija prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava jesu prihodi od direktnih poreza. Tokom posmatranog perioda, isti su smanjeni za 8,4% g/g, kao rezultat smanjenja u oba entiteta, čime su dostigli nivo od 751,1 milion KM. U nadležnosti poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, sve pojedinačne kategorije direktnih poreza su manje u poređenju sa istim periodom prethodne godine, dok su u Republici Srpskoj smanjeni jedino prihodi od poreza na dohodak.

Grafikon 16: Stope rasta prihoda od poreza u 2019. godini, po mjesecima

Izvor: entitetske poreske uprave

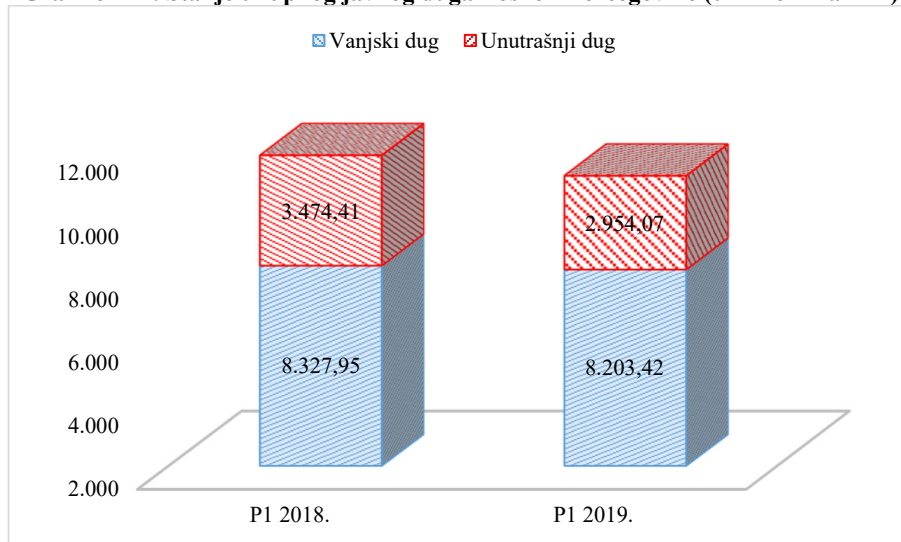
Kretanje javnih prihoda poreskih uprava u Bosni i Hercegovini, uslovljeno je kretanjem javnih prihoda u nadležnosti poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, naravno, zbog strukture prihoda (2/3 prihoda je iz nadležnosti ovog entiteta), što se može vidjeti i sa grafikona iznad. Tako, u prva dva mjeseca tekuće godine, direktni porezi poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine su ostvarili rast, nakon čega od marta mjeseca stopa postaje negativna.

Ostali javni prihodi. Ostale javne prihode poreskih uprava čine prihodi od taksi, kazni i raznih naknada koje i tokom P1 tekuće godine nastavljaju da se smanjuju. Na kraju posmatranog perioda, navedeni prihodi poreskih uprava su manji za skoro 3,0% g/g, a iznosili su oko 543,5 miliona KM. Najveći udio u ostalim prihodima poreskih uprava imaju takse i naknade (89,2%). Tokom P1 tekuće godine, po osnovu taksi i naknada naplaćeno je oko 485,1 milion KM, i isti su manji za 2,0% u poređenju sa P1 2018. godine.

Javni dug

Ukupni javni dug Bosne i Hercegovine, na kraju P1 2019. godine, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu MFT), je iznosio oko 11,2 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni javni dug je manji za 5,5%. Smanjenju zaduženosti doprinijeli su i smanjenje vanjskog i unutrašnjeg duga.

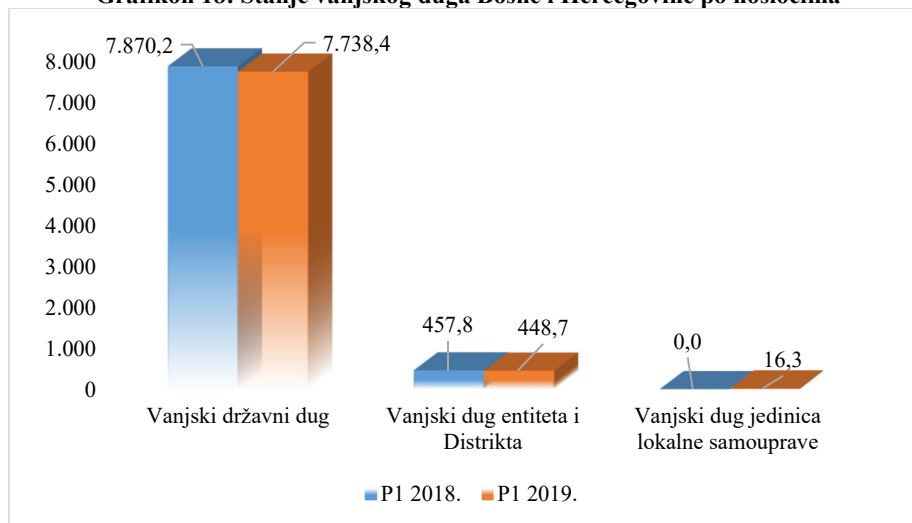
Grafikon 17: Stanje ukupnog javnog duga Bosne i Hercegovine (u milionima KM)

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Vanjski javni dug. Prema preliminarnim podacima MFT Bosne i Hercegovine, vanjski javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju P1 2019. godine, dostigao je iznos od 8,2 milijarde KM, što je za 1,5% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Grafikon 18: Stanje vanjskog duga Bosne i Hercegovine po nosiocima

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Najveći udio u vanjskom dugu se odnosi na dug Federacije Bosne i Hercegovine (56,5%), zatim slijede Republika Srpska sa učešćem od 42,0%, Institucije Bosne i Hercegovine sa 0,9% i Brčko Distrikt sa 0,6%. U strukturi vanjskog duga, prema kreditorima, najveći udio (33,8%) se odnosi na kredite uzete kod Svjetske banke. Zatim slijede krediti uzeti kod Evropske investicione banke sa 23,9% učešća u ukupnim kreditima. U strukturi vanjskog duga, prema valutama, dominira dug u evrima (59,7%). Zatim slijede krediti uzeti u specijalnim pravima vučenja (SDR) sa 25,2% i dolarima 6,9%. Što se tiče strukture vanjskog duga, prema kamatnim stopama, najveći udio (67,3%) imaju krediti sa fiksnom kamatnom stopom.

U toku P1 2019. godine, povučeno je oko 318,8 miliona KM novih kreditnih sredstava, što je za oko 35,1% manje nego u istom periodu prethodne godine. Povučena kreditna sredstva Federacije Bosne i Hercegovine značajno su smanjena (52,2% g/g). Manji iznos novih kreditnih sredstava, tokom P1 2019. godine, ostvaren je i u Distriktu Brčko (11,8% g/g), dok je Republika Srpska tokom posmatranog perioda povukla oko 3,7% g/g više novih kredita, a državni nivo oko 22,2% g/g. Od ukupno povučenih sredstava tokom P1 2019. godine, oko 76,8% se odnosi na infrastrukturne projekte, 16,3% na privredne djelatnosti, dok se na projekte usmjerene na javni sektor odnosi 6,9%.

Tokom P1 2019. godine, po osnovu angažovanih, a nepovučenih kreditnih sredstava plaćeno je oko 1,0 milion KM penala, što je za oko 19,3% manje nego u istom periodu prethodne godine. Od ukupnog iznosa 50,1% penala plaćeno je Njemačkoj razvojnoj banci (KfW) za šest projekata u elektroenergetskom sektoru i jedan za vodu i kanalizaciju, 47,1% Svjetskoj banci - Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (WBIBRD) po osnovu tri projekta i 2,8% Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) za projekat vodnog snabdjevanja.

Ukupno servisirane obaveze po osnovu vanjskog duga, u P1 2019. godine su iznosile oko 396,5 miliona KM, što je za oko 12,1% manje nego u istom periodu prethodne godine²⁶. Od tog iznosa, 81,6% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga (323,5 miliona KM). U strukturi servisiranih obaveza vanjskog duga, po kreditorima, dominira otplata duga prema Svjetskoj banci (25,6%). Značajan dio servisiranih obaveza je i prema Međunarodnom monetarnom fondu (MMF) 18,5%, Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) 15,2% i Evropskoj investicionoj banci (EIB) 12,5%.

Unutrašnji javni dug. Unutrašnji dug, prema preliminarnim podacima MFT Bosne i Hercegovine, je na kraju P1 2019. godine iznosio oko 3 milijarde KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine manji je za 15,0%. Ako se posmatra unutrašnji dug prema nosiocima, uočava se smanjenje istog kod entitetskih vlada i fondova socijalne sigurnosti, dok je povećanje bilo prisutno kod kantona, gradova i opština. Na smanjenje duga vlada entiteta najviše se odrazilo smanjenje duga po osnovu stare devizne štednje, opštih obaveza kao i dug po osnovu trezorskih zapisa.

Unutrašnji dug vlada entiteta i Brčko Distrikta na kraju P1 2019. godine je iznosio oko 2,1 milijardu KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine manji je za 23,4%. Na njegovo smanjenje uticalo je smanjenje duga po osnovu stare devizne štednje, opštih obaveza, dugoročnih obveznica, trezorskih zapisa i obaveza po kreditima.

Dug kantona (unutrašnji dug) na kraju P1 2019. godine je iznosio oko 188,6 miliona i veći je za 1,5% g/g. Na njegovo povećanje uticalo je povećanje duga po osnovu emitovanja dugoročnih obveznica.

Unutrašnji dug gradova veći je za 8,4% i iznosio je oko 180 miliona KM. Kod gradova je razlog za povećanje duga uvećanje obaveza po osnovu uzimanja kredita.

I kod opština je tokom posmatranog perioda zabilježeno povećanje unutrašnjeg duga i to po osnovu obaveza po kreditima i obaveza po dugoročnim obveznicama.

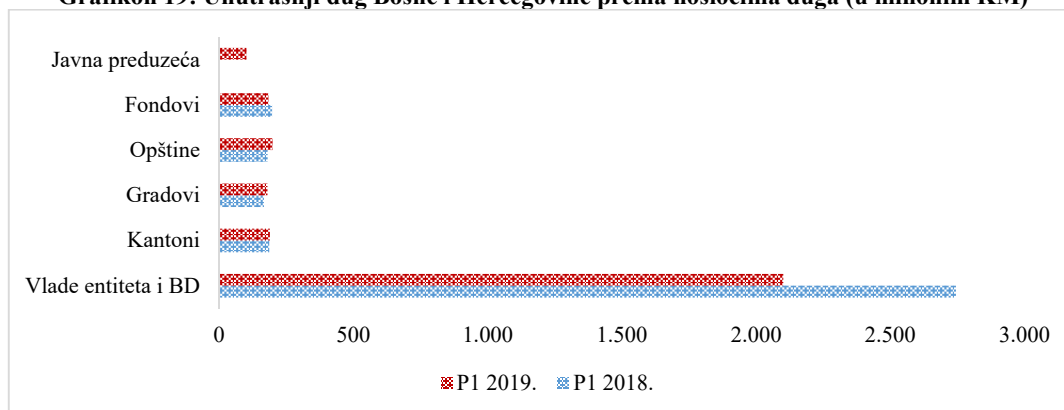
Dug fondova socijalne sigurnosti iznosio je oko 183,0 miliona KM i manji je za 7,3% g/g. Ovaj dio unutrašnjeg duga se odnosi na fond zdravstvene zaštite Republike Srpske²⁷.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,0 milijardu KM, Republike Srpske oko 1,9 milijardi KM, dok je unutrašnji dug Brčko Distrikta iznosio svega 2,7 miliona KM.

²⁶ Ovaj iznos obuhvata ukupno servisirane obaveze vanjskog duga koje čine: servis vanjskog državnog duga, ali i servisirane obaveze po kreditima zaključenim direktno od strane entiteta i jedinica lokalne samouprave, koji iste samostalno servisiraju.

²⁷ Dug fondova socijalne sigurnosti: Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Republike Srpske.

Grafikon 19: Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine prema nosiocima duga (u milionim KM)

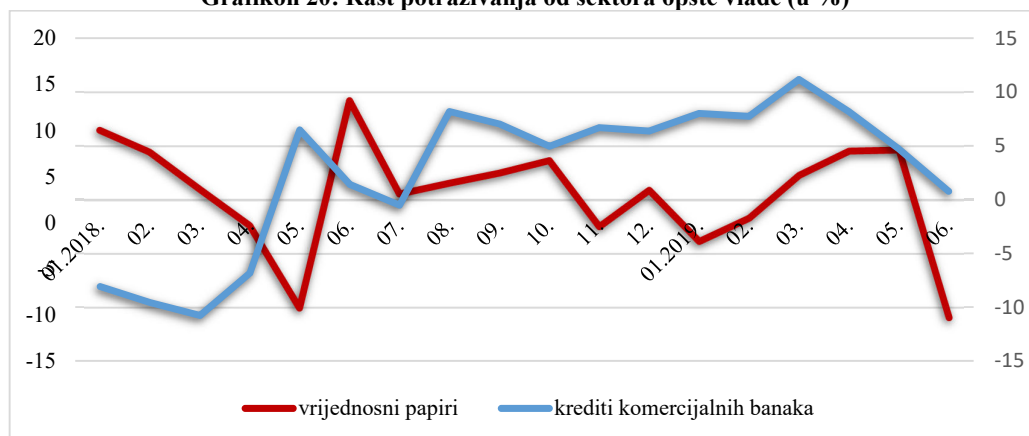

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Tokom P1 2019. godine, vlade entiteta i Distrikta su servisirale obaveze po osnovu unutrašnjeg duga Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 217,0 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine manje za 27,9%.

Potraživanja od opšte vlade²⁸. Prema preliminarnim podacima Centralne Banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna potraživanja od sektora opšte vlade na kraju P1 2019. godine dostigla su iznos oko 2,4 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ista su manja za 4,9%. Tokom posmatranog perioda opšta vlada bilježi porast kredita kod komercijalnih banaka (3,4 g/g%) i smanjenje zaduživanja putem vrijednosnih papira (10,9% g/g). Kretanje duga po ovom osnovu jasno se može vidjeti sa grafikona ispod.

Grafikon 20: Rast potraživanja od sektora opšte vlade (u %)

Izvor: CBBiH

Prema entitetskim kalendarima aukcija vrijednosnih papira za 2019. godinu²⁹, vlade su planirale ukupno zaduživanje u iznosu od oko 951 milion KM, putem kratkoročnih instrumenta

²⁸ U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

²⁹ <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/PPP/ud/ka/Pages/default.aspx>

duga (trezorski zapisi), i dugoročnih instrumenta (obveznice). Zbog kašenjena prilikom usvajanja budžeta gdje su utvrđene bruto potrebe za finansiranjem na domaćem tržištu budžeta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosna i Hercegovina je objavila indikativni godišnji kalendar aukcija tek u trećem mjesecu tekuće godine. Istim je planirala, tokom K2 po jednu aukciju u dugoročnih i kratkoročnih vrijednosnih papira, u ukupnom iznosu od 50 miliona KM. A takođe, predloženim kalendarom aukcija iznos finansiranja na domaćem tržištu smanjen je za 260 miliona KM. Navedeno smanjenje u potpunosti se odnosi na kratkoročne vrijednosne papire. S obzirom na zadovoljavajući nivo likvidnosti JR trezora Federacije Bosne i Hercegovine i zbog toga smanjenim potrebama za finansiranjem, planirana aukcija trezorskih zapisa je otkazana. Tako da je tokom P1 Federacija Bosna i Hercegovina povećala svoj unutrašnji dug na ovaj način, samo aukcijom obveznica sa rokom dospjeća od 7 godina i kamatnom stopom od 0,8% u iznosu od 30 miliona KM. Realizacijom spomenute aukcije obveznica Federacija Bosne i Hercegovine je time ispunila 4,8% plana zaduživanja za 2019. godinu, a prema kalendaru aukcija vrijednosnih papira.

U istom periodu, Republika Srpska je održala svih sedam planiranih aukcija vrijednosnih papira. U skladu sa spomenutim kalendarom, Republika Srpska je održala dvije aukcije trezorskih zapisa sa rokom dospjeća od 6 mjeseci, kamatnim stopama od 0,0% i 0,10% i iznosom od 40 miliona KM, i pet aukcija obveznica sa rokom dospjeća od 5, 7 i 10 godina, kamatnim stopama od 2,0% do 3,3% i iznosom od 171 milion KM. Realizacijom navedenih aukcija Republika Srpska je time ispunila 65,7% plana zaduživanja za 2019. godinu.

Izveštaj o operacijama konsolidovane centralne vlade u Bosni i Hercegovini u P1 2019³⁰

Usvajanje budžeta za 2019. godinu, na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, nije ispoštovano u pogledu budžetskog kalendara. Republika Srpska je jedina usvojila budžet u decembru 2018. godine. Federacija Bosne i Hercegovine (februar), kao i Brčko Distrikt (maj) budžete su usvojili u 2019. godini, dok budžet Institucija Bosne i Hercegovine u trenutku pisanja izvještaja nije usvojen (usvojen na VM, i od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine).

Na kraju P1 2019. godine, primarni fiskalni bilans centralne vlade je iznosio oko 739 miliona KM. Tokom posmatranog perioda, primarni fiskalni bilans je iznosio oko 4,3% BDP-a prema rashodovnom pristupu³¹, za posmatrani period. U istom periodu, tekući fiskalni bilans je ostvario suficit u iznosu od 628 miliona KM (3,7% BDP-a). Navedeni suficit je rezultat kontinuiranih pozitivnih trendova u naplati prihoda od indirektnih poreza, ali i stagnacijom kapitalnih rashoda. Izdvajanja za kapitalne rashode, na kraju P1 2019. su rasla stopom od 0,4%, u poređenju sa istim periodom prethodne godine (kada su ista smanjena za 2,7% g/g).

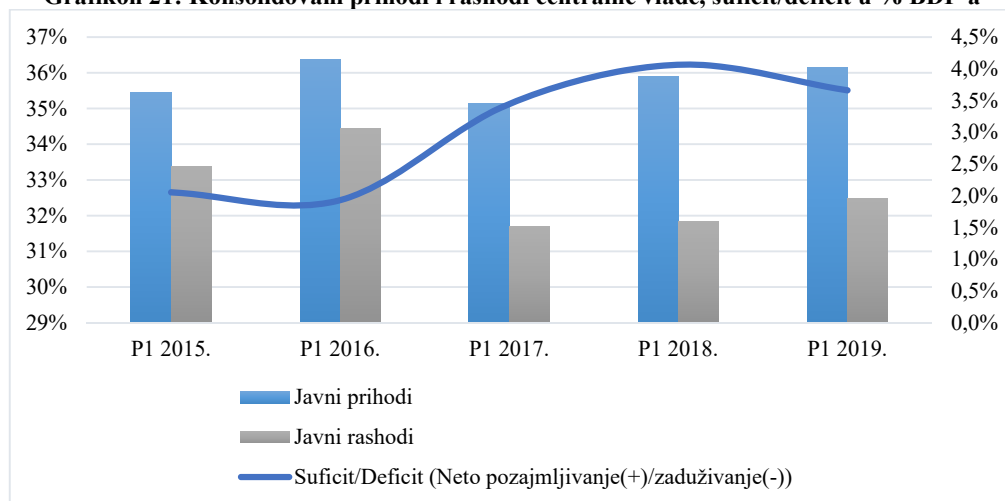
Konsolidovani prihodi centralne vlade Bosne i Hercegovine u P1 2019. godine, su iznosili oko 6,2 milijarde KM, što je za 4,1% više nego u istom periodu prethodne godine. Ovim su prihodi na kraju posmatranog perioda tekuće godine ostvarili 36,1% BDP-a. Svi nivoi vlasti ostvarili su rast prihoda, osim Institucija Bosne i Hercegovine. Glavni generatori rasta prihoda i dalje su porezni prihodi (indirektni i direktni porezi) i prihodi po osnovu socijalnih doprinosa.

<http://www.fmf.gov.ba/v2/userfiles/userfiles/file/2019/Indikativni%20kalendar%20izdanja%20vrijednosnih%20papira%20F BiH%20za%202019.pdf>

³⁰ Podaci o konsolidovanoj centralnoj vladi ne uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), JP Autoceste i JP ceste kao i Fondove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom svih nivoa vlasti.

³¹ Podaci o rashodovnom BDP-u su preuzeti iz kvartalnog saopštenja BHAS.

Grafikon 21: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, suficit/deficit u % BDP-a

Izvor: CBBiH, BHAS

Konsolidovani rashodi centralne vlade Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili rast od 5,5% g/g čime su dostigli iznos od 32,5% BDP-a. Svi nivoi vlasti, su tokom posmatranog perioda, ostvarili rast konsolidovanih javnih rashoda: Institucije Bosne i Hercegovine 0,4% g/g, Federacija Bosna i Hercegovina 5,9% g/g, Republika Srpska 5,5% g/g i Brčko Distrikt 22,6% g/g. Na rast rashoda, najviše uticaja je imao rast glavnih rashodovnih kategorija: izdaci za socijalnu pomoć (koja u ukupnim rashodima učestvuje sa 42,8%), nadoknada zaposlenim (sa 26,1% učešća) i korišćenje roba i usluga (sa 17,2% učešća). Kod oba entiteta, glavna kategorija na strani rashoda jesu izdvajanja za socijalnu pomoć, dok kod Institucija Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta glavna rashodovna kategorija jesu nadoknada zaposlenima. Konsolidovani javni rashodi su iznosili oko 5,7 milijardi KM.

Konsolidovani budžet opšte vlade Bosne i Hercegovine u 2018. godini³²

Tokom 2018. godine je nastavljena fiskalna konsolidacija i ograničenje javne potrošnje u dijelu koji se odnosi na tekuće rashode, na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, a koja je u skladu s Reformskom agendom za period 2015-2018.

Svi nivoi vlasti, osim Republike Srpske, su bužete za 2018. godinu, usvojili sa kašnjenjem, odnosno u K1 2018. godine. Republika Srpska je po hitnom postupku usvojila budžet za 2018. godinu u decembru 2017. godine.

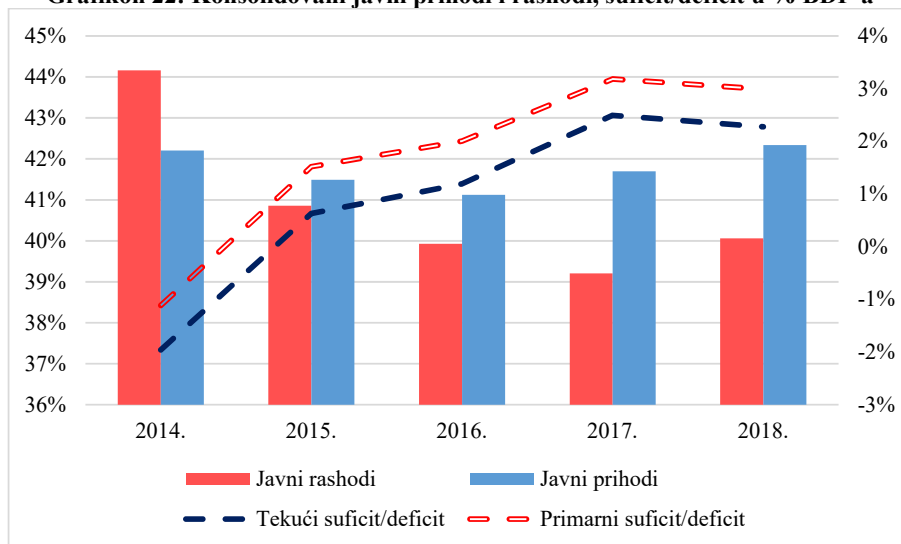
Takođe, od drugog mjeseca 2018. godine na snazi je i izmjena Zakona zakona o akcizama, čija se primjena pozitivno odrazila na rast prihoda.

Konsolidovani podaci vladinih finansija ukazuju na to da je opšta vlada Bosna i Hercegovina i u 2018. godini ostvarila tekući suficit u iznosu od oko 775 miliona KM (ili 2,3% BDP-a). Navedeni suficit je rezultat stabilnih pozitivnih trendova u naplati prihoda od indirektnih poreza, kao i rezultat nastavka primjene restriktivne javne potrošnje na svim nivoima vlasti. Iako i dalje nedovoljna, dinamika izdvajanja za kapitalnu potrošnju u toku 2018. godine bilježi povećanje od 17,0% g/g. Udio izdvajanja za kapitalnu potrošnju je povećan na 2,6% BDP-a na kraju posmatrane godine.

³² CBBiH podatke o konsolidovanom Bosne i Hercegovine budžetu objavljuje najranije 30. juna tekuće godine, za prethodnu godinu. Zato je konsolidovani budžet opšte vlade za 2018. godinu predmet ove publikacije. Konsolidovana opšta vlada Bosne i Hercegovine uključuje: sve nivoe vlasti (vlade, kantoni, opštine i gradovi), fondove socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti i vanbudžetske fondove, entitetske JP Autoceste i JP Ceste svih nivoa vlasti.

U istom periodu, konsolidovana opšta vlada Bosne i Hercegovine je ostvarila i primarni suficit u iznosu od preko 1 milijarde KM (ili 3,0% BDP-a).

Grafikon 22: Konsolidovani javni prihodi i rashodi, suficit/deficit u % BDP-a

Izvor: CBBiH, BHAS

Konsolidovani javni prihodi, na kraju 2018. godine, dostigli su nivo od oko 14,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa prethodnom godinom, uvećani za 6,8%. Konsolidovani javni prihodi su takođe, povećani, mjereni u procentima BDP-a, na 42,3% BDP-a. Rastu prihoda, tokom posmatrane godine, najviše doprinosa je dao rast poreskih prihoda, koji su na kraju posmatrane godine rasli stopom od 7,5% g/g. Glavni doprinos rastu prihoda je dao rast prihoda od PDV-a. Takođe, izmjene Zakona o akcizama u dijelu koji se odnosi na namjenske putarine (povećanje namjenske putarine na derivate nafte i povećanje akciza na lož-ulje), su pozitivno uticale na rast prihoda.

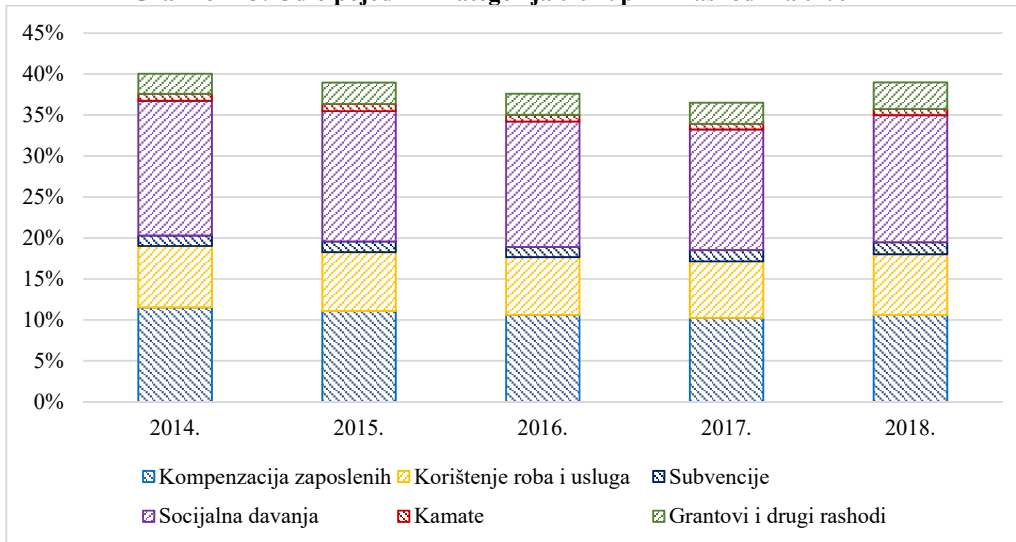
Konsolidovani javni rashodi u toku 2018. godine su bili nešto viši u poređenju sa prethodnom godinom, tako da je na kraju posmatrane godine ostvaren rast od 7,5% g/g. Mjereni i u procentima BDP-a, javni rashodi su zabilježili povećanje i na kraju posmatrane godine su iznosili oko 40,1% BDP-a. Ovaj procenat za 0,1 p.p. prelazi cilj fiskalne konsolidacije da se javni rashodi smanje ispod 40% BDP-a. Na rast javnih rashoda, pozitivno su uticali i rast tekućih rashoda i ali i rast izdvajanja za kapitalnu potrošnju.

Najveća stavka javnih rashoda, jesu izdvajanja za socijalna davanja koja, su na kraju 2018. godine rasla stopom od 5,4% g/g. I sve ostale kategorije rashoda ostvarile su pozitivne stope rasta (nadoknade zaposlenima 3,3% g/g, a korištenje roba i usluga 7,7% g/g).

Na kraju posmatrane godine, tekući rashodi su ostvarili stopu rasta od 6,9% g/g, a kapitalni rashodi stopu od 17,0% g/g.

Tekući rashodi, na kraju 2018. godine, su iznosili oko 12,7 milijardi KM, čime su isti mjereni u procentima BDP-a povećani na 37,4%.

Grafikon 23: Udio pojedinih kategorija u ukupnim rashodima u % BDP

Izvor: CBBiH, BHAS

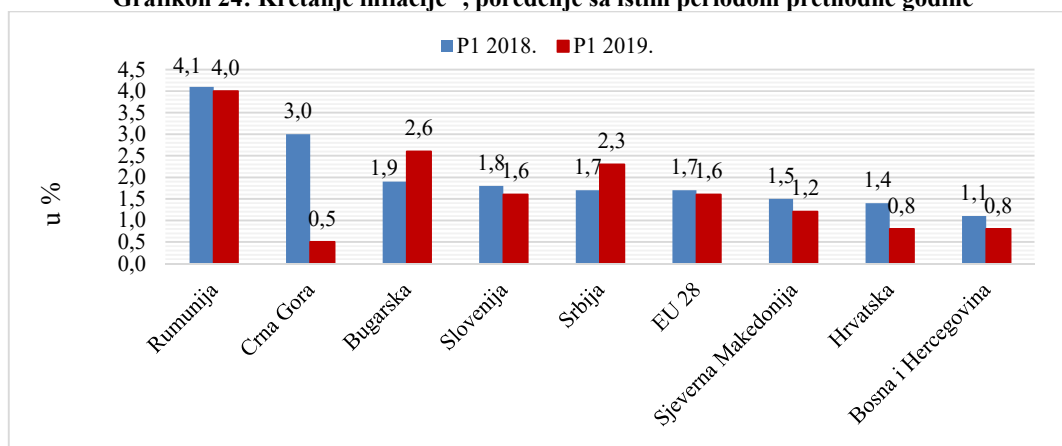
III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- Skroman rast inflacije u Bosni i Hercegovini od 0,8% u prvom polugodištu 2019. godine.
- Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata smanjena u poređenju P1 2019/P1 2018. godine. Prosječna inflacija u EU 28 1,6%.

U prvom polugodištu 2019. godine u većini zemalja Evropske unije i regionu registrovan je umjeren i nešto sporiji rast inflacije. Prosječna inflacija u EU 28 u posmatranom periodu je iznosila 1,6%. Sporiji rast inflacije djelimično je i posljedica nižih cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u prvom polugodištu 2019. godine u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Prema bazi podataka Svjetske banke prosječna cijena sirove nafte u prvom polugodištu 2019. godine iznosila je 62,8 \$/barelu i niža je za 7,7% g/g. U Bosni i Hercegovini je registrovan najniži rast cijena među zemljama u poređenju (grafikon ispod).

Grafikon 24: Kretanje inflacije³³, poređenje sa istim periodom prethodne godine

Izvor: EUROSTAT, BHAS, statističke institucije posmatranih zemalja

U periodu P1 2019/P1 2018 u Bosni i Hercegovini je registrovana inflacija od 0,8% što predstavlja sporiji rast cijena u poređenju sa istim periodom prošle godine. Analizirajući promjene ovog indeksa po odjeljcima prema namjeni potrošnje primjetno je da su cijene u velikom broju odjeljaka uvećane (grafikon ispod). Suprotno, smanjenje cijena u posmatranom periodu u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija, ostalih dobara i usluga usporilo je ukupni rast cijena u Bosni i Hercegovini.

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića u periodu P1 2019/P1 2018 bile su veće za 1,1% na šta je uticao rast cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića smanjene. U odjeljku alkoholnih pića i duvana cijene su u posmatranom periodu bile veće za 4,2% zbog povećanja cijena cigareta i duvana. Na međugodišnji rast cigareta uticalo je povećanja akciza na cigarete

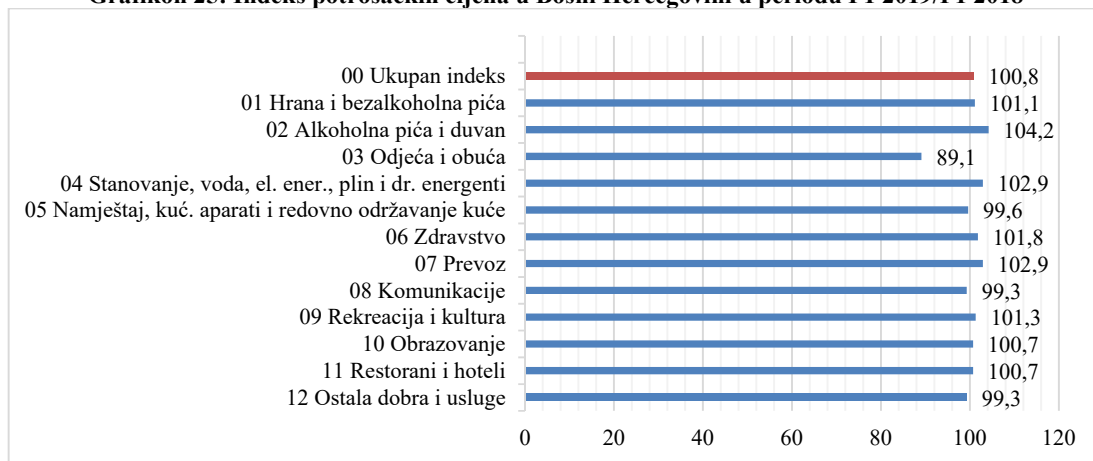
³³ Inflacija za EU 28, Bugarsku, Rumuniju, Sloveniju i Hrvatsku je mjerena harmonizovanim indesom potrošačkih cijena (HICP). HICP je je osnova za komparativna mjerenja inflacije u Evropskoj uniji. Za razliku od Indeksa potrošačkih cijena (CPI) koristi drugačiji metodološki koncept koji se primjenjuje od strane svih članica EU. Izvor: Eurostat. Za Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju inflacija je predstavljena CPI indeksom i preuzeta od statističkih institucija posmatranih zemalja.

i duvan na početku 2019. godine, što je nastavak usklađivanja akcizne politike na duvan i cigarete sa EU zakonodavstvom.³⁴

Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u periodu P1 2019/P1 2018 bile su veće za 2,9% na šta je u okviru ovog odjeljka uticao rast cijena tečnih i čvrstih goriva, plina i najamnina za stanovanje. U odjeljku prevoza cijene su u posmatranom periodu uvećane za 2,9% čemu su značajno doprinijele cijene goriva u Bosni i Hercegovini.

Kretanje indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima prema namjeni potrošnje predstavljeno je na grafikonu ispod.

Grafikon 25: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu P1 2019/P1 2018

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

- Ukupna novčana masa u junu 2019. godine uvećana za 8,1% g/g.
- Stopa obavezne rezerve ostala nepromijenjena i iznosi 10%. Bruto devizne rezerve uvećane za 8,3%. Investicije u vrijednosne papire i dalje su najveća komponenta bruto deviznih rezervi.

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) na kraju juna 2019. godine iznosila je 24,9 mlrd. KM i veća je za 8,1% u poređenju sa junom 2018. godine. Rast M2 potpomognut je uvećanjem i transakcijskog novca i kvazi novca.

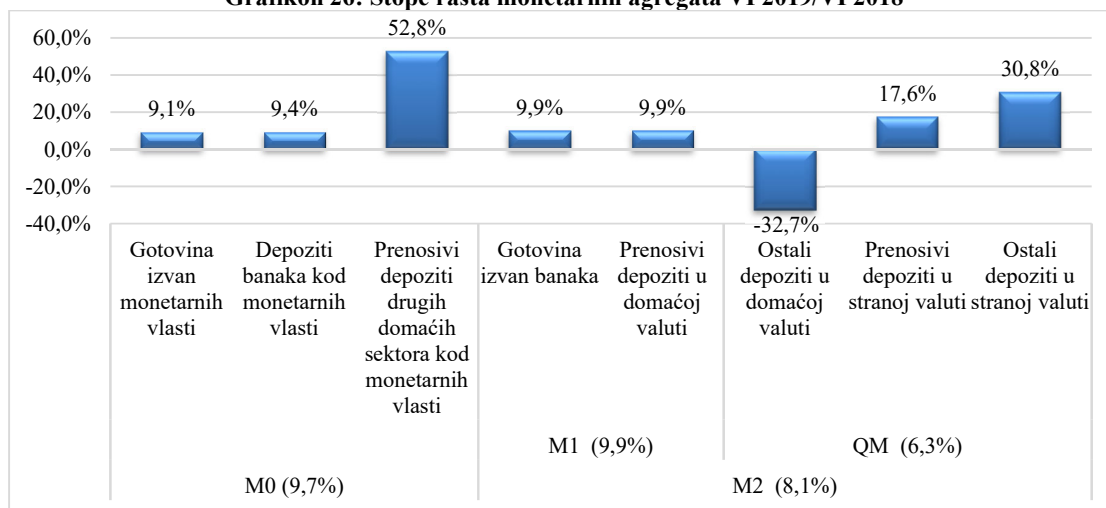
U okviru transakcijskog novca ujednačenom stopom rasta uvećana je gotovina izvana banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti (grafikon ispod) uz doprinos rastu M2 od 1,6 p.p. i 3,2 p.p. respektivno. U okviru kvazi novca najveću stopu rasta imali su ostali depoziti u stranoj valuti (30,8% g/g), ali je navedeni rast rezultat promjene metodologije monetarnog i finansijskog sektora, što je uticalo na smanjenje ostalih depozita u domaćoj valuti (-32,7%

³⁴ Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.

g/g).³⁵ Time su ostali depoziti u stranoj valuti imali doprinos rastu M2 od 7,6 p.p, a ostali depoziti u domaćoj valuti su imali negativan doprinos rastu M2 od -5,9 p.p.

Rezervni novac (u daljem tekstu M0) na kraju juna 2019. godine iznosio je 10,6 mlrd. KM i veći je za 9,7% g/g u odnosu na juni 2018. godine. Sve komponente M0 su uvećane (grafikon ispod), ali su najveći doprinos rastu M0 dali depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 4,9 p.p. a potom gotovina izvan monetarnih vlasti sa 4,2 p.p. Iako su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imali najveću stopu rasta, zbog malog udjela u M0 (1,4%) imali su zanemariv doprinos rastu M0. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama u posmatranom periodu iznosila je 113,7% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Grafikon 26: Stope rasta monetarnih agregata VI 2019/VI 2018

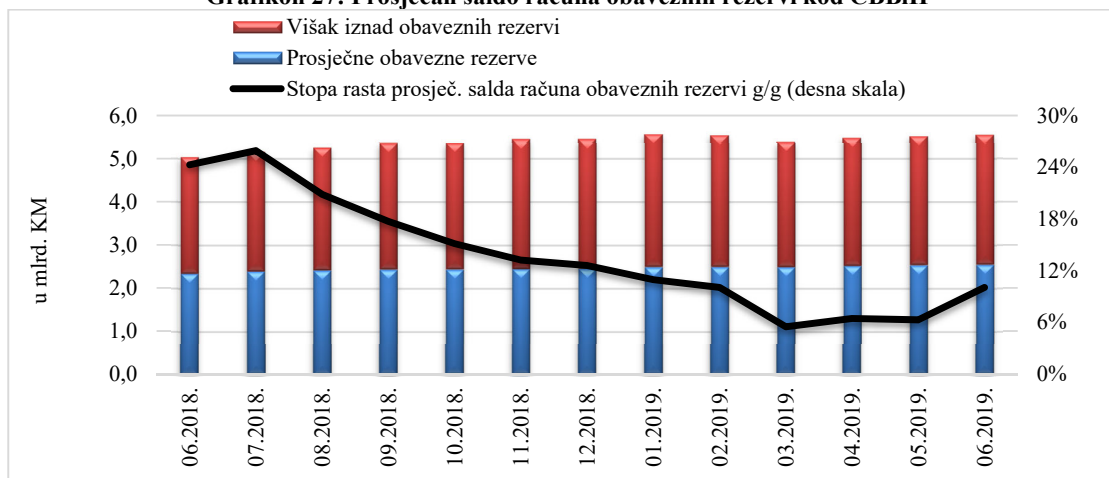
Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne³⁶ rezerve iznosila je 10,0% odnosno nije se mijenjala u prvoj polovini 2019. godine. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u junu 2019. godine iznosio je 5,5 mlrd. KM i veći je za 10,1% u odnosu na juni 2018. godine. Veći dio salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH pripada višku iznad obaveznih rezervi (54%), a ostatak čine prosječne obavezne rezerve (46%).

³⁵ Centralna banka Bosne i Hercegovine je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna uporedivost podataka. Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019. godine, napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine.

³⁶ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

Grafikon 27: Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve u junu 2019. godine su iznosile 12 mlrd. KM i veće su za 8,3% u odnosu na juni 2018. godine. Posmatrajući sve komponente bruto deviznih rezervi najveću stopu rasta VI 2019/VI 2018 imali su strana valuta u trezoru CBBiH (19,8% g/g) i depoziti kod nerezidentnih banaka (19,3% g/g). Investicije u vrijednosne papire i dalje su najveća komponenta bruto deviznih rezervi (71,1%) i dostigle su iznos od 8,5 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,5% g/g. Na drugom mjestu, prema udjelu u deviznim rezervama, se nalaze depoziti kod nerezidentnih banaka (24,5%).

Tabela 5: Bruto devizne rezerve u junu 2019. godine

	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
Stanje (u mil. KM)	232,7	0,5	294,8	2.947,0	0,0	8.547,2	12.022,2
Stopa rasta g/g	15,6%	-73,9%	19,8%	19,3%	-	4,5%	8,3%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

- Na kraju prvog polugodišta 2019. godine ukupan finansijski rezultat u Bosni i Hercegovini je veći za 3% g/g.
- Ukupno plasirani krediti su dostigli iznos od 20,2 mlrd. KM na kraju prvog polugodišta 2019. godine uz stopu rasta 5,5 % g/g. U istom periodu ukupni depoziti su dostigli 22,5 mlrd. KM uz stopu rasta 7,8% g/g.

Prema konsolidovanom izvještaju CBBiH ukupana aktiva bankarskog sektora na kraju prvog polugodišta 2019. godine je iznosila je oko 31,96 mlrd. KM. Na strani aktive, najveće učešće od 30,4% su imala potraživanja od ostalih domaćih sektora sa dostignutih 9,7 mlrd. KM. Drugo po veličini učešće od 28,2% su imala potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća sa učešćem od 28,2% sa dostignutih 9 mlrd. KM. Na strani pasive prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti su imali najveće učešće od 25,2% sa dostignutih 8,1 mlrd

KM. Drugi po veličini na strani pasive sa učešćem od 23,3% su bili ostali depoziti drugih domaćih sektora³⁷ u stranoj valuti sa dostignutih 7,4 mlrd. KM.

Prema izvještajima entitetskih agencija za bankarstvo u Bosni i Hercegovini su na kraju prvog polugodišta 2019. godine su radile 23 banke³⁸. Ukupan finansijski rezultat bankarskog sektora na kraju ovog perioda je iznosio 232,6³⁹ mil. KM uz ostvareni rast od 3% g/g. Gledajući strukturu prihoda najveće učešće 63,1% su ostvarili prihodi od kamata i slični prihodi, dok su operativni prihodi učestvovali sa 36,9%. Na strani rashoda 83,7% se odnosio na nekamatne rashode, a 16,3% na rashode od kamata i slične rashode. Najveći pozitivan uticaj na rezultat je imalo smanjenje neto gubitka od 79,9% g/g.

Tabela 6: Finansijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju perioda u 000 KM

R.br.	U milionima KM	P1 2018	P1 2019	promjena g/g
1	<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>	516.758	512.342	-0,9%
2	<i>Operativni prihodi</i>	293.105	300.161	2,4%
3	UKUPNI PRIHODI (1+2)	809.863	812.503	0,3%
4	<i>Rashodi po kamatama i slični rashodi</i>	100.816	93.839	-6,9%
5	<i>Nekamatni rashodi</i>	478.246	480.199	0,4%
6	UKUPNI RASHODI (4+5)	579.062	574.038	-0,9%
7	<i>Porezi</i>	5.063	5.890	16,3%
8	NETO-DOBIT BANKARSKOG SEKTORA	228.510	233.169	2,0%
09	<i>Neto-gubitak</i>	2.741	550	-79,9%
10	UKUPAN REZULTAT	225.769	232.619	3,0%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Vrijednost ukupno plasiranih kredita na kraju prvog polugodišta je dostigla 20,2 mlrd. KM uz stopu rasta 5,5% g/g. Najveći su bili krediti plasirani stanovništvu sa učešćem 47,8% uz dostignutih 9,7 mlrd. KM i stopom rasta 7,4% g/g. Drugi po veličini u strukturi plasmana su bili krediti nefinansijskim⁴⁰ preduzećima sa učešćem 46,4% koji su dostigli vrijednost od 9,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,6% g/g.

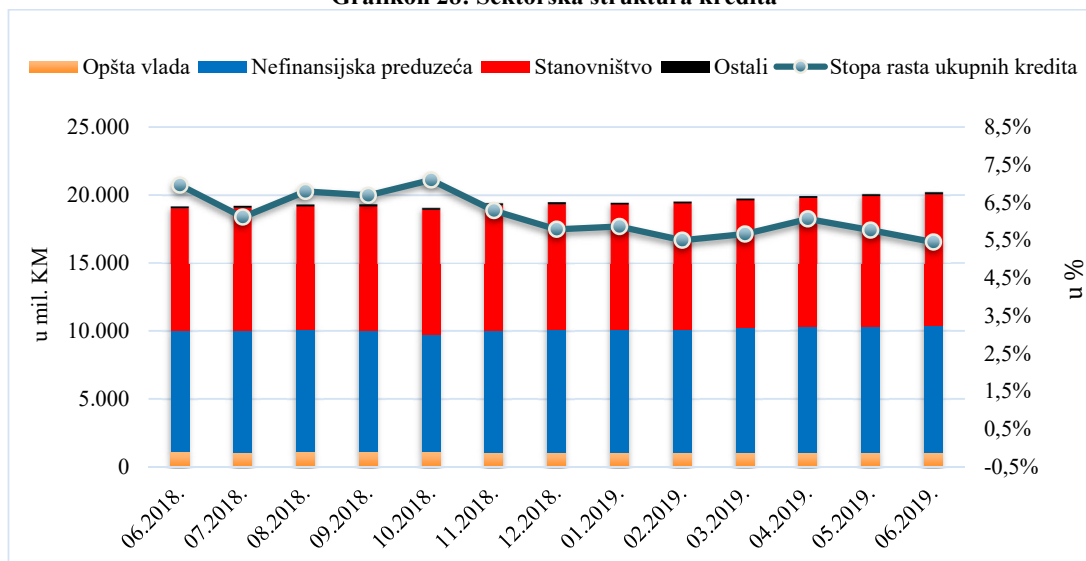
³⁷ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i opština), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privatnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima).

³⁸ Bankarski sektor podrazumijeva komercijalne banke bez Centralne banke, odnosno monetarnih vlasti.

³⁹ Ukupan finansijski rezultat, ukupni prihodi i rashodi i ostali podaci iz izvještaja o dobitku i gubitku su nekonsolidovani podaci za bankarski sektor u Bosni i Hercegovini, a dobiveni su zbrajanjem podataka za Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku koji su dobiveni od entitetskih agencija za bankarstvo.

⁴⁰ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i nefinansijska privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlade u Bosni i Hercegovini. Za potrebe izrade ovog izvještaja u ostali sektor su uvršteni sektor ostalih finansijskih (nebankarskih) institucija te ostali sektori (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

Grafikon 28: Sektorska struktura kredita

Izvor: CBBiH

Kvalitet plasmana kredita u odnosu na prethodnu godinu je bolji. Procenat učešća nekvalitetnih kredita u ukupno plasiranim kreditima fizičkim i pravnim osobama je bio 8%, što je manje za 1.3 p.p. u odnosu na isti period prošle godine (tabela ispod). U okviru toga procenat učešća nekvalitetnih kredita plasiranih stanovništvu je manji za 0,5 p.p, dok je procenat učešća nekvalitetnih kredita plasiranih privatnim firmama još više smanjen tj. manji je za 0,8 p.p.u odnosu na isti period prošle godine.

Tabela 7: Klasifikacija kredita prema kvaliteti

Razdoblje	A	B	C	D	E	C-E (NPL)	Učešće u ukupnim nekvalitetnim kreditima
Kreditni fizičkim osobama/stnovništvu (u ukupnim kreditima)							
30.06.2018.	42,7%	1,3%	0,5%	0,4%	2,5%	3,4%	36,5%
30.06.2019.	43,6%	1,2%	0,4%	0,4%	2,1%	2,9%	36,5%
Kreditni pravnim osobama (u ukupnim kreditima)							
30.06.2018.	41,5%	5,2%	1,0%	1,9%	3,0%	5,9%	63,5%
30.06.2019.	42,5%	4,6%	0,5%	2,0%	2,5%	5,1%	63,5%
Ukupno krediti fizičkim i pravnim osobama (u ukupnim kreditima)							
30.06.2018.	84,2%	6,5%	1,5%	2,3%	5,5%	9,3%	100,0%
30.06.2019.	86,1%	5,9%	1,0%	2,4%	4,6%	8,0%	100,0%

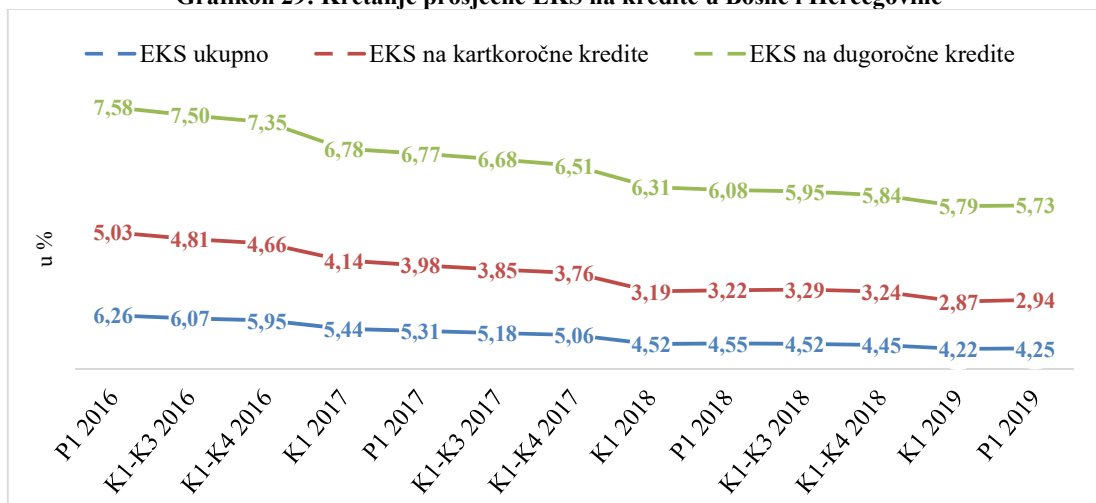
Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Prosječna efektivna kamatna stopa (u daljem tekstu EKS) na ukupne⁴¹ plasirane kredite u toku prvog polugodišta 2019. godine je iznosila 4,25% i zabilježila je pad od 0.3 p.p. u odnosu na isti period prošle godine. Prosječna EKS na kratkoročne kredite je iznosila 2,94% uz pad od 0,28 p.p. u odnosu na isti period prošle godine, dok je prosječna EKS na dugoročne kredite imala veći pad 0,35 p.p. i iznosila je 5,73% (grafikon ispod). Posmatrajući kredite

⁴¹ Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne kredite/depozite za cijelu Bosnu i Hercegovinu dobivena je ponderisanim prosjekom ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite za Republiku Srpsku i ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Podaci o iznosu kredita/depozita i kamatnih stopa po entitetima dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo. Podaci o kamatnim stopama koje objavljuje CBBiH nalaze se u dodatku.

prema sektorima tj. oblasti plasmana, evidentan je trend pada EKS na plasirane kredite i prema privredi i prema stanovništvu. Tako je prosječna EKS za kredite koji se plasiraju za sektor privrede je iznosila 3,09% i zabilježila je pad za 0,32 p.p. u odnosu na isto razdoblje prošle godine kada je iznosila 3,41%. Prosječna EKS na kredite stanovništvu u prvom polugodištu 2019. godine iznosila 7% i manja je za 0,61 p.p. u odnosu na isti period prošle godine kada je iznosila 7,61%.

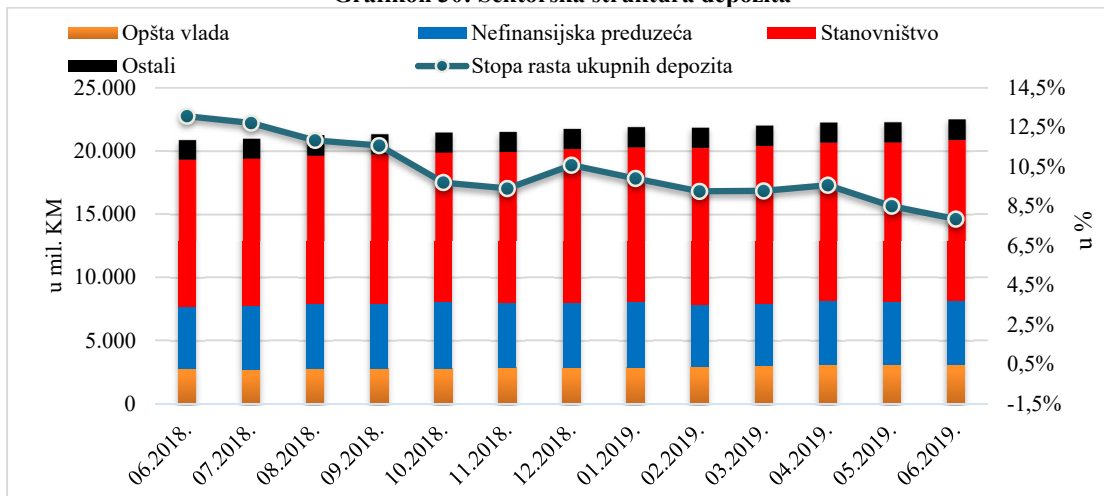
Grafikon 29: Kretanje prosječne EKS na kredite u Bosne i Hercegovine

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Ukupni depoziti na kraju prvog polugodišta 2019. godine su dostigli 22,5 mlrd. KM uz stopu rasta od 7,8% g/g. Depoziti stanovništva su imali najveće učešće od 56,5% u ukupnim depozitima i sa stopom rasta od 9,1% g/g su dostigli 12,7 mlrd. KM. Depoziti nefinansijskih preduzeća su sa učešćem od 22,6 % bili drugi po veličini i sa stopom rasta od 2,8% g/g su dostigli 5,1 mlrd. KM.

Grafikon 30: Sektorska struktura depozita

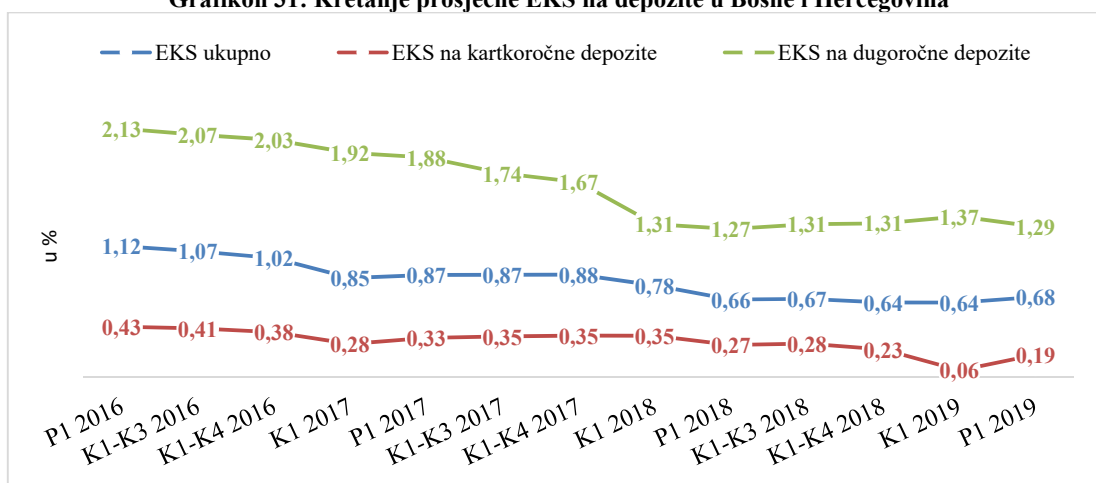
Izvor: CBBiH

Prosječna EKS na depozite deponovane u prvom polugodištu 2019. godine je iznosila 0,68% i u odnosu na isti period u prošloj godini ostvaren je rast od 0,02 p.p. Vrijednosti prosječnih EKS

na kratkoročne i dugoročne depozite u ovom periodu su se različito ponašale u odnosu na vrijednost u istom periodu prošle godine. Prosječna EKS na deponovane kratkoročne depozite ostvarila je pad od 0,08 p.p. i sa 0,27% dostigla vrijednost 0,19% dok je prosječna EKS na dugoročne depozite ostvarila rast od svega 0,02 p.p. i sa 1,27% dostigla vrijednost 1,29%.

Posmatrajući depozite u prvom polugodištu 2019. godine prema sektorskoj strukturi možemo primjetiti da je prosječna EKS za privredu po svojoj vrijednosti ostvarila rast za 0,38 p.p. u odnosu na isti period prošle godine i dostigla je 1,3 %. U isto vrijeme je prosječna EKS za depozite stanovništva iznosila 1,17% ostvarivši pad od svega 0,05 p.p. Na grafikonu ispod su prikazane prosječne EKS na ukupne, dugoročne kao i na kratkoročne depozite.

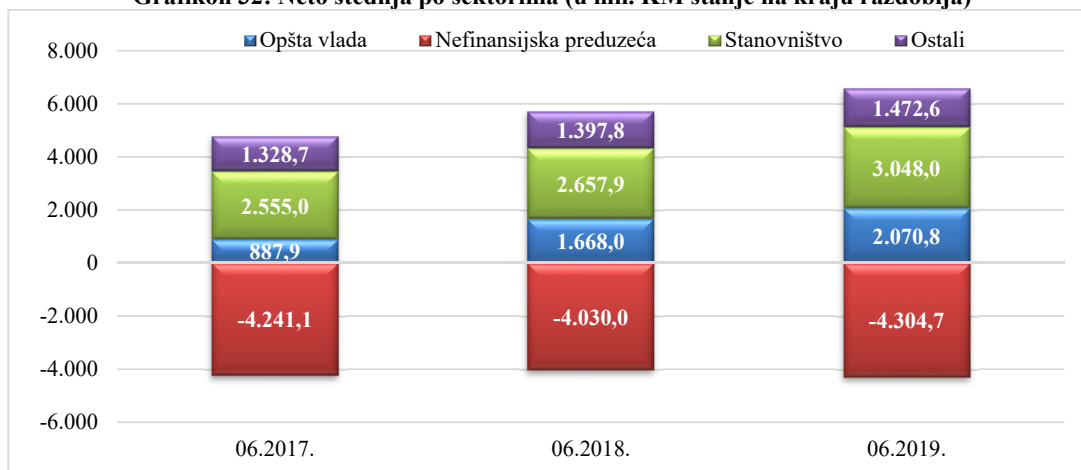
Grafikon 31: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosne i Hercegovina

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Neto štednja posmatrana kao razlika između ukupnih deponovanih depozita i ukupno plasiranih kredita nastavlja značajnije da raste sa stopom rasta od 35% g/g. Tako je na kraju prvog polugodišta 2019. godine dostigla 2,3 mlrd. KM. U svim sektorima je pozitivna razlika u vrijednosti između deponovanih depozita i plasiranih kredita osim u sektoru nefinansijskih preduzeća koji registruje negativnu štednju od 4,3 mlrd. KM dok je najveća pozitivna razlika od 3 mlrd. KM ostvarena u sektoru stanovništva.

Grafikon 32: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)

Izvor: CBBiH

Tržište kapitala

- Ukupan promet na berzama u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2019. godine je uvećan za 48,6% g/g te je dostigao 400,4 mil. KM, dok je u isto vrijeme ukupna kapitalizacija zabilježila pad od 4,4% g/g.
- Svi vodeći Indeksi u svijetu u prvom polugodištu 2019. godine ostvarili rast.

Indeksi

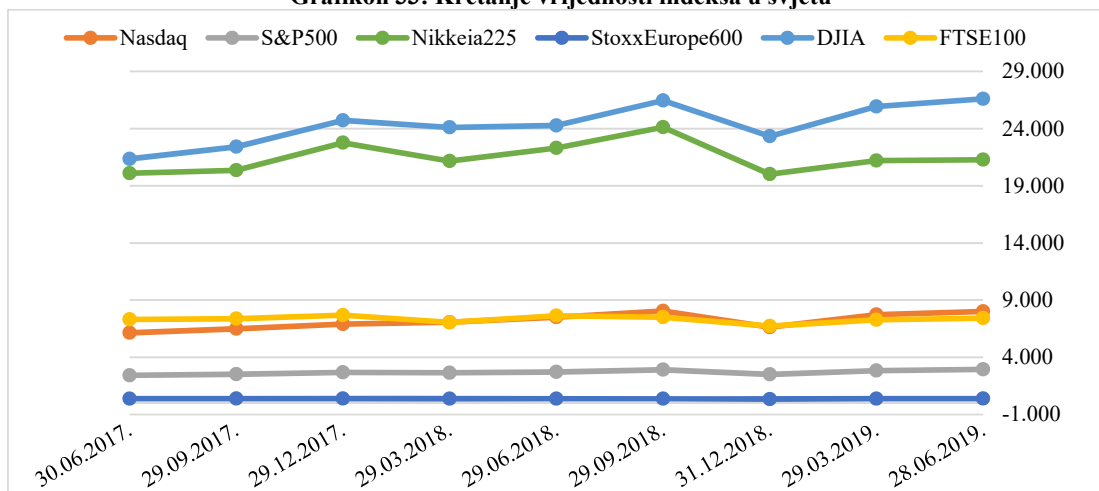
Vrijednosti svih važnijih svjetskih indeksa u prvom polugodištu 2019. godine bilježe rast koji je počeo u 2018. godini. U odnosu na početak godine na kraju prvog polugodišta 2019. godine posebno se istakao rast indeksa u USA (DJIA rast 14% i Nasdaq rast 20,7%), a kretanje indeksa na godišnjem nivou je prikazano u tabeli ispod.

Tabela 8: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	Nasdaq	S&P 500	FTSE 100	Stoxx Europe 600	Nikkei 225
28.06.2019/29.06.2018.	7,6%	9,4%	7,3%	3,2%	2,2%	0,2%

Izvor: WSJ, Bloomberg

Grafikon 33: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

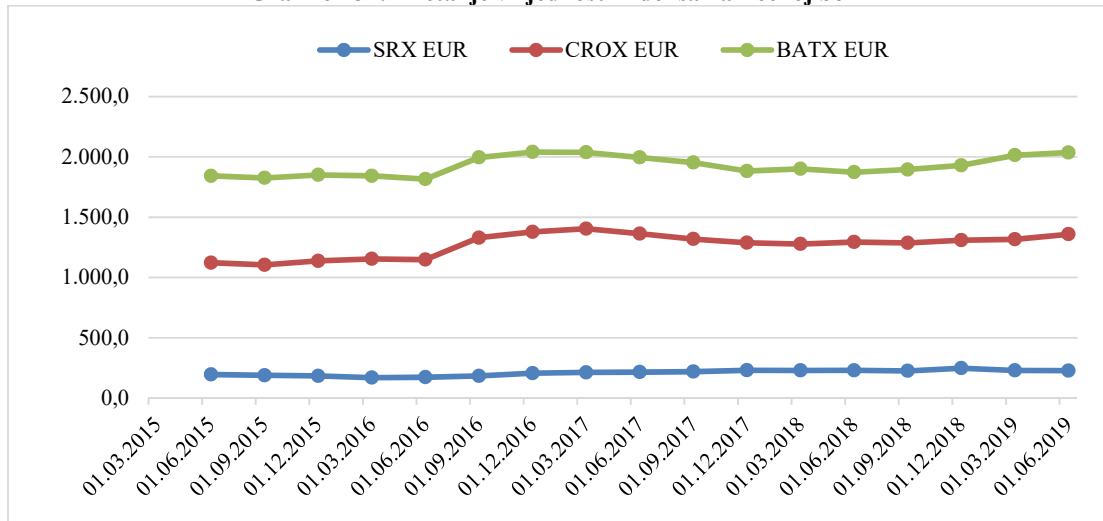

Izvor: WSJ, Bloomberg

Vrijednosti regionalnih indeksa na Bečkoj berzi u posmatranom periodu su se različito ponašale. Bosanski BATX⁴² indeks je zabilježio rast vrijednosti od 16,9% g/g, hrvatski CROX je zabilježio rast vrijednosti od 6,3% g/g, a srbijanski SRX je ostvario pad vrijednosti od 1% u odnosu na isti period prošle godine.

⁴² Učešće u BATX: „BH Telecom“ d.d. Sarajevo 20,1%, „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo 22,3%, „Fabrika Duhana Sarajevo“ d.d. Sarajevo 8,7%, „JP Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo 11%, „Nova Banka A.D.“ Banja Luka 13,5%, „Telekom.Srpske“ 24,4%. Izvor: <https://www.wienerborse.at/en/indices/index-values/overview/?SIN=AT0000A0FSE3&IDNOTATION=32133507&market=wbag&typo3=0&news=0&products=1&w=profile>.

Grafikon 34: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

Izvor: Wiener Boerze

U prvom polugodištu 2019. godine vrijednost Indeksa investicionih fondova BIFX na Sarajevskoj berzi (u daljnjem tekstu SASE) je zabilježio rast vrijednosti za 7% g/g. U ovome periodu je došlo do značajnijeg rasta vrijednosti indeksa SASX-10 od 23,4% g/g (koji prati kretanje cijena prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine) te rasta vrijednosti indeksa SASX-30 od 12,3% g/g. Berzanski indeksi na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) su takođe zabilježili veći rast najviše zahvaljujući rastu indeksa koji pripadaju preduzećima iz oblasti elektroprivrede. Tako je indeks preduzeća elektroprivrede (ERS-10⁴³) je imao najveći rast vrijednosti 51,1% g/g dok je BIRS zabilježio rast od 20% g/g.⁴⁴

Tabela 9: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS	ERS-10
28.06.2019/29.06.2018.	7,0%	23,4%	12,3%	20%	51,1%

Izvor: SASE i BLSE

Ukupni promet i kapitalizacija

U prvom polugodištu 2019. godine ukupan promet (SASE i BLSE) je iznosio 400,4 mil. KM i veći je za 48,6% g/g.

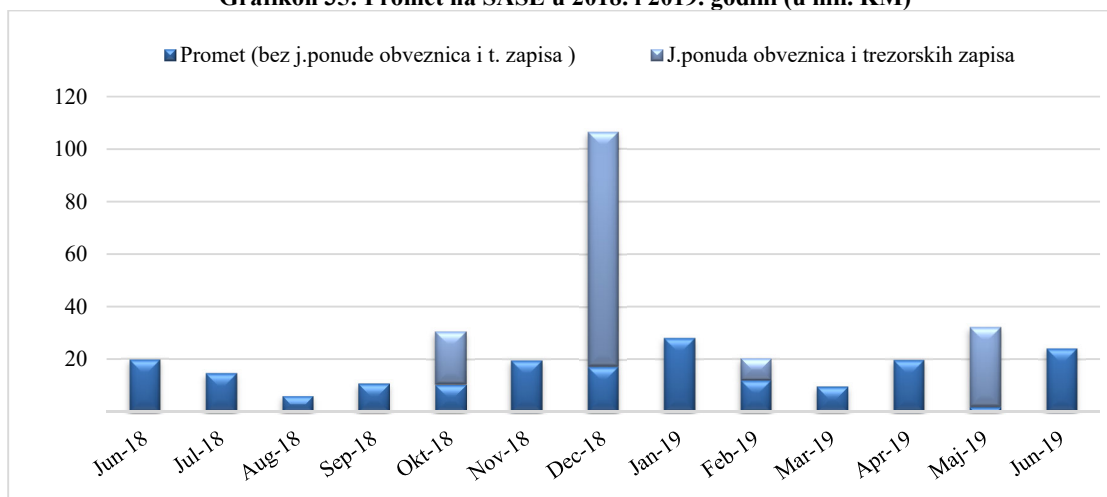
Ukupan promet ostvaren na SASE u prvom polugodištu 2019. godini je iznosio 132,9 mil. KM što je iznosilo 33% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini uz stopu rasta od 31,3% g/g. Primarnom emisijom obveznica Kantona Sarajevo prikupljeno je za emitenta 8,2 miliona KM, dok je primarnom emisijom obveznica Federacije Bosne i Hercegovine (20. aukcija obveznica) prikupljeno za emitenta 30 mil. KM. Ukupan iznos emitovanih obveznica u prvom polugodištu od 38,2 mil. KM predstavlja 28,7% ukupnog prometa na SASE. U prvom polugodištu 2019. godine najveći promet ostvaren je dionicama Igman d.d. Konjic u iznosu od 11,7 mil. KM i Teledigital d.d. Sarajevo u ukupnom iznosu od

⁴³ U okviru indeksa ERS10 najveći rast su imali indeksi RITE Gacko od 366,7% i Elektrodistribucija a.d. Pale 361,2% u odnosu na vrijednosti na kraju prošle godine.

⁴⁴ Izmjenama Zakona o investicionim fondovima propisano je pretvaranje zatvorenih u otvorene investicione fondove te je na osnovu toga Banjalučka berza je donijela odluku o prestanku računanja i objavljivanja vrijednosti indeksa investicionih fondova Republike Srbije (FIRS) zaključno sa danom 22.09.2017. god.

11,4 mil. KM, zatim ZIF Prof Plus d.d. Sarajevo u iznosu od 5,4 mil. KM i BH Telecom d.d. Sarajevo u ukupnom iznosu od 4,7 mil. KM.

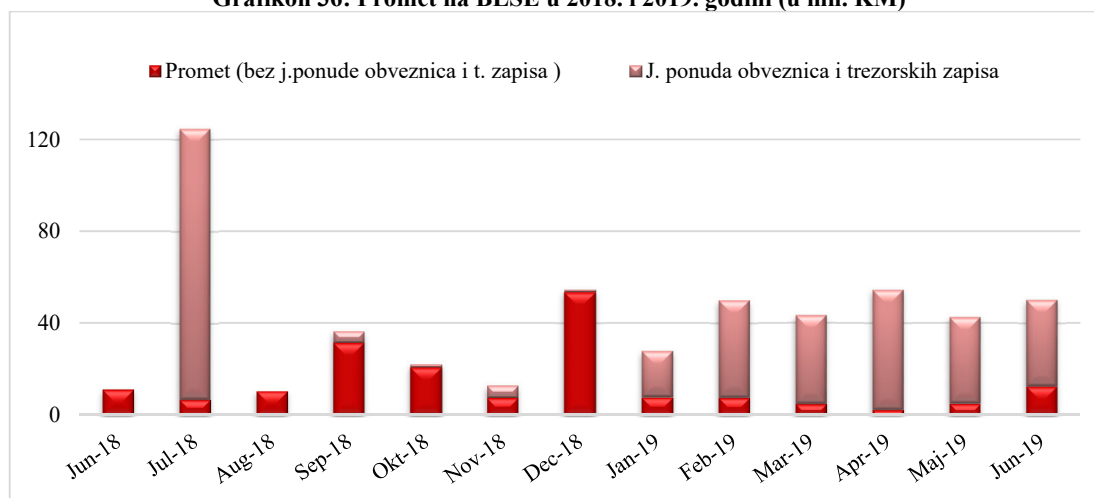
Grafikon 35: Promet na SASE u 2018. i 2019. godini (u mil. KM)

Izvor: SASE

Ukupan promet u prvom polugodištu 2019. godine na BLSE je iznosio 267,4 miliona KM te je uz stopu rasta od 59% g/g ostvario je učešće od 67% u ukupnom prometu na berzama u Bosni i Hercegovini. Javnom ponudom obveznica i trezorskih zapisa je skupljeno 227 mil. KM što predstavlja 84,9% ukupnog ostvarenog prometa na BLSE. Najveći promet je ostvaren dionicama Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu 4,7 mil. KM, dionicama „Republika Srpska - stara devizna štednja br.8“ u iznosu od 3,8 mil. KM., dionicama „Republika Srpska - izmirenje ratne štete br.12“ u iznosu od 3,5 mil. KM te zatim dionicama Pavlović International Bank a.d. Bijeljina u iznosu od 2,4 mil. KM.

Grafikon 36: Promet na BLSE u 2018. i 2019. godini (u mil. KM)

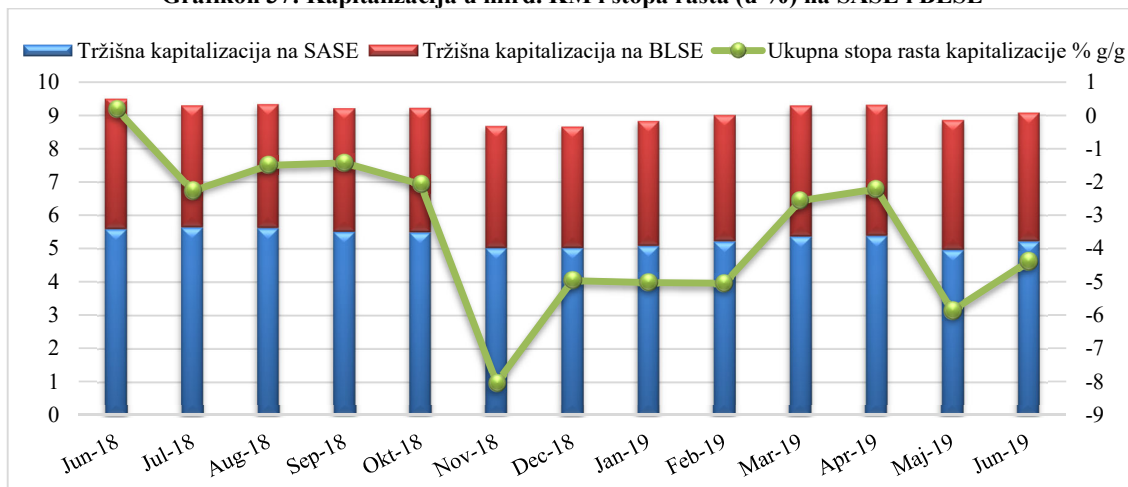

Izvor: BLSE

Ukupna kapitalizacija na SASE i BLSE na kraju prvog polugodišta 2019. godine je iznosila 9,1 mlrd. KM sa negativnom stopom rasta 4,4 % g/g. Kapitalizacija na SASE je, uz negativnu stopu rasta od 6,7% g/g, dostigla 5,2 mlrd. KM ostvarivši učešće u ukupnoj kapitalizaciji od

57,4%. Kapitalizacija na BLSE je takođe imala negativnu stopu rasta od 1,2% g/g i dostigla vrijednost 3,9 mlrd. KM ostvarivši učešće u ukupnoj kapitalizaciji od 42,6%.

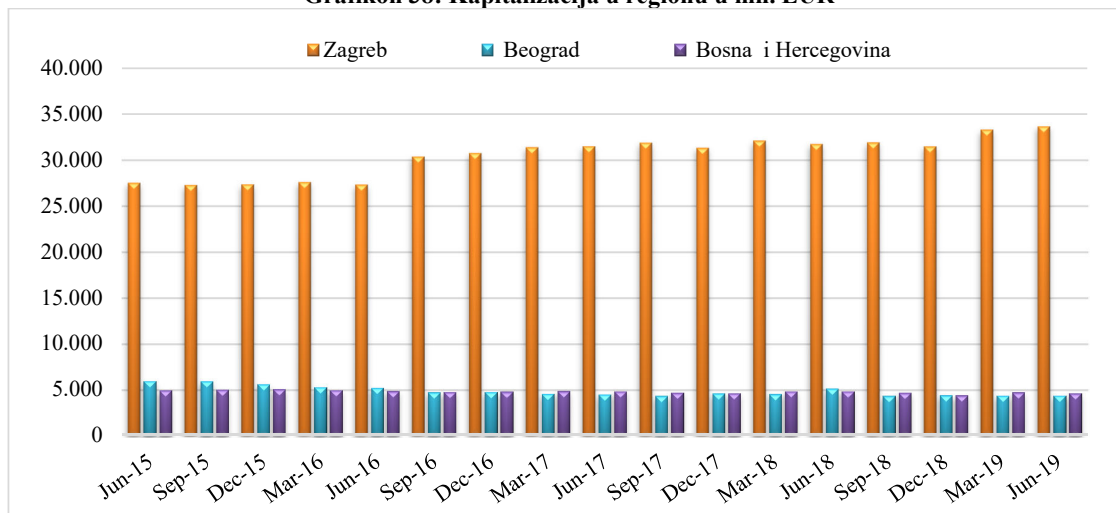
Grafikon 37: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći regionalno kretanje vrijednosti kapitalizacije u prvom polugodištu 2019. godine kapitalizacija na Beogradskoj berzi je nastavila da smanjuje vrijednost ostvarivši negativnu stopu rasta od 14,7% (pad je počeo u zadnjem kvartalu prošle godine), dok je suprotno tome, Zagrebačka burza uvećala vrijednost kapitalizacije za 6,2% g/g.⁴⁵

Grafikon 38: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

⁴⁵ Na osnovu vrijednosti izraženih u Eur.

IV VANJSKI SEKTOR

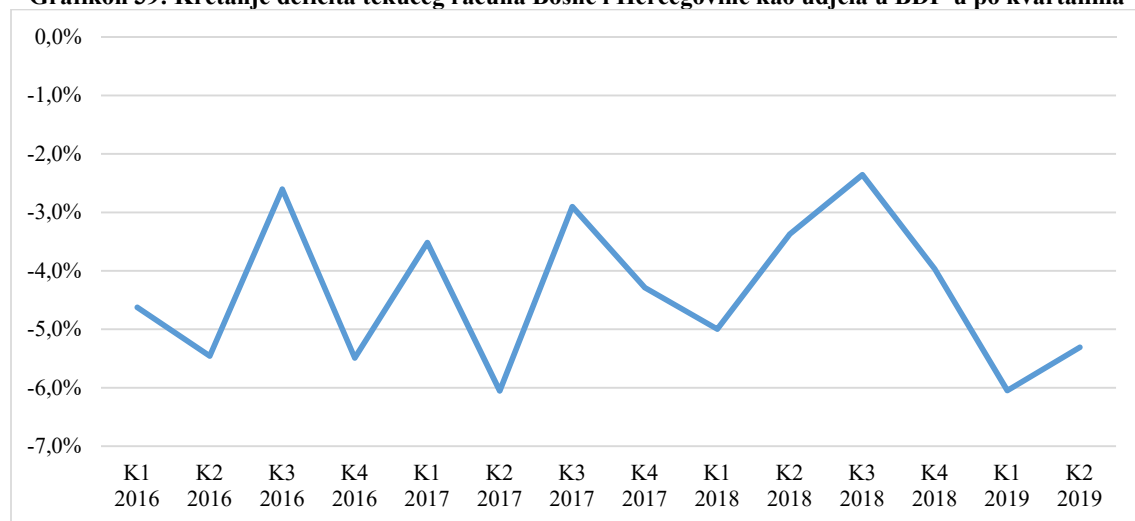
Platni bilans Bosne i Hercegovine

- Deficit tekućeg računa u P1 2019. godine iznosio je 972 miliona KM

Prema zvaničnim podacima CBBiH deficit tekućeg računa u prvom polugodištu 2019. godine bilježi porast od 42% u odnosu na isti period prošle godine. U posmatranom periodu deficit je iznosio 972 miliona KM (P1 2019) dok je u prošloj godini taj iznos bio 693 miliona KM (P1 2018)⁴⁶. Navedeno povećanje deficita tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine predstavlja rezultat povećanja priliva sredstava od 2,7% (rast po osnovu izvoza roba i usluga 1,4 p.p. i rast tekućih priliva novca 1,3 p.p.) i porasta odliva sredstava od 5,5% (rast po osnovu uvoza roba i usluga 5 p.p. i smanjenja tekućih odliva novca od 0,5 p.p.).

Posmatran kao udio u BDP-u⁴⁷ deficit tekućeg računa u P1 2019. godine je iznosio -5,7% BDP- dok je godinu ranije u istom periodu zabilježeni udio iznosio -4,2% BDP-a (detaljniji pregled kretanja deficita tekućeg računa kao udjela u BDP-u na grafikonu ispod).

Grafikon 39: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine kao udjela u BDP-u po kvartalima

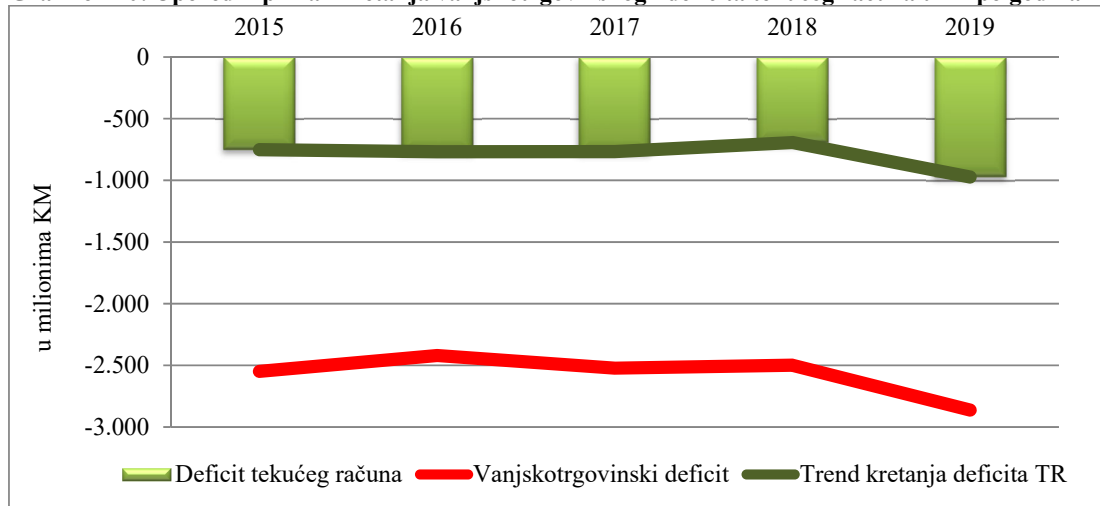
Izvor: CBBiH

Prema dostupnim podacima CBBiH vanjskotrgovinski deficit roba i usluga je usljed jako nepovoljnog ekonomskog okruženja, u posmatranom razdoblju, porastao za 14,5%.

⁴⁶ Izvor podataka: CBBiH

⁴⁷ Izvor podataka: BHAS, Bruto domaći proizvod, rashodovni pristup, oktobar 2019. godine.

Grafikon 40: Uporedni prikaz kretanja vanjskotrgovinskog i deficita tekućeg računa u P1 po godinama

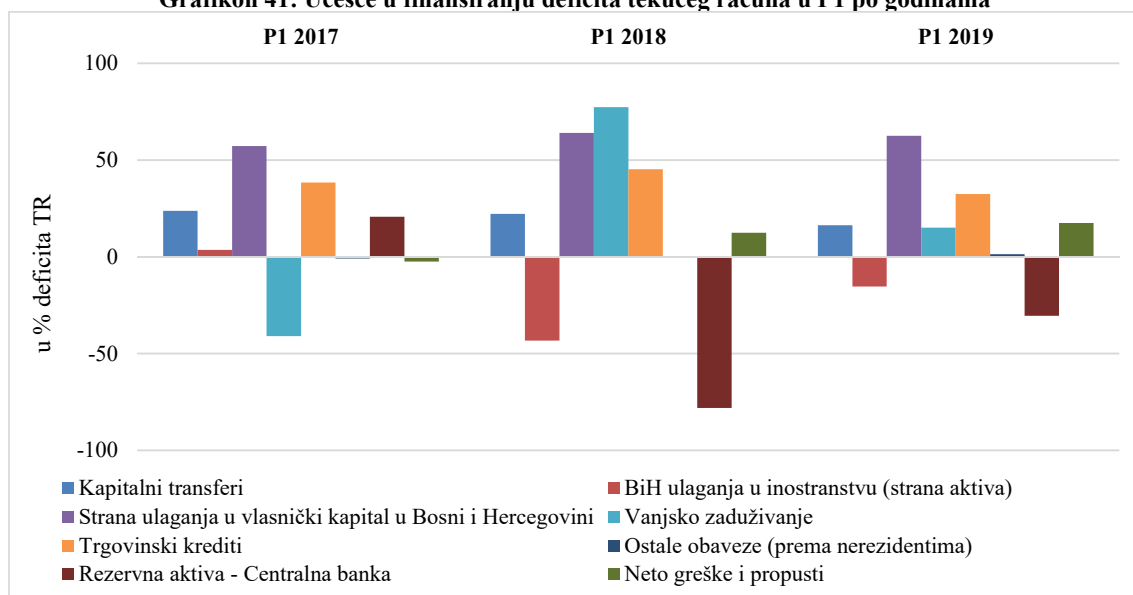
Izvor: CBBiH

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva su u P1 2019. godine ostvarili rast od 4,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Tekući prilivi iz inostranstva su zabilježili rast od 4,8% dok su istovremeno odlivi novca u inostranstvo porasli za 6,7%.

Kod tekućih priliva novca iz inostranstva došlo je do povećanja priliva novca kod domaćinstava od 5,3%. Ovom rastu priliva kod domaćinstava najviše je doprinio porast kompenzacija zaposlenih BH rezidenata u inostranstvu od 26,3%. Ostale komponente priliva kod domaćinstava su također zabilježile rast pa su tako doznake socijalnih beneficija ostvarile porast od 1,3% dok su doznake građana iz inostranstva porasle za 2,3%. Ostali tekući transferi iz inostranstva su u posmatranom periodu smanjeni za 43%.

Do porasta neto odliva prema inostranstvu, u P1 2019. godine, je došlo usljed većih odliva prema nefinansijskim preduzećima, koji su porasli za 34%. Glavni razlog ovome rastu bili su veći odlivi za dohotke na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima, koji su u posmatranom periodu porasli za 43%.

Grafikon 41: Učešće u finansiranju deficita tekućeg računa u P1 po godinama

Izvor: CBBiH

Deficit tekućeg računa u P1 2019. godine je finansiran⁴⁸ kroz povećanje ulaganja Bosne i Hercegovine u stranu aktivu od 164 miliona KM, sredstvima stranih obaveza Bosne i Hercegovine od 1,1 milijardi (strana ulaganja u vlasnički kapital u Bosni i Hercegovini su činila 598 miliona KM od ovog iznosa, vanjsko zaduživanje u koji ulazi otplata duga 138 miliona KM i sredstva trgovinskih kredita 314 miliona KM), sredstvima rezervne aktive CBBiH od 267 miliona KM⁴⁹, sredstvima sa kapitalnog računa 159 miliona KM uz neto greške i propuste od 176 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

- *Usporavanje trenda rasta vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom*
- *Pad robnog izvoza, usporen rast uvoza roba i povećanje vanjskotrgovinskog deficita*
- *Slabija pokrivenost uvoza izvozom roba*

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da skoro 3/4 izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snadbijeva iz EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja uz nivo proizvodnje u okviru proizvođačkog sektora skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Iako je Bosna i Hercegovina u 2018. godini ostvarila solidan trgovinski rezultat, već u prvoj polovini 2019. godine primjetni su prvi znaci slabljenja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Naime, tokom ovog perioda došlo je do slabljenja ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, što se uz izazove u okviru domaćeg proizvođačkog sektora negativno odrazilo na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sa svijetom. Tokom prethodnih godina bilo je evidentno da se usporavanja ekonomskih kretanja u zemljama EU više odražavaju na kretanje izvoza roba u odnosu na uvoz roba što je slučaj i u 2019. godini. Naime, slabljenje privredne aktivnosti u zemljama EU rezultiralo padom izvoza roba iz Bosne i Hercegovine, dok je trend rasta uvoza usporen u odnosu na prošlogodišnji. Posljedica je ovo visoke izvozne koncentracije malog broja proizvoda na određena tržišta (EU i zemlje regiona), dok je s druge strane uvoz roba prilično neelastičan jer se privatna potrošnja kao i dobar dio investicija snadbijeva kroz uvoz roba.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za P1 2019. godine u Bosni i Hercegovini je došlo do povećanja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom od svega 2,8%, smanjenja izvoza roba od -0,1% uz istovremeno povećanja uvoza roba i robnog deficita od 4,5% odnosno 12,2% u nominalnom smislu.⁵⁰ Iako je bazni efekat⁵¹ iz prošle godine sigurno ima utjecaj na ovakva kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene, čini se ipak da je ključnu determinanatu imalo eksterno okruženje, odnosno slabljenje izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima. Grafički prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene za P1 2019. godine sa nominalnim iznosima i stopa rasta prikazan je na grafikonu ispod:

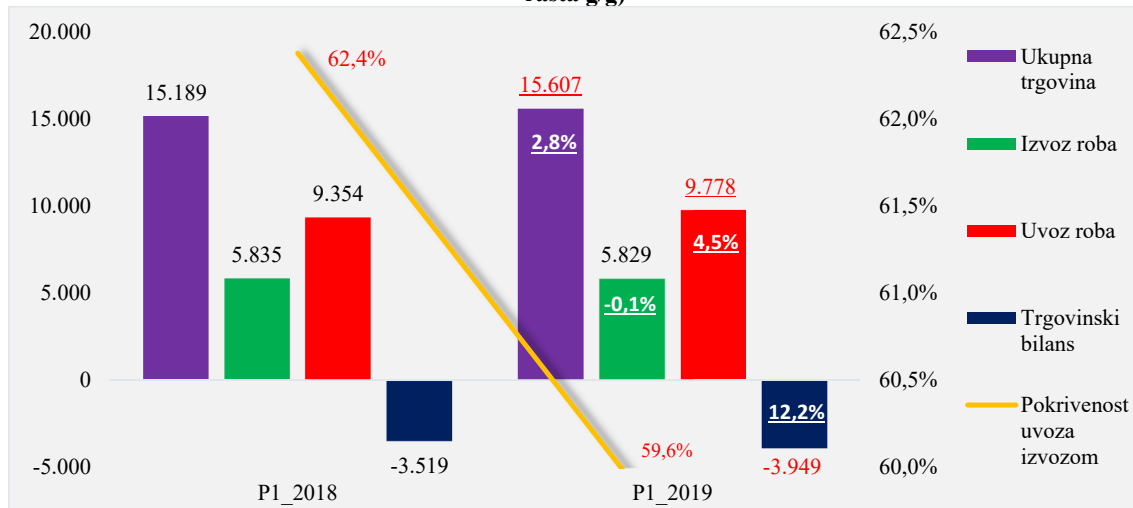
⁴⁸ Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

⁴⁹ Za razliku od poglavlja III Cijene, monetarni i finansijski sektor gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca

⁵⁰ BHAS, Saopštenje, „Statistika robne razmjene Bosne i Hercegovine s inostranstvom, januar-juni 2019. godine“, 20.07.2019. godine.

⁵¹ Prema podacima BHAS-a za P1 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine rast izvoza roba je iznosio 12,1%, rast uvoza roba 10,3%.

Grafikon 42: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za P1 2019. godine (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

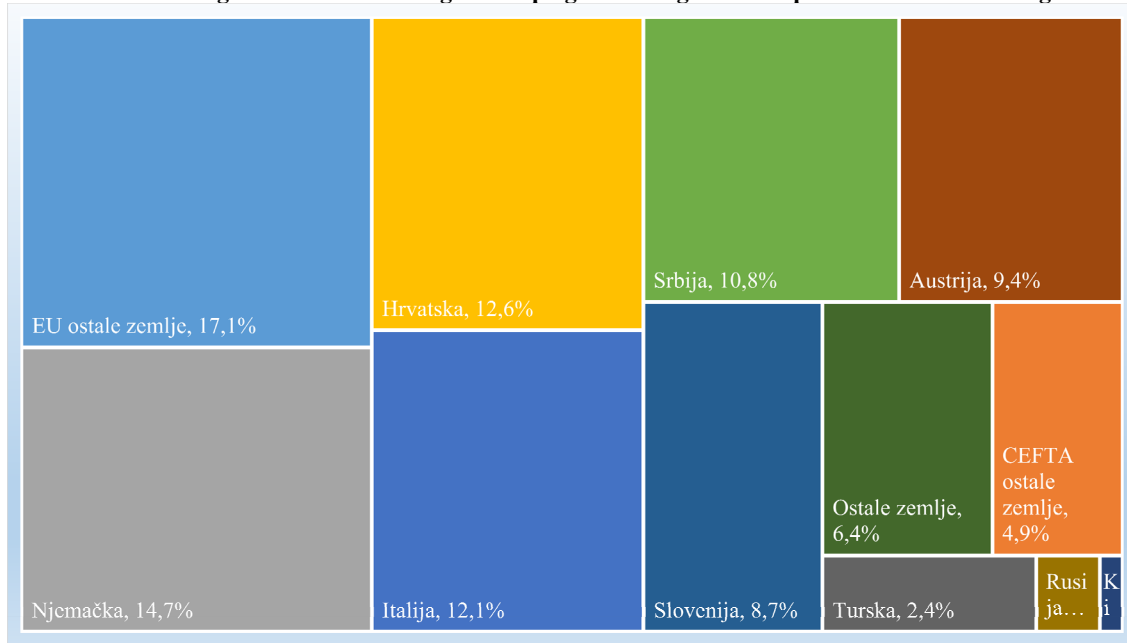
Izvor: BHAS

Izvoz roba

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a u P1 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od preko 5,8 milijardi KM što je za 0,1% niže u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, registrirane stope rasta robnog izvoza su iznosile u K1 2019: -0,6% i K2: 0,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Vrijedi također istaći da je tokom posmatranog perioda došlo i do povećanja izvoznih cijena od oko 1%, tako da se može zaključiti da je realno slabljenje izvoza bilo u određenoj mjeri izraženije od nominalnog. Kao što je navedeno u uvodnom dijelu ovog izvještaja, ovo slabljenje robnog izvoza posljedica je usporavanja privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima kao i izazova sa kojima se suočava domaća privreda i koji su intenzivirani u 2019. godini posebno kada je riječ o kompanijama koje su izvozno orijentisane.

Ako se robni izvoz u P1 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza roba a samim tim i negativni doprinosi rastu robnog izvoza registrovani u okviru većine tradicionalno izvozno orijentiranih grana kao što su koks i naftni derivati -35,2% (-1,7 p.p), namještaj -15%(-1,4 p.p) i proizvodi prehrambene industrije -14,6% (-0,9 p.p). S druge strane, povećanja izvoza roba u okviru izvoza električne opreme 20,5% (1,1 p.p), gotovih metalnih proizvoda 10,6% (1,0 p.p), mašina i uređaja 9,8% (0,6 p.p), baznih metala 6,7% (0,6 p.p), proizvoda od gume i plastičnih masa 13,7% (0,5 p.p) i građevinskog materijala od preko 50% (0,5 p.p) nisu bila dovoljna da bi Bosna i Hercegovina ostvarila rast robnog izvoza u P1 2019. godini. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, Bosna i Hercegovina je u P1 2019. godine najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od preko 4,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 1,6% u odnosu na isti prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 911 miliona KM što predstavlja povećanje od 1,4% u odnosu na isti period prethodne godinu. Posmatrano pojedinačno po zemljama koje spadaju u glavne trgovinske partnere, povećanja izvoza roba zabilježena su prilikom izvoza u Austriju 12,7% (1,1 p.p) Srbiju 10,5% (1,0 p.p), Hrvatsku 4,5% (0,5 p.p) i Italiju 5,3% (0,6 p.p), dok je izvoz u Sloveniju stagnirao, a smanjen je prilikom robne razmjene sa Njemačkom -1,3% (-0,2 p.p). Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 43: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine

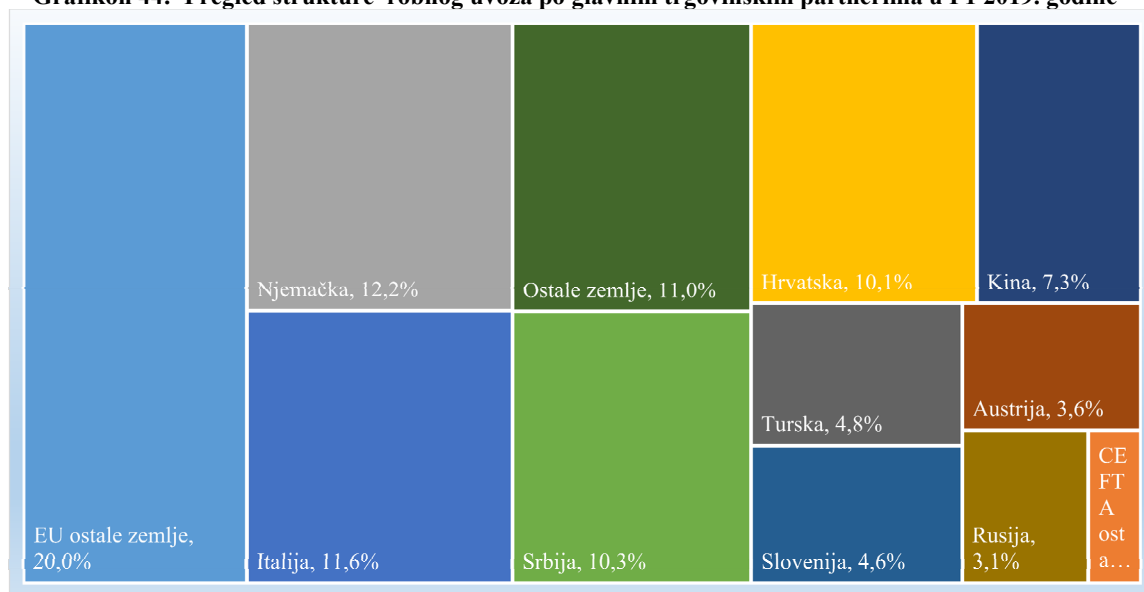
Izvor: BHAS

Uvoz roba

Prema podacima BHAS-a, Bosna i Hercegovina je u P1 2019. godine ostvarila uvoz roba u vrijednosti od skoro 9,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima registrirane stope rasta uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu su bile prilično ujednačene i iznosile su K1: 4,8% i K2:4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Tako se može zaključiti da su struktura potrošnje u Bosni i Hercegovini i njena neelastičnost i visoka uvozna ovisnost rezultirali višim stopa rasta uvoza u odnosu na izvozne. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinosi rastu istog u P1 2019. godine su registrirana u okviru uvoza: naftnih derivata preko 36% (2,2 p.p), električne energije koja je udvostučena (1,4 p.p), motornih vozila 17,9% (1,0 p.p) i baznih metala 19,3% (0,7 p.p). S druge strane, uvoz je smanjen u okviru kategorija sirova nafta, željezo i čelik, te hemijski proizvodi, koža i tekstil.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, Bosna i Hercegovina ja u P1 2019. godine ostvarila uvoz roba iz zemalja EU od skoro 6,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od 8,3%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 1,1 milijardu KM i povećan je za 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u periodu u P1 2019. godine došlo je do povećanja uvoza roba iz Hrvatske 14,3% (1,3 p.p), Njemačke 6,3% (0,8 p.p), Kine 13,6% (0,9 p.p), Italije 4,6% (0,5 p.p), Austrije 6,1% (0,2 p.p), Srbije 1,6% (0,2 p.p) i Slovenije 0,1% (0,1 p.p), dok je uvoz roba smanjen prilikom uvoza iz Rusije za oko 45% (2,6p.p). Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 44: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine

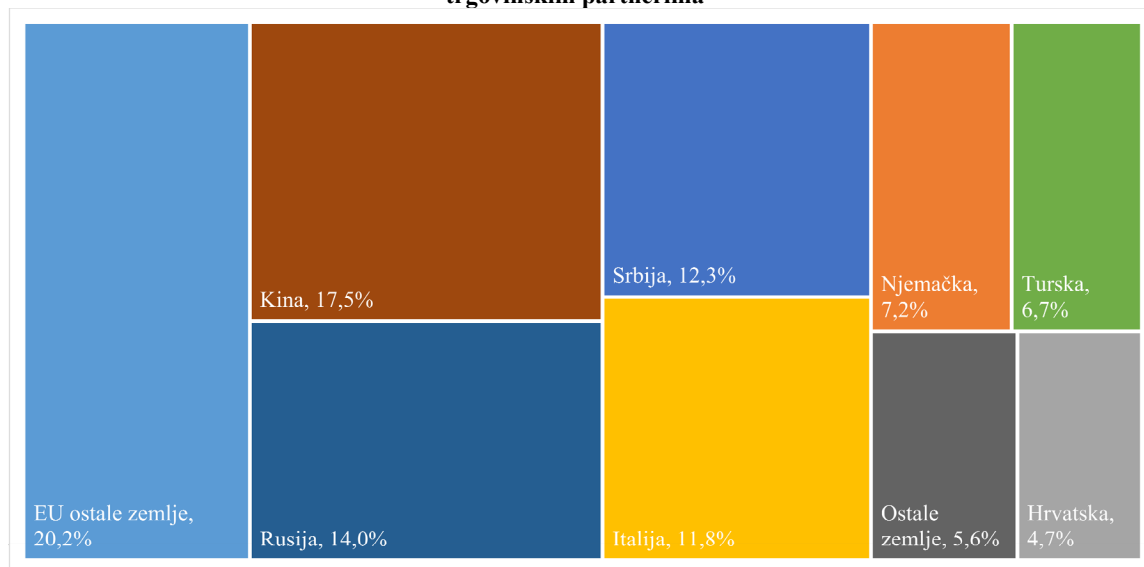

Izvor: BHAS

Vanjskotrgovinski bilans

Viša osnovica i stopa rasta uvoza roba u odnosu na izvoznu rezultirali su značajnijim povećanjem robnog deficita u odnosu na ist period prethodne godine. Tako je robni deficit u P1 2019. godine iznosio skoro 4 milijarde KM, što predstavlja nominalno povećanje od 430 miliona KM odnosno 12,2%. Posmatrano po zemljama, tokom posmatranog perioda vanjskotrgovinski robni deficit povećan je priliom razmjene sa Kinom, Turskom, Italijom, Hrvatskom i Njemačkom, a smanjen u okviru razmjene sa Rusijom i Srbijom.

Grafikon 45: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita u P1 2019. godine po glavnim trgovinskim partnerima

Izvor: BHAS

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu za prvih 6 mjeseci 2019. godine iznosila je 59,6% što predstavlja pogoršanje od 2,8 p.p u odnosu na isti period prethodne godine kada pokrivenost iznosila 62,4%. Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u P1 2019. godine je iznosila 71,6%, dok je u istom vremenskom periodu pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 80,1%. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u P1 2019. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 10: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene tokom P1 2019. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	PI_2018	PI_2019	2019/2018 promjena %		PI_2018	PI_2019	2019/2018 promjena %		PI_2018	PI_2019	2019/2018 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	5835	5829	-0,1	-0,1	9354	9778	4,5	4,5	-3519	-3949	12,2	12,2	59,6%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG	85	70	-17,3	-0,3	249	273	9,6	0,26	-164	-203	23,6	1,10	25,8%
2 PORJEKLA MASHI I ULJA ŽIVOTINJSKOG	84	83	-1,8	-0,03	389	378	-2,8	-0,12	-305	-296	-3,1	-0,27	21,8%
3 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	64	67	4,4	0,05	110	103	-6,4	-0,07	-46	-36	-21,3	-0,28	64,9%
4 PRERAĐEVINE	156	141	-9,4	-0,25	738	765	3,7	0,29	-582	-624	7,2	1,18	18,5%
5 MINERALNOG	634	558	-12,0	-1,30	1339	1472	9,9	1,42	-705	-914	29,7	5,94	37,9%
6 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUKČUK	482	463	-4,0	-0,33	887	894	0,8	0,07	-405	-431	6,5	0,75	51,8%
7 GUMA I KAUKČUK	201	235	16,9	0,58	604	631	4,5	0,29	-403	-396	-1,7	-0,20	37,2%
8 KOŽA I KRZNO	108	78	-27,8	-0,51	244	197	-19,3	-0,50	-136	-119	-12,5	-0,48	39,6%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	376	373	-0,8	-0,05	144	168	16,7	0,26	232	205	-11,6	0,77	222,0%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	154	137	-11,0	-0,29	218	228	4,6	0,11	-64	-91	42,2	0,77	60,1%
11 PROIZVODI OBUČA, SENKLI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	314	310	-1,3	-0,07	628	609	-3,0	-0,20	-314	-299	-4,8	-0,43	50,9%
12 KAMENA, GIPSA, BISEKI, PLEMENTI I METALI I NJIHOVI BAZNI METALI	389	391	0,5	0,03	171	185	8,2	0,15	218	206	-5,5	0,34	211,4%
13 KAMENA, GIPSA, BISEKI, PLEMENTI I METALI I NJIHOVI BAZNI METALI	42	63	50,0	0,36	181	196	8,3	0,16	-139	-133	-4,3	-0,17	32,1%
14 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI	7	8	23,1	0,03	8	15	90,0	0,08	-2	-7	380,0	0,16	52,6%
15 PROIZVODI OD BAZNIH MAMINE, AFARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	1091	1163	6,6	1,23	1097	1133	3,3	0,38	-6	30	-600,0	-1,02	102,6%
16 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	703	812	15,5	1,87	1259	1360	8,0	1,08	-556	-548	-1,4	-0,23	59,7%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SA TOVI, MJEKNI, MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I RAZNI PROIZVODI	186	192	3,2	0,10	687	773	12,5	0,92	-501	-581	16,0	2,27	24,8%
18 SREDSTVA I NJIHOVI SA TOVI, MJEKNI, MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I RAZNI PROIZVODI	16	15	-8,6	-0,02	138	135	-2,2	-0,03	-122	-120	-1,3	-0,05	11,0%
19 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I RAZNI PROIZVODI	82	88	7,3	0,10	5	9	70,0	0,04	77	80	3,2	-0,07	1035,3%
20 RAZNI PROIZVODI	650	577	-11,2	-1,25	229	245	7,0	0,17	421	332	-21,1	2,53	235,5%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	1000,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- Kreditna agencija Standard & Poor's je u martu 2019. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ te unaprijedila izgled sa „stabilni“ na „pozitivne“.
- Prema podacima CBBiH u platnom bilansu strana direktna ulaganja u prvom polugodištu 2019. godine su iznosila 647,9 mil. KM i veća su za 51,8% u odnosu na isti period prošle godine.

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

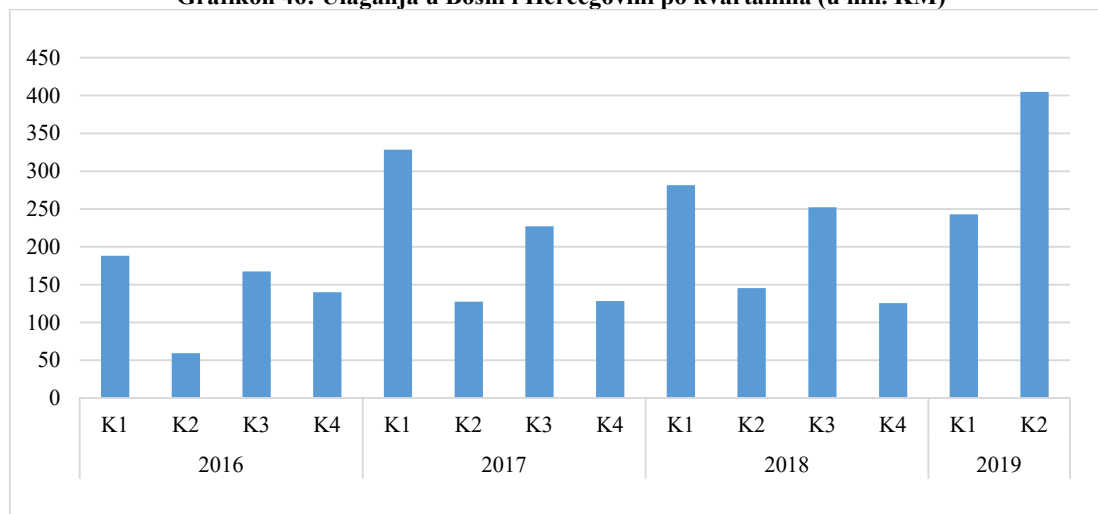
Prema dostupnim podacima u platnom bilansu koje je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine ukupna strana direktna ulaganja (u daljem tekstu SDU) u prvom polugodištu 2019. godine su iznosila 647,9 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za čak 51,8% g/g. Ukupne reinvestirane⁵² zarade u prvom polugodištu 2019. godine su iznosile 293,3 mil. KM i veće su za 30,6% g/g, ostvarivši time učešće u neto finansijskoj pasivi od 45,3%.

Tabela 11: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2016	188,2	59,4	167,5	140,1	555,2
2017	328,4	127,4	227,1	128,5	811,4
2018	281,5	145,5	252,4	125,6	805,0
2019	243,1	404,8			

Izvor: CBBiH

Grafikon 46: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima (u mil. KM)

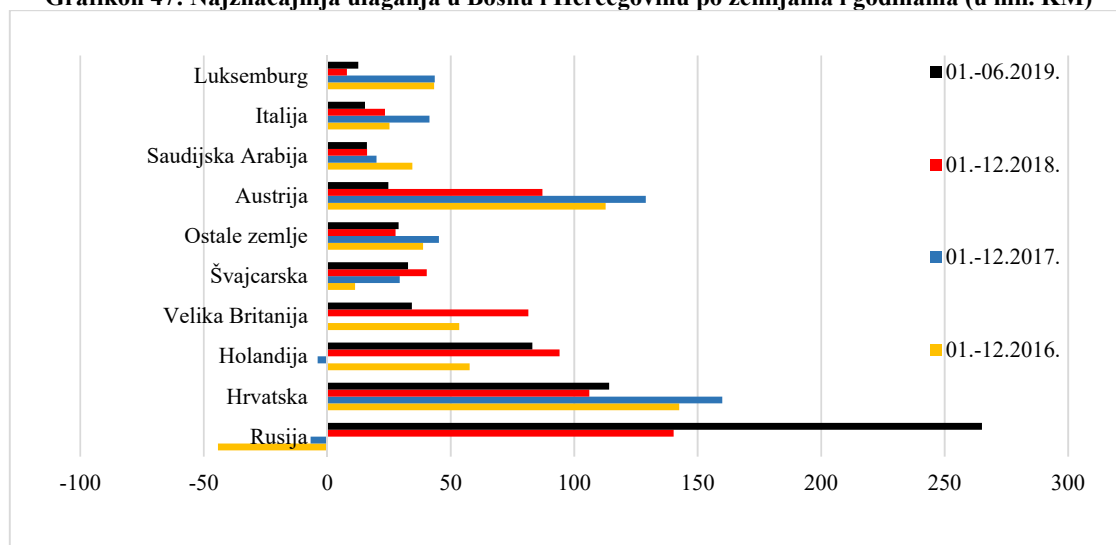
Izvor: CBBiH

⁵² Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Prema posljednjim dostupnim podacima⁵³ CBBiH u prvom polugodištu 2019. godine najveća evidentirana ulaganja prema Bosni i Hercegovini su bila iz Rusije 265,1 mil. KM i Hrvatske 114,2 mil. KM. Pored toga, značajna su bila ulaganja iz Holandije 83,1 mil. KM, Velike Britanije 34,2 mil. KM. U prvom polugodištu 2019. godine nije bilo značajnijeg povlačenja kapitala tako da je najveće povlačenje bilo prema Sjedinjenim Američkim Državama u iznosu od 5,2 mil. KM.

Grafikon 47: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Posmatrano po komponentama, najviše investicija je realizovano u formi vlasničkih udjela koji su iznosili 304,8 miliona KM, dok su zadržane zarade iznosile 293,3 miliona KM i 52,1 mil. KM ostali kapitali.

Na osnovu izvještaja CBBiH o SDU po djelatnostima⁵⁴ za prvo polugodište 2019. godine, najviše se ulagalo u djelatnost prerađivačke industrije 91,8 mil. KM (od toga su najveća ulaganja bila u proizvodnju prehrambenih proizvoda 19,8 mil. KM, proizvodnju baznih metala 19,8 mil. KM, prerađu drveta 12,9 mil. KM).

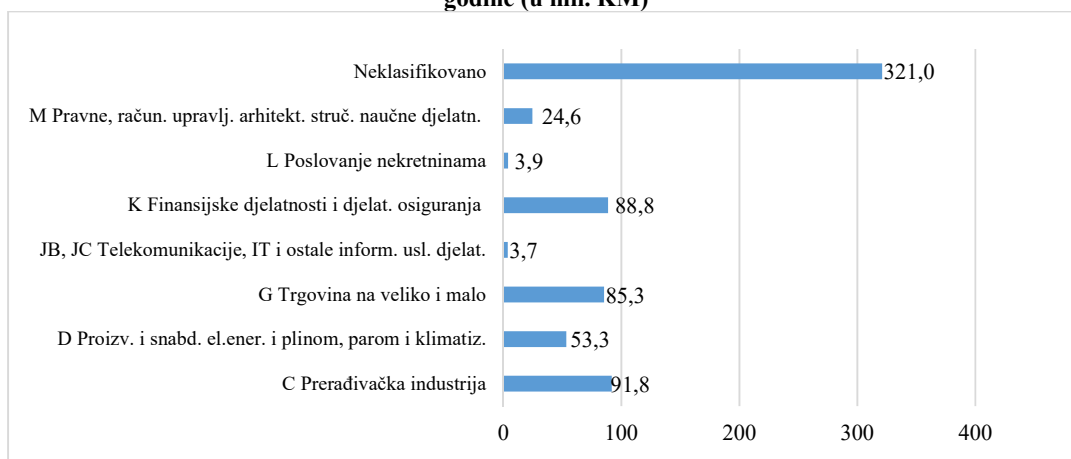
Pored ovoga najveća ulaganja su bila u finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja 88,8 mil. KM i trgovinu na veliko i malo 85,3 mil. KM. Najveća povlačenja kapitala su bila u oblasti poljoprivredne proizvodnje (-16 mil. KM). Najznačajnija ulaganja po djelatnostima prikazana su na grafikonu ispod.⁵⁵

⁵³ Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po zemlji stranog investitora.

⁵⁴ Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po djelatnostima NACE Rev 2.

⁵⁵ Napomena: Pod stavkom neklasifikovano se vodi 321 mil. KM. Negativni iznosi tj. povlačenja nisu prikazani na grafikonu.

Grafikon 48: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima u prvom polugodištu 2019. godine (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

U martu 2019. godine, kreditna agencija Standard & Poor's je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ te unaprijedila izgled sa „stabilni“ na „pozitivne“. U februaru 2018. godine Agencije Moody's Investors Service je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“. Bosna i Hercegovina i pored unaprijeđene ocjene navedene agencije tj. poboljšanja izgleda u „pozitivne“ spada u zemlje „rizične za ulaganje“.

DODATAK

Januar/siječanj – juni/lipanj 2019. godina

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.									
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	P1	
Industrija ukupno	100,0	2,9	4,4	3,1	1,6	-6,7	-3,8	-4,9	-5,1	-5,6	-4,0	-2,1	-3,9	-4,5	
Proizvodi za međufaznu potrošnju	30,3	6,3	2,0	5,9	-1,3	-16,1	0,1	6,6	-3,0	3,4	2,2	5,0	3,5	0,4	
Energija	33,5	-0,7	8,0	-1,2	6,6	-4,5	-14,7	-23,2	-14,8	-20,7	-16,3	-9,9	-15,6	-15,2	
Kapitalni proizvodi	8,9	-2,9	4,0	8,7	-1,0	5,5	14,9	15,7	12,2	6,0	4,7	8,7	6,5	9,2	
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	0,4	10,1	0,4	1,8	14,5	-2,3	-2,4	3,0	8,0	-1,5	-5,9	0,2	1,6	
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,5	5,3	1,9	4,3	0,1	-4,2	2,4	2,0	0,1	-1,3	3,1	-3,8	-0,7	-0,3	
B Vađenje ruda i kamena	11,5	3,3	3,7	5,0	1,1	-14,5	-0,7	4,7	-3,3	-3,1	-9,0	4,9	-2,4	-2,9	
C Prerađivačka industrija	68,0	4,4	3,0	5,4	-1,1	-5,7	-1,5	2,2	-1,5	-0,8	-4,0	-1,4	-2,1	-1,8	
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	20,5	-1,2	9,1	-4,1	11,3	-3,7	-10,8	-24,2	-13,6	-22,2	-2,2	-7,2	-10,5	-12,4	
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,1	1,3	8,8	6,2	1,3	-6,5	-4,9	-2,0	-4,4	-18,7	-15,2	-4,5	-12,8	-8,6	
B07 Vađenje metalnih ruda	1,4	11,6	-14,1	-0,7	-1,7	-65,0	-0,2	10,5	-14,3	68,5	10,2	53,1	43,9	11,8	
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	4,8	-3,5	4,0	8,1	-19,6	32,4	39,7	18,2	14,0	-1,4	3,8	5,5	10,1	
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,6	7,6	8,1	-1,6	-2,3	-1,3	6,6	3,7	3,0	4,6	17,2	-7,8	4,7	3,6	
C11 Proizvodnja pića	3,7	4,5	-2,0	9,1	2,6	-5,4	-5,6	12,2	1,2	-4,7	-0,6	2,8	-0,8	0,0	
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,9	-11,9	-13,2	-20,8	-35,9	60,5	57,9	-2,4	44,2	-10,8	-41,3	-50,0	-34,0	1,1	
C13 Proizvodnja tekstila	3,1	-6,4	4,1	16,8	-17,4	-32,7	-38,4	-45,1	-39,0	-46,0	-41,7	-50,0	-45,9	-42,6	
C14 Proizvodnja odjeće	2,4	13,8	-3,8	-3,4	4,8	10,8	18,8	7,5	12,3	19,9	5,5	0,8	8,7	10,2	
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,7	-3,0	-2,7	5,6	-2,6	-9,7	-9,9	-15,1	-11,6	-13,9	-10,7	-4,6	-9,7	-10,7	
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	3,2	-0,5	5,7	-1,4	-10,3	-29,5	1,4	6,3	-7,6	-7,1	-9,1	-16,3	-10,8	-9,4	
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,0	26,5	-14,3	16,8	3,7	-16,5	-1,5	-8,9	-8,9	-5,5	-6,6	-5,0	-5,7	-7,2	
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,4	1,3	8,0	9,0	0,0	-5,1	26,2	3,3	6,8	1,4	25,6	15,5	14,2	10,2	
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,4	-1,9	-6,5	0,1	-12,2	-7,1	-77,0	-76,8	-69,4	19,8	-84,4	-67,7	-44,1	-69,9	
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	8,6	12,7	10,3	-5,9	-14,8	-10,9	-7,3	-11,0	11,1	2,1	0,0	4,4	-7,3	
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,1	-6,3	-1,9	12,8	12,4	-12,8	-7,4	45,1	8,9	14,2	5,5	30,2	16,6	13,0	
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,5	7,3	14,9	10,3	5,0	5,1	12,5	7,9	8,5	8,5	6,0	-5,1	3,1	5,4	
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,9	0,1	2,9	-14,6	4,8	-22,9	18,1	52,2	18,3	10,9	-2,7	-2,4	1,9	7,8	
C24 Proizvodnja baznih metala	7,3	1,7	-5,9	6,5	1,6	-4,7	-6,7	3,3	-2,7	15,1	27,1	29,6	23,9	8,8	
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,6	10,1	12,3	11,7	-6,4	-7,0	10,2	14,5	6,0	4,4	9,2	5,3	6,3	6,2	
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,4	-20,5	-9,5	196,6	3,2	99,7	13,4	20,1	35,3	5,4	0,0	21,9	9,1	20,1	
C27 Proizvodnja električne opreme	1,5	0,9	9,9	10,8	-2,7	-16,8	6,2	1,3	-3,6	6,0	0,7	-3,7	1,0	-1,3	
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,9	-2,1	2,8	17,3	6,9	-0,2	-1,0	14,0	4,3	-20,9	-23,1	30,7	-4,4	-2,6	
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	-11,5	-2,3	-5,8	4,0	7,9	4,7	20,6	11,0	11,5	0,4	16,8	9,6	10,2	
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-30,6	-15,0	-6,2	4,3	25,4	77,1	64,8	56,7	23,7	24,7	-3,3	15,0	30,7	
C31 Proizvodnja namještaja	2,6	4,9	10,3	0,6	2,5	19,7	-2,6	-1,1	4,8	9,3	-2,7	-5,5	0,4	2,5	
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	13,1	21,4	12,0	20,9	-10,3	22,7	-5,3	1,8	14,2	-12,7	14,1	5,2	2,9	
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,4	-12,5	-11,4	-6,2	24,6	39,7	33,3	-13,7	16,2	-7,3	-27,0	-24,2	-19,5	-3,7	
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	21,0	-1,2	9,1	-4,1	11,3	-3,7	-10,8	-24,4	-13,6	-22,2	-2,2	-7,2	-10,5	-12,4	

Izvor: BHAS

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.							
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Januar	Februar	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2
Industrija ukupno	100,0	1,6	2,6	3,6	0,8	-4,7	-0,2	1,6	-1,1	1,3	3,1	1,4	1,9
Proizvodi za međufaznu potrošnju	29,1	7,4	1,9	3,8	-1,4	-12,9	0,5	4,8	-2,7	2,8	5,7	3,2	3,9
Energija	31,8	-1,8	2,4	1,8	3,1	-1,5	-7,4	-11,4	-6,9	4,2	0,9	-2,7	0,8
Kapitalni proizvodi	9,4	-1,3	3,6	5,5	1,2	-0,6	9,3	13,9	7,8	6,5	2,8	5,6	5,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,7	-3,7	16,8	4,8	-0,6	27,7	3,7	7,3	12,9	15,7	21,8	10,8	16,1
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	27,1	2,8	1,6	5,6	1,5	-3,2	5,0	5,2	2,4	-4,7	-0,3	-1,8	-2,3
B Vadenje ruda i kamena	10,8	-1,1	5,7	9,8	-0,6	-7,3	-2,8	9,4	-0,1	4,2	-6,6	-2,0	-1,5
C Prerađivačka industrija	73,3	4,3	2,8	4,5	-0,2	-5,4	2,9	7,4	1,7	-0,4	3,1	2,2	1,6
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) I	15,9	-1,5	0,4	-1,9	6,1	1,1	-7,7	-20,2	-9,4	4,2	6,8	-2,5	2,8
B05 Vadenje ugljena i lignita	10,0	-2,4	6,9	10,4	-2,7	-5,8	-6,6	5,7	-2,2	2,7	-9,4	-3,4	-3,4
B07 Vadenje metalnih ruda	0,3	6,4	1,3	-4,7	8,4	-27,7	6,2	9,0	-2,7	-24,9	31,9	-2,6	1,5
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,3	7,1	-3,2	8,4	10,6	-14,6	31,1	39,2	18,2	17,5	3,0	6,5	9,0
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,3	5,2	5,3	-1,3	-1,4	-1,4	6,9	5,8	3,7	3,4	15,0	-3,5	5,0
C11 Proizvodnja pića	4,7	1,9	-6,2	12,9	0,7	-9,5	14,7	15,8	6,3	-6,9	1,7	-4,4	-3,2
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	1,2	-18,6	-14,5	-21,4	-30,0	87,0	70,0	-2,3	56,9	-10,7	-41,3	-50,0	-34,0
C13 Proizvodnja tekstila	3,8	-7,3	5,7	18,4	-18,2	-33,2	-38,7	-47,9	-40,2	-48,6	-44,9	-52,9	-48,8
C14 Proizvodnja odjeće	2,6	18,2	-2,1	-3,5	19,3	16,0	23,2	14,9	18,1	23,7	7,3	6,1	12,4
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,0	-7,9	1,7	2,1	-1,7	0,2	-6,8	-9,5	-5,5	-25,3	-14,5	0,0	-13,2
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	2,4	0,1	5,6	3,9	-9,2	-26,3	2,4	7,2	-6,8	-7,2	-14,2	-19,2	-13,5
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,2	30,4	-17,9	13,3	2,8	-18,9	-2,2	-11,0	-10,4	-4,3	-6,2	-5,9	-5,5
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,7	8,0	14,7	4,6	-1,1	-6,6	28,0	8,0	8,3	-1,5	26,3	12,9	12,6
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,1	-0,2	-4,9	-1,6	10,3	-7,1	-2,5	9,7	-0,1	6,1	-1,9	-10,0	-1,9
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	9,3	10,7	6,5	-5,6	-13,7	-15,3	-11,0	-13,2	-14,3	9,8	12,0	2,5
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,4	-5,7	-6,1	18,0	12,3	-11,0	-11,0	50,7	8,5	6,0	-2,1	46,1	16,6
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,8	5,2	15,2	4,7	6,3	2,7	8,3	2,8	4,5	2,1	-1,0	-7,7	-2,2
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5,3	-0,2	2,5	-18,2	2,1	-22,3	19,9	53,7	18,9	8,8	1,4	-3,5	2,2
C24 Proizvodnja baznih metala	8,6	1,0	-4,2	4,1	-0,5	-3,6	-3,3	4,8	-0,8	20,6	37,3	47,2	35,0
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,7	11,4	13,3	10,0	-1,1	-8,3	13,5	13,9	6,3	1,9	7,3	-5,5	1,2
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,5	-16,4	-16,7	230,7	-3,6	152,5	15,3	16,1	43,5	2,8	-13,3	4,5	-2,0
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	-4,9	5,6	4,6	-4,4	-17,3	8,6	14,2	0,2	15,6	15,7	8,9	13,4
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	3,6	-6,7	13,2	0,5	-8,0	-13,7	5,1	-5,4	-6,2	-11,7	25,8	2,6
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,7	-13,0	-2,8	-8,3	1,7	8,2	5,6	23,2	12,3	14,4	2,7	22,6	13,3
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-16,5	-55,4	-12,3	-8,4	-1,3	-40,5	-62,1	-37,4	-11,0	-61,9	-19,8	-30,9
C31 Proizvodnja namještaja	2,4	2,5	17,7	5,3	0,6	37,3	3,0	8,4	15,7	16,7	20,9	10,6	16,1
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	18,9	28,1	17,4	24,7	-7,1	25,4	-2,8	4,6	11,8	-10,9	19,7	6,8
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,4	-14,3	-11,7	-12,7	7,1	0,3	-2,6	-28,3	-11,8	-15,9	-45,6	-32,0	-31,2
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	19,6	-1,5	0,4	-1,9	6,1	1,1	-7,7	-20,2	-9,4	4,2	6,8	-2,5	2,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.								
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	P1
Industrija ukupno	100,0	2,7	8,2	1,4	3,6	-11,7	-11,7	-17,2	-13,7	-19,9	-18,2	-8,2	-15,5	-14,7
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,7	4,4	2,9	6,9	-1,6	-24,8	-0,9	10,0	-4,1	3,7	-5,3	9,3	2,6	-0,5
Energija	38,8	1,0	17,7	-5,6	12,4	-9,8	-25,1	-38,1	-26,1	-51,7	-35,6	-19,6	-35,7	-31,0
Kapitalni proizvodi	7,9	-5,6	9,8	20,7	-8,9	42,7	43,6	26,6	37,3	4,9	11,6	25,8	14,1	23,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	2,4	-3,0	-4,1	7,2	-20,0	-15,5	-18,7	-18,0	-4,2	-42,0	-36,1	-27,4	-23,1
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	17,7	7,4	1,1	2,2	0,1	-7,1	-7,3	-4,8	-6,3	5,0	0,7	-8,1	-0,8	-3,6
B Vadenje ruda i kamena	13,5	10,2	0,4	-2,1	4,1	-29,7	3,1	-3,7	-9,4	-18,5	-13,3	17,5	-4,7	-6,8
C Prerađivačka industrija	55,9	2,7	3,6	6,5	-3,0	-7,0	-13,1	-9,8	-10,2	-2,6	-21,1	-8,7	-10,8	-10,8
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	30,6	-1,0	25,3	-7,5	19,8	-11,1	-15,2	-29,8	-19,6	-49,2	-12,6	-13,1	-25,0	-22,9
B05 Vadenje ugljena i lignita	10,9	10,1	12,9	-3,0	11,4	-8,1	-0,3	-19,8	-9,9	-67,5	-28,8	-7,0	-34,4	-22,4
B07 Vadenje metalnih ruda	4,5	12,0	-15,8	-0,2	-3,0	-70,5	-1,0	10,7	-15,9	98,4	7,6	61,9	56,0	14,0
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,2	0,7	-4,7	-6,5	1,0	-49,0	37,8	41,3	18,1	3,6	-14,3	-4,4	-5,0	1,9
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,6	5,3	11,0	-2,3	1,8	-1,9	-1,0	1,9	-0,2	2,1	2,1	-14,5	-3,4	-2,2
C11 Proizvodnja pića	1,4	9,5	8,1	1,5	7,0	8,5	-42,8	3,3	-11,5	0,5	-5,4	20,6	5,2	-1,5
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	300,02	13,9	-37,3	-90,9	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	1,3	-9,2	-6,3	0,8	-9,4	-26,5	-35,4	-17,5	-26,5	-19,3	-11,0	-26,8	-19,0	-22,6
C14 Proizvodnja odjeće	1,9	2,9	-8,7	-2,6	-37,4	-18,5	-7,3	-26,0	-18,1	-2,1	-6,9	-25,8	-11,6	-15,5
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4,6	3,2	-7,5	9,9	-3,7	-100,0	-100,0	-100,0	-18,7	4,7	-5,9	-9,7	-3,7	-12,0
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	5,2	-2,6	6,9	-4,7	-11,1	-33,2	0,1	5,1	-8,5	-6,9	-4,8	-13,7	-8,5	-8,5
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1,5	-1,3	3,1	29,2	6,8	-8,9	1,2	-4,3	-4,2	-9,4	-7,9	-1,9	-6,4	-5,3
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,8	-16,0	-14,6	26,5	4,1	2,3	20,4	-18,2	0,5	17,2	22,5	24,9	21,5	10,9
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	3,4	-2,4	-7,1	0,7	-19,1	-6,9	-98,4	-98,5	-97,9	-46,0	-98,8	-97,1	-80,6	-95,1
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,1	2,7	25,4	31,6	-7,4	-21,3	12,9	13,3	1,4	7,5	-22,8	-33,0	-16,1	-10,6
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,4	-7,4	13,0	-7,1	12,8	-19,9	6,5	31,3	10,3	51,3	33,8	-11,4	24,5	15,1
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	1,9	12,3	19,1	6,7	-3,1	13,6	23,8	19,3	19,2	17,9	21,9	-1,0	12,9	15,3
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,2	4,6	6,3	-1,2	12,7	-21,1	13,9	45,6	18,0	20,7	-14,2	1,2	2,6	6,5
C24 Proizvodnja baznih metala	4,2	5,0	-11,3	17,2	9,7	-8,8	-19,1	-2,3	-10,3	-3,8	-0,7	-8,4	-4,3	-7,3
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,2	6,0	9,7	17,2	-22,0	-1,4	-0,7	16,6	5,0	13,8	15,9	48,7	26,1	16,2
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,2	-28,6	7,7	140,7	17,4	33,7	10,6	26,8	22,8	11,3	23,8	52,8	29,3	25,7
C27 Proizvodnja električne opreme	1,8	19,2	22,1	25,2	0,5	-15,7	1,2	-17,6	-10,8	-8,6	-23,7	-25,0	-19,1	-15,1
C28 Proizvodnja mašina i uredaja, d. n.	0,7	-16,6	32,2	28,0	20,0	15,2	30,2	36,1	26,3	-37,3	-37,7	41,6	-11,1	-4,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,7	3,5	-1,9	16,8	19,2	6,1	-0,2	6,3	3,9	-4,5	-11,7	-14,7	-10,3	-3,3
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,0	-30,9	-13,8	-6,1	4,5	25,9	79,3	67,4	58,5	24,1	26,4	-3,0	15,8	31,9
C31 Proizvodnja namještaja	2,7	2,9	-3,2	-4,2	6,9	-22,3	-15,3	-17,3	-18,1	-2,3	-44,5	-34,8	-27,2	-23,1
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	-3,3	3,8	-9,4	2,0	-33,3	-3,1	-29,6	-23,4	30,2	-22,1	-14,2	-2,0	-11,3
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3,8	-6,6	-10,4	12,4	65,1	262,8	138,0	32,8	116,7	16,2	40,5	-7,4	16,4	53,8
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	24,5	-1,0	25,3	-7,5	19,8	-11,1	-15,2	-29,8	-19,6	-49,2	-12,6	-13,1	-25,0	-22,9

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (rast g/g u %)

		2017	2018	2017				2018				2019	
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	3,1	1,6	2,1	2,1	5,8	2,5	5,2	1,5	0,8	-0,5	-5,1	-3,9
	<i>Intermedijarni proizvodi</i>	5,8	-1,3	1,1	2,2	10,1	9,3	4,2	-6,8	-1,6	0,1	-3,1	3,5
	<i>Energija</i>	-0,9	6,6	1,0	1,6	0,1	-5,5	12,3	11,0	5,7	-1,7	-14,8	-15,6
	<i>Kapitalni proizvodi</i>	8,8	-1,0	13,7	6,0	8,1	8,5	-1,6	-4,8	-1,0	3,0	12,2	6,5
	<i>Trajni proizvodi za široku potrošnju</i>	-14,8	1,8	-34,4	-11,4	-1,6	-3,4	3,8	3,6	-7,7	7,1	3,0	0,2
	<i>Netrajni proizvodi za široku potrošnju</i>	4,6	0,1	3,5	1,8	9,1	4,2	0,7	3,0	-0,8	-2,1	0,1	-0,7
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	-1,3	0,5	-4,7	-1,6	-1,5	-1,1	1,6	0,9	-0,2	-0,1	-1,0	-2,2
	<i>Visokogradnja</i>	3,2	1,9	-0,6	3,0	4,7	3,8	3,2	0,9	1,5	2,2	2,6	-1,0
	<i>Niskogradnja</i>	-4,7	-0,7	-7,1	-4,2	-3,5	-3,8	0,3	0,9	-1,6	-2,0	-4,0	-3,2
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	15,4	-1,0	-2,4	11,1	11,4	13,8	4,7	-0,6	-4,9	-13,5	-1,1	-11,1
	Cestovni (prevezeni putnici)	9,9	4,2	-3,5	-5,3	-1,0	-3,8	-8,6	10,8	25,9	0,3	-10,1	12,5
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	1,0	-2,3	0,4	-3,6	-0,1	-0,9	-1,8	-2,3	-1,5	-3,7	-5,5	-5,0
	Željeznički (prevezeno robe)	0,7	0,8	5,9	-2,8	1,7	3,5	5,6	-7,2	2,0	6,8	7,3	14,1
	Željeznički (prevezeni putnici)	15,4	16,5	-8,0	-3,8	39,0	34,3	22,8	34,3	12,3	3,0	13,3	19,6
Maloprodaja	Realni rast prometa	5,1	8,2	6,0	6,2	4,2	4,4	5,4	8,5	9,2	9,2	8,1	3,3
	<i>Motorna goriva u s.p.</i>	5,0	7,8	8,4	7,6	2,2	2,9	0,1	6,3	14,0	8,9	9,8	-2,0
	<i>Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.</i>	5,2	8,4	5,2	5,7	4,9	4,9	7,1	9,2	7,7	9,3	7,6	5,0
Turizam	Dolasci turista - ukupno	13,7	12,1	8,6*	13,5*	16,9*	13,7*	15,5*	12,4*	10,8*	10,7*	9,3	12,9*
	<i>Domaći turisti</i>	3,3	7,3	3,9*	0,0*	6,9*	3,2*	10,7*	5,8*	9,0*	4,9*	4,7	7,4*
	<i>Strani turisti</i>	18,6	14,0	12,1*	20,0*	19,9*	21,1*	18,8*	15,2*	11,3*	14,1*	12,2	15,0*

Izvor: BHAS zvanična saopštenja

* prosjek mjesečnih stopa

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

			2017	2018	2017				2018				2019	
					K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	3,6	5,1	1,7*	1,3*	9,2*	2,5*	6,2*	-1,0*	0,8*	1,2*	-1,1*	1,9*
		RS	1,4	3,6	5,8*	4,1*	-3,2*	0,9*	4,0*	6,8*	5,3*	-0,7*	-13,5*	-15,5*
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	-0,6^	0,5^	-3,4^	-0,5^	0,8^	0,6^	0,2^	1,0^	0,6^	0,2^	0,2^	0,6^
		RS	-5,1^	0,8^	-6,9^	-3,7^	-5,9^	-3,8^	3,9^	1,1^	-1,3^	-0,6^	-2,9^	-6,6^
Prijevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	-1,9	2,9*	-8,5	-4,4	-3,7	9,2	6,0	7,3	5,1	-6,8	11,1	-9,6
		RS	11,8	-9,4*	-8,5	26,9	15,5	13,3	2,1	-8,3	-24,2	-7,2	-8,1	-34,0
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	-10,2	-13,1*	-5,0	-11,2	-12,3	-11,4	-12,4	-15,0	-9,6	-15,5	-14,4	30,4
		RS	9,1	15,7*	-5,5	11,1	14,4	16,4	-4,0	21,8	31,7	13,4	3,7	35,5
	Gradsko - Prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-1,7	0,8*	-0,9	-4,7	-0,9	-0,4	-0,7	0,6	0,2	2,9	-3,3	-3,9
		RS	-1,4	-10,5*	-7,3	0,9	2,9	-2,1	-9,5	-12,5	-9,7	-10,3	-14,3	-5,8
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	-0,2	4,7*	-1,3	-5,4	1,4	4,6	6,6	4,2	3,2	4,6	5,5	15,8
		RS	3,8	1,2*	17,7	0,3	-0,5	-2,5	4,1	-14,5	-1,0	16,0	6,8	27,7
Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	37,7	20,0*	6,2	12,1	79,6	50,0	29,7	44,1	8,6	-2,6	16,9	25,4	
	RS	-27,1	16,8*	-30,0	-31,0	-22,5	-25,0	7,1	10,3	25,8	24,1	3,3	25,0	
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	12,9*	7,9*	13,4	11,8	14,3	11,9	8,9	7,6	5,0	10,2	17,0	23,9
	Nominalni rast prometa	RS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	6,1	8,6*	9,8	7,2*	9,4*	-2,2*	10,0	4,0*	9,4*	11,1*	9,7*	10,7*
		RS	1,2	6,8	-0,4	-6,1	3,3	8,2	12,1	9,9*	8,9*	-1,5*	-3,3	1,9*
	Dolasci stranih turista	FBiH	20,2	15,1*	14,8*	23,8*	20,9*	21,2*	18,1	14,8*	10,2*	17,4*	15,9*	16,2*
		RS	12,2	14,6	7,5*	3,9*	16,6*	20,9*	20,7	17,8*	17,7*	3,2*	6,4	10,7*

Izvor: zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

^ Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

(u zaglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovane nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
P1 2017.	776.042	499.720	257.740	17.016	498.620	363.518	123.506	11.596	39,1	42,1	32,4	40,5	848	856	829	832	360	372	341	325
P1 2018.	797.539	514.983	263.739	17.385	461.887	340.226	110.983	10.678	36,7	39,8	29,6	38,0	867	879	840	863	378	391	356	338
P1 2019.	815.710	528.884	269.313	17.753	418.816	317.918	92.609	8.290	33,9	37,5	25,6	31,8	911	918	896	895	398	412	374	355
I 2019.	813.683	527.520		17.530	433.438	328.503	95.938	8.997	34,8	38,4		33,9	913	924	887	897	391	401	375	351
II 2019.	809.632	523.658		17.675	430.053	326.266	95.051	8.736	34,7	38,4		33,1	895	895	896	879	395	407	375	353
III 2019.	812.524	525.401	269313	17.810	423.419	321.618	93.371	8.430	34,3	38,0	25,7	32,1	907	916	886	890	394	407	374	353
IV 2019.	817.467	530.466		17.814	413.826	314.069	91.641	8.116	33,6	37,2		31,3	916	926	896	896	402	419	374	358
V 2019.	819.832	532.779		17.860	406.685	308.607	90.280	7.798	33,2	36,7		30,4	926	938	903	907	402	419	374	358
VI 2019.	821.124	533.480		17.831	405.476	308.443	89.373	7.660	33,1	36,6		30,0	910	911	910	901	402	419	374	358

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje za mart i septembar.

** Stopa registrovane nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposlena i nezaposlena lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesto prebivališta).

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

u mil. KM

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2018.	4.342,7	5.205,3	85,8	3.637,7	7.085,6	4.088,1	1.889,1	5.680,9	9.633,8	10.723,3	11.658,1	22.381,4
I-VI 2018.	4.515,4	5.024,3	98,1	3.756,0	7.467,9	4.143,6	2.030,8	5.686,8	9.637,8	11.223,9	11.861,2	23.085,2
I-IX 2018.	4.717,2	5.437,8	112,6	3.946,4	8.046,8	4.140,1	1.966,6	5.740,1	10.267,6	11.993,2	11.846,8	23.840,0
I-XII 2018.	4.750,6	5.523,3	125,5	3.978,6	8.166,4	4.302,2	1.961,4	5.782,4	10.399,4	12.145,1	12.046,0	24.191,1
I-III 2019.	4.782,7	5.214,4	135,8	4.007,7	7.920,8	2.699,6	2.300,4	7.460,6	10.132,9	11.928,5	12.460,6	24.389,1
I-VI 2019.	4.924,0	5.495,8	149,8	4.126,6	8.208,0	2.786,6	2.387,5	7.440,0	10.569,6	12.334,6	12.614,1	24.948,6
stopa rasta g/g												
I-III 2018.	6,6%	31,2%	41,6%	7,5%	18,2%	2,6%	18,6%	1,6%	18,9%	14,4%	4,4%	8,9%
I-VI 2018.	8,0%	23,2%	33,1%	8,3%	18,9%	3,4%	24,3%	2,2%	15,7%	15,1%	5,8%	10,2%
I-IX 2018.	8,8%	19,7%	52,0%	9,1%	21,1%	2,0%	13,4%	3,2%	14,7%	16,9%	4,3%	10,3%
I-XII 2018.	10,0%	9,7%	64,9%	9,1%	17,9%	5,1%	8,0%	2,6%	10,3%	14,9%	4,4%	9,4%
I-III 2019.	10,1%	0,2%	58,3%	10,2%	11,8%	-34,0%	21,8%	31,3%	5,2%	11,2%	6,9%	9,0%
I-VI 2019.	9,1%	9,4%	52,8%	9,9%	9,9%	-32,7%	17,6%	30,8%	9,7%	9,9%	6,3%	8,1%

Izvor: CBBiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00			01			02			03			04			05			06		
Opis koda	UKUPAN INDEKS			Hrana i bezalkoholna pića			Alkoholna pića i duvan			Odjeća i obuća			Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti			Namještaj, kućanski aparati i redovno održavanje kuće			Zdravstvo		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-VI 2017.	-	-	101,1	-	-	100,4	-	-	104,2	-	-	91,9	-	-	101,3	-	-	98,7	-	-	100,5
I-VI 2018.	-	-	101,1	-	-	101,0	-	-	107,4	-	-	90,0	-	-	102,1	-	-	99,0	-	-	101,4
I-VI 2019.	-	-	100,8	-	-	101,1	-	-	104,2	-	-	89,1	-	-	102,9	-	-	99,6	-	-	101,8
I 2019.	101,2	100,1	101,5	101,1	101,5	100,8	122,5	103,5	105,1	66,4	91,7	89,0	108,6	100,0	103,4	96,9	100,3	99,4	104,6	99,9	102,3
II 2019.	101,6	100,4	100,9	102,5	101,4	101,3	122,5	100,0	105,0	66,6	100,3	89,6	108,5	99,9	102,6	97,0	100,0	99,8	104,6	100,1	102,3
III 2019.	101,7	100,1	100,7	102,7	100,2	100,9	122,5	100,1	103,7	68,1	102,3	89,4	108,1	99,7	102,6	96,5	99,6	99,6	104,8	100,2	102,2
IV 2019.	101,4	99,7	100,8	103,2	100,5	101,1	122,7	100,1	103,9	68,4	100,4	89,5	103,8	96,0	102,9	96,7	100,2	99,9	104,8	100,0	101,9
V 2019.	101,6	100,2	100,8	103,7	100,5	101,6	122,7	100,0	103,6	68,1	99,6	89,1	103,8	100,1	103,4	96,7	100,0	99,7	104,7	99,8	101,2
VI 2019.	101,1	99,5	100,3	102,5	98,9	101,1	122,8	100,1	103,8	66,1	97,1	88,2	103,9	100,0	102,7	96,4	99,7	99,4	104,7	100,0	101,0

Izvor: BHAS

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07			08			09			10			11			12		
Opis koda	Prevoz			Komunikacije			Rekreacija i kultura			Obrazovanje			Restorani i hoteli			Ostala dobra i usluge		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-VI 2017.	-	-	107,5	-	-	101,1	-	-	101,0	-	-	100,9	-	-	100,4	-	-	99,5
I-VI 2018.	-	-	106,2	-	-	97,9	-	-	101,0	-	-	100,0	-	-	100,3	-	-	100,0
I-VI 2019.	-	-	102,9	-	-	99,3	-	-	101,3	-	-	100,7	-	-	100,7	-	-	99,3
I 2019.	108,4	99,0	108,4	96,5	100,0	99,5	103,8	100,0	101,3	101,8	100,0	100,6	101,5	100,2	100,7	98,4	100,3	99,1
II 2019.	107,9	99,5	102,6	96,5	100,0	99,5	103,7	99,9	101,2	101,9	100,1	100,6	101,5	100,0	100,5	98,4	100,0	99,0
III 2019.	108,0	100,2	102,7	96,4	99,9	99,3	103,6	99,9	101,0	101,9	100,0	100,6	101,6	100,1	100,7	98,3	99,9	99,1
IV 2019.	108,6	100,5	102,6	96,1	99,7	99,2	104,2	100,5	101,2	101,9	100,0	100,7	101,7	100,1	100,7	98,4	100,1	99,0
V 2019.	109,1	100,5	101,5	96,0	99,9	99,0	104,5	100,4	101,3	101,9	100,0	100,7	101,7	100,0	100,7	98,5	100,1	99,7
VI 2019.	108,9	99,8	100,0	96,3	100,3	99,4	105,2	100,7	101,6	101,9	100,0	100,7	101,8	100,0	100,6	98,7	100,2	99,8

Izvor: BHAS

Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kreditni opštoj vladi	Kreditni nefinansijskim javnim preduzećima	Kreditni nefinansijskim privatnim preduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I-III 2016.	1.099,0	381,2	7.505,4	7.828,5	113,6	16.927,7
I-VI 2016.	1.022,3	374,6	7.521,8	7.916,9	107,7	16.943,3
I-IX 2016.	1.072,8	385,8	7.498,4	7.978,1	87,4	17.022,5
I-XII 2016	962,7	371,9	7.703,0	8.076,3	86,9	17.201,1
I-III 2017.	1.020,9	376,4	7.898,7	8.186,8	97,0	17.579,8
I-VI 2017.	1.018,9	371,5	8.032,2	8.393,5	114,1	17.930,1
I-IX 2017.	973,9	382,3	8.122,4	8.522,0	118,7	18.119,3
I-XII 2017.	966,5	401,6	8.319,8	8.613,7	120,9	18.422,5
I-III 2018.	917,3	385,4	8.510,8	8.749,5	121,9	18.695,1
I-VI 2018.	1.061,2	410,8	8.565,6	8.993,9	146,5	19.178,0
I-IX 2018.	1.078,1	411,0	8.537,3	9.154,1	150,9	19.331,4
I-XII 2018.	1.045,3	421,3	8.623,0	9.241,3	158,4	19.489,3
I-III 2019.	1.042,1	415,3	8.755,6	9.405,7	135,5	19.754,1
I-VI 2019.	1.002,5	417,6	8.973,9	9.661,9	167,4	20.223,3
Stopa rasta (g/g)						
I-III 2016.	-3,5%	-10,3%	3,2%	4,2%	26,5%	3,0%
I-VI 2016.	-10,6%	-11,2%	2,3%	2,9%	3,9%	1,3%
I-IX 2016.	-6,0%	-6,3%	2,3%	2,9%	-8,7%	1,8%
I-XII 2016	-17,2%	-6,2%	3,3%	3,8%	-17,3%	2,0%
I-III 2017.	-7,1%	-1,3%	5,2%	4,6%	-39,0%	3,9%
I-VI 2017.	-0,3%	-0,8%	6,8%	6,0%	5,9%	5,8%
I-IX 2017.	-9,2%	-0,9%	8,3%	6,8%	35,9%	6,4%
I-XII 2017.	0,4%	8,0%	8,0%	6,7%	39,1%	7,1%
I-III 2018.	-10,2%	2,4%	7,7%	6,9%	25,6%	6,3%
I-VI 2018.	4,2%	10,6%	6,6%	7,2%	28,4%	7,0%
I-IX 2018.	10,7%	7,5%	5,1%	7,4%	27,1%	6,7%
I-XII 2018.	8,2%	4,9%	3,6%	7,3%	31,0%	5,8%
I-III 2019.	13,6%	4,9%	2,9%	7,5%	11,1%	5,7%
I-VI 2019.	-5,5%	1,7%	4,8%	7,4%	14,3%	5,5%

Izvor: CBBiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opšte vlade	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I-III 2016.	1.442,8	1.203,9	2.490,4	10.074,3	1.323,7	16.535,2
I-VI 2016.	1.486,2	1.184,3	2.534,8	10.132,5	1.352,1	16.689,8
I-IX 2016.	1.634,8	1.173,8	2.755,9	10.253,3	1.393,8	17.211,6
I-XII 2016	1.711,6	1.219,9	2.787,8	10.661,1	1.371,6	17.752,1
III 2017.	1.773,3	1.300,1	2.749,8	10.875,0	1.403,2	18.104,9
I-VI 2017.	1.903,7	1.326,4	2.836,3	10.948,5	1.442,8	18.460,7
I-IX 2017.	2.167,1	1.325,0	3.096,7	11.024,2	1.512,5	19.128,5
I-XII 2017.	2.216,8	1.384,7	3.329,9	11.271,0	1.466,5	19.668,8
I-III 2018.	2.489,5	1.492,0	3.183,8	11.459,0	1.520,8	20.145,0
I-VI 2018.	2.729,2	1.517,1	3.429,3	11.651,8	1.544,3	20.871,7
I-IX 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
I-XII 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
I-III 2019.	2.976,5	1.512,3	3.408,6	12.508,5	1.607,8	22.013,7
I-VI 2019.	3.073,3	1.499,2	3.587,7	12.709,9	1.640,0	22.510,0
Stopa rasta g/g						
I-III 2016.	14,0%	0,5%	13,3%	7,6%	10,1%	8,6%
I-VI 2016.	22,0%	-3,0%	6,6%	6,8%	8,1%	7,3%
I-IX 2016.	19,3%	-3,0%	11,1%	6,6%	3,4%	7,4%
I-XII 2016	8,8%	2,7%	6,9%	8,1%	5,6%	7,4%
I-III 2017.	23,2%	8,0%	10,4%	7,9%	6,0%	9,5%
I-VI 2017.	28,3%	12,0%	11,9%	8,1%	6,7%	10,6%
I-IX 2017.	32,7%	12,9%	12,4%	7,5%	8,5%	11,1%
I-XII 2017.	29,5%	13,5%	19,4%	5,7%	6,9%	10,8%
I-III 2018.	40,1%	14,8%	15,8%	5,4%	8,4%	11,3%
I-VI 2018.	43,1%	14,4%	20,9%	6,4%	7,0%	13,1%
I-IX 2018.	27,4%	21,8%	14,2%	7,3%	5,4%	11,6%
I-XII 2018.	26,3%	7,1%	11,8%	7,8%	9,0%	10,6%
I-III 2019.	19,6%	1,4%	7,1%	9,2%	5,7%	9,3%
I-VI 2019.	12,6%	-1,2%	4,6%	9,1%	6,2%	7,8%

Izvor: CBBiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	kreditni preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijućem preko 1 god.				s originalnim dospijućem preko 1 god.						s originalnim dospijućem preko 1 god.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2017.	01.	NA	NA	7,92	NA	5,09	5,09	5,59	5,28	5,40	7,58	7,59	6,89	7,07
2017.	02.	NA	NA	8,02	NA	4,95	4,95	5,13	4,92	5,18	7,59	7,61	6,97	7,38
2017.	03.	NA	NA	NA	NA	4,62	4,62	4,65	4,94	4,92	7,17	7,20	6,68	6,95
2017.	04.	NA	NA	7,35	NA	4,39	4,41	4,27	4,93	4,58	7,14	7,14	6,87	6,75
2017.	05.	NA	NA	7,39	NA	4,38	4,38	4,08	4,83	4,78	7,17	7,17	6,86	6,72
2017.	06.	NA	NA	NA	NA	4,43	4,43	4,12	4,78	4,87	6,99	6,99	6,80	6,67
2017.	07.	NA	NA	NA	NA	4,30	4,30	4,05	4,55	4,59	7,05	7,07	7,08	7,01
2017.	08.	NA	NA	6,99	NA	4,39	4,39	4,04	4,65	4,67	7,15	7,16	7,39	7,23
2017.	09.	NA	NA	7,50	NA	4,22	4,22	4,28	4,84	4,96	6,97	7,00	6,65	6,85
2017.	10.	NA	NA	7,22	NA	4,16	4,16	4,64	4,82	4,83	6,54	6,54	6,05	6,34
2017.	11.	NA	NA	6,99	NA	4,24	4,24	4,14	4,76	4,87	6,46	6,44	6,37	6,40
2017.	12.	NA	NA	7,17	NA	4,33	4,33	4,24	4,62	4,70	6,38	6,39	5,99	6,36
2018.	01.	NA	NA	NA	NA	4,12	4,09	4,10	4,41	4,58	6,41	6,42	5,59	6,48
2018.	02.	NA	NA	6,38	NA	4,05	4,05	NA	4,14	4,52	6,47	6,49	5,48	6,04
2018.	03.	NA	NA	6,94	NA	3,98	3,98	5,04	4,04	4,35	6,05	6,05	5,68	6,10
2018.	04.	NA	NA	6,78	NA	3,94	3,94	3,57	3,92	4,18	5,99	6,01	5,77	6,06
2018.	05.	NA	NA	7,27	NA	3,75	3,75	NA	3,95	3,67	6,39	6,39	5,61	5,97
2018.	06.	NA	NA	7,28	NA	3,92	3,92	5,52	4,17	4,10	6,22	6,22	5,34	5,72
2018.	07.	NA	NA	6,33	NA	3,69	3,69	4,01	4,14	4,08	6,32	6,33	5,79	6,11
2018.	08.	NA	NA	6,76	NA	3,72	3,72	NA	3,89	4,12	6,21	6,22	5,32	5,97
2018.	09.	NA	NA	NA	NA	3,64	3,64	NA	4,18	4,09	6,49	6,50	5,33	5,73
2018.	10.	NA	NA	NA	NA	3,63	3,63	3,59	3,99	3,95	6,34	6,36	5,27	5,77
2018.	11.	NA	NA	NA	NA	3,77	3,75	NA	4,10	3,75	6,77	6,79	5,58	5,52
2018.	12.	NA	NA	NA	NA	3,64	3,64	3,17	3,82	4,02	6,63	6,64	5,62	5,47
2019.	01.	NA	NA	NA	NA	3,67	3,67	3,47	3,80	3,74	6,52	6,37	5,33	5,79
2019.	02.	NA	NA	NA	NA	3,53	3,53	3,46	3,60	3,99	6,56	6,56	5,46	5,89
2019.	03.	NA	NA	NA	NA	3,70	3,70	3,76	3,64	3,65	6,21	6,22	5,48	5,60
2019.	04.	NA	NA	NA	NA	3,51	3,51	3,22	3,62	4,04	6,11	6,12	5,70	5,58
2019.	05.	NA	NA	5,42	NA	3,44	3,44	NA	3,69	3,68	6,19	6,20	5,53	5,60
2019.	06.	NA	NA	NA	NA	3,56	3,56	NA	3,79	3,81	6,22	6,23	5,69	5,84

Izvor: CBBiH

Kamatne stope u tabeli se odnose na nove poslove.

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	od iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR do 1 miliona EUR				Preko iznosa 1 milion EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2017.	01.	5,92	5,71	5,34	4,73	5,21	5,16	4,20	4,70	5,24	4,98	NA	NA
2017.	02.	5,90	5,67	4,87	4,63	5,58	5,34	4,64	4,75	5,27	5,27	NA	NA
2017.	03.	6,06	5,94	5,20	4,89	5,25	5,11	4,32	4,47	5,13	5,17	NA	5,29
2017.	04.	5,61	5,44	5,02	4,78	5,58	5,62	4,05	4,17	4,60	5,24	3,86	2,92
2017.	05.	5,83	5,59	4,99	4,80	5,15	5,32	4,31	4,30	4,26	4,44	NA	NA
2017.	06.	5,65	5,23	4,76	4,72	5,22	5,39	4,08	4,30	4,57	4,55	NA	4,05
2017.	07.	5,49	5,27	4,97	4,80	5,26	5,06	3,90	4,43	4,26	4,16	NA	2,59
2017.	08.	5,37	4,85	5,00	4,53	5,22	5,20	3,86	NA	4,81	NA	NA	NA
2017.	09.	5,44	5,10	4,89	4,98	5,09	4,61	4,08	5,03	4,86	4,86	NA	5,26
2017.	10.	4,94	4,87	4,64	4,98	4,71	4,64	4,03	4,81	5,48	5,61	NA	4,17
2017.	11.	5,53	5,41	4,62	4,75	4,75	5,21	4,21	4,96	5,30	5,30	NA	NA
2017.	12.	4,65	4,65	4,35	5,30	4,39	4,39	3,77	4,60	3,52	4,04	2,72	5,05
2018.	01.	4,47	4,30	4,54	4,26	4,12	4,46	3,81	4,32	3,09	3,09	NA	NA
2018.	02.	4,71	4,84	4,61	4,24	4,50	4,86	3,42	4,33	3,16	NA	NA	3,80
2018.	03.	4,30	4,33	4,28	4,75	4,23	4,56	3,96	4,28	4,38	4,38	NA	4,04
2018.	04.	4,54	4,74	4,38	4,21	4,29	4,42	3,25	3,47	3,61	3,61	NA	NA
2018.	05.	4,59	4,66	4,02	4,16	4,10	4,20	3,03	3,71	4,11	3,70	2,53	4,67
2018.	06.	4,24	4,56	4,42	4,52	3,91	3,88	3,11	3,78	3,78	3,78	NA	2,73
2018.	07.	4,29	4,39	4,39	3,93	4,04	4,13	3,28	3,99	4,35	4,35	NA	3,94
2018.	08.	4,29	4,56	4,34	4,20	4,79	4,85	3,30	4,01	3,84	3,84	NA	4,08
2018.	09.	4,13	4,26	4,00	4,26	4,84	4,83	3,04	4,18	3,55	3,55	NA	3,15
2018.	10.	4,07	4,27	4,05	4,01	4,25	4,30	3,14	3,74	3,44	3,33	NA	3,33
2018.	11.	4,05	4,05	4,00	4,06	4,19	4,19	3,20	3,59	4,79	4,79	NA	NA
2018.	12.	4,20	4,19	3,91	3,67	3,80	4,16	3,32	3,57	4,48	4,48	2,38	2,53
2019.	01.	4,22	4,37	3,66	4,35	4,08	4,15	3,67	3,58	3,32	3,36	NA	NA
2019.	02.	4,28	4,28	4,09	4,97	3,91	3,86	3,02	3,80	3,74	3,74	NA	NA
2019.	03.	4,01	3,91	4,35	4,35	4,08	4,15	3,12	4,10	3,59	3,59	NA	NA
2019.	04.	4,13	4,01	4,13	4,51	4,06	3,97	3,21	4,20	3,66	3,77	2,57	NA
2019.	05.	4,06	4,02	3,78	4,60	4,10	4,26	3,34	4,09	3,51	3,56	NA	NA
2019.	06.	4,31	4,32	3,91	4,65	3,82	3,75	3,07	3,99	3,16	3,16	NA	3,05

Izvor: CBBiH

Kamatne stope u tabeli se odnose na nove poslove.

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 13: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništva											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijecem			Depoziti po videnju	s dogovorenim dospijecem			Depoziti po videnju	s dogovorenim dospijecem	Depoziti po videnju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2018.	01.	0,37	1,39	1,28	0,06	0,32	1,17	1,41	0,06	0,44	0,05
2018.	02.	0,29	1,45	1,38	0,07	0,27	1,23	1,37	0,06	0,42	0,04
2018.	03.	0,32	1,24	1,51	0,06	0,27	1,08	1,47	0,06	0,21	0,05
2018.	04.	0,25	1,15	1,26	0,06	0,32	1,13	1,57	0,06	0,46	0,05
2018.	05.	0,33	1,23	1,45	0,06	0,24	1,14	1,31	0,06	0,55	0,04
2018.	06.	0,38	1,18	1,48	0,05	0,24	1,30	1,34	0,06	0,83	0,04
2018.	07.	0,27	1,31	1,22	0,05	0,67	1,39	1,40	0,06	0,64	0,04
2018.	08.	0,23	1,25	1,42	0,05	0,25	1,15	1,51	0,06	0,58	0,04
2018.	09.	0,28	1,27	1,33	0,05	0,26	1,10	1,77	0,06	0,84	0,04
2018.	10.	0,46	1,12	1,25	0,05	0,35	1,10	1,24	0,06	0,85	0,04
2018.	11.	0,27	1,22	1,41	0,05	0,23	1,21	1,42	0,06	1,87	0,04
2018.	12.	0,34	1,26	1,45	0,05	0,25	1,37	1,66	0,05	1,04	0,04
2019.	01.	0,30	1,05	1,29	0,05	0,23	1,08	1,58	0,06	0,91	0,04
2019.	02.	0,32	1,13	1,40	0,06	0,30	1,08	1,86	0,06	0,87	0,04
2019.	03.	0,31	1,08	1,30	0,06	0,28	1,01	1,33	0,05	0,73	0,04
2019.	04.	0,24	0,99	1,40	0,06	0,29	0,96	1,27	0,05	0,98	0,04
2019.	05.	0,43	1,01	1,50	0,06	0,30	0,95	1,50	0,05	0,67	0,04
2019.	06.	0,31	1,02	1,24	0,06	0,35	1,12	1,60	0,05	0,71	0,04
Depoziti nefinansijskih preduzeća											
2018.	01.	0,77	1,21	NA	0,04	0,49	NA	NA	0,02	NA	0,03
2018.	02.	0,47	1,27	NA	0,04	NA	NA	NA	0,03	NA	0,04
2018.	03.	0,60	0,82	1,32	0,03	NA	NA	1,10	0,02	NA	0,03
2018.	04.	0,46	1,40	1,99	0,04	NA	NA	NA	0,02	NA	0,04
2018.	05.	0,33	0,97	1,58	0,04	NA	NA	NA	0,03	NA	0,03
2018.	06.	0,58	1,02	1,73	0,04	NA	NA	NA	0,02	NA	0,03
2018.	07.	0,62	1,28	1,67	0,03	NA	1,08	NA	0,04	NA	0,03
2018.	08.	0,42	1,32	1,77	0,04	0,19	NA	NA	0,04	NA	0,03
2018.	09.	0,53	1,15	1,76	0,04	NA	NA	NA	-2,96	NA	-2,97
2018.	10.	0,51	1,07	1,05	0,04	NA	1,43	NA	0,05	NA	0,06
2018.	11.	0,45	1,28	1,41	0,04	NA	0,85	1,75	0,03	NA	0,04
2018.	12.	0,71	1,14	1,96	0,08	1,00	0,97	NA	-0,97	NA	-0,96
2019.	01.	0,45	1,00	2,06	0,03	0,97	NA	NA	0,03	NA	0,04
2019.	02.	0,34	0,86	1,98	0,03	NA	0,97	NA	0,02	NA	0,04
2019.	03.	0,42	1,75	1,77	0,03	0,81	1,15	NA	-2,97	NA	-2,96
2019.	04.	0,43	0,84	1,90	0,08	0,40	1,05	NA	0,03	NA	0,04
2019.	05.	0,19	1,27	1,14	0,02	NA	NA	NA	0,03	NA	0,05
2019.	06.	0,52	1,24	1,05	0,03	0,35	NA	NA	0,03	NA	0,03

Izvor: CBBiH

Kamatne stope na depozite po videnju se odnose na postojeće poslove.

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjecom se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranoj valuti obuhvataju sve strane valute osim EUR.

Tabela 14: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za P1 2019. godine

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
		P1 2018.	P1 2019.	2019/2018. promjena %		P1 2018.	P1 2019.	2019/2018 promjena %		P1 2018.	P1 2019.	2019/2018. promjena %		
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
	UKUPNO	5835	5829	-0,1	-0,1	9354	9778	4,5	4,5	-3519	-3949	12,2	12,2	59,6%
1	ZIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	85	70	-17,3	-0,3	249	273	9,6	0,26	-164	-203	23,6	1,10	25,8%
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	84	83	-1,8	-0,03	389	378	-2,8	-0,12	-305	-296	-3,1	-0,27	21,8%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	64	67	4,4	0,05	110	103	-6,4	-0,07	-46	-36	-21,3	-0,28	64,9%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	156	141	-9,4	-0,25	738	765	3,7	0,29	-582	-624	7,2	1,18	18,5%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	634	558	-12,0	-1,30	1339	1472	9,9	1,42	-705	-914	29,7	5,94	37,9%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	482	463	-4,0	-0,33	887	894	0,8	0,07	-405	-431	6,5	0,75	51,8%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	201	235	16,9	0,58	604	631	4,5	0,29	-403	-396	-1,7	-0,20	37,2%
8	KOŽA I KRZNO	108	78	-27,8	-0,51	244	197	-19,3	-0,50	-136	-119	-12,5	-0,48	39,6%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	376	373	-0,8	-0,05	144	168	16,7	0,26	232	205	-11,6	0,77	222,0%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	154	137	-11,0	-0,29	218	228	4,6	0,11	-64	-91	42,2	0,77	60,1%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	314	310	-1,3	-0,07	628	609	-3,0	-0,20	-314	-299	-4,8	-0,43	50,9%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	389	391	0,5	0,03	171	185	8,2	0,15	218	206	-5,5	0,34	211,4%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	42	63	50,0	0,36	181	196	8,3	0,16	-139	-133	-4,3	-0,17	32,1%
14	BISERI, PLEMENTI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	7	8	23,1	0,03	8	15	90,0	0,08	-2	-7	380,0	0,16	52,6%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1091	1163	6,6	1,23	1097	1133	3,3	0,38	-6	30	-600,0	-1,02	102,6%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	703	812	15,5	1,87	1259	1360	8,0	1,08	-556	-548	-1,4	-0,23	59,7%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	186	192	3,2	0,10	687	773	12,5	0,92	-501	-581	16,0	2,27	24,8%
18	SATOV I, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	16	15	-8,6	-0,02	138	135	-2,2	-0,03	-122	-120	-1,3	-0,05	11,0%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	82	88	7,3	0,10	5	9	70,0	0,04	77	80	3,2	-0,07	1035,3%
20	RAZNI PROIZVODI	650	577	-11,2	-1,25	229	245	7,0	0,17	421	332	-21,1	2,53	235,5%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	1000,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

Tabela 15: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima

u 000 KM

Zemlje	IZVOZ						Promjena u %	UVOZ						Promjena u %	DEFICIT						Promjena u %
	P1 2017		P1 2018		P1 2019			P1 2017		P1 2018		P1 2019			P1 2017		P1 2018		P1 2019		
	KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %	
EU	3.771	72,4%	4.280	73,4%	4.349	74,6%	1,6%	5.243	60,7%	5.610	60,0%	6.077	62,1%	8,3%	-1.472	43,0%	-1.330	37,8%	-1.728	43,8%	29,9%
CEFTA	810	15,5%	898	15,4%	911	15,6%	1,4%	1.070	12,4%	1.118	12,0%	1.137	11,6%	1,7%	-260	7,6%	-220	6,3%	-226	5,7%	2,7%
EU ostale zemlje	897	17,2%	1.043	17,9%	996	17,1%	-4,5%	1.672	19,4%	1.752	18,7%	1.956	20,0%	11,6%	-775	22,6%	-709	20,1%	-960	24,3%	35,4%
CEFTA ostale zemlje	314	6,0%	331	5,7%	284	4,9%	-14,2%	131	1,5%	122	1,3%	125	1,3%	2,5%	183	-5,3%	209	-5,9%	159	-4,0%	-23,9%
Njemačka	773	14,8%	870	14,9%	859	14,7%	-1,3%	1.005	11,6%	1.123	12,0%	1.194	12,2%	6,3%	-232	6,8%	-253	7,2%	-335	8,5%	32,4%
Hrvatska	602	11,6%	700	12,0%	732	12,6%	4,6%	829	9,6%	866	9,3%	989	10,1%	14,2%	-227	6,6%	-166	4,7%	-257	6,5%	54,8%
Italija	601	11,5%	669	11,5%	705	12,1%	5,4%	994	11,5%	1.081	11,6%	1.130	11,6%	4,5%	-393	11,5%	-412	11,7%	-425	10,8%	3,2%
Srbija	496	9,5%	567	9,7%	627	10,8%	10,6%	939	10,9%	996	10,6%	1.012	10,3%	1,6%	-443	12,9%	-429	12,2%	-385	9,7%	-10,3%
Slovenija	460	8,8%	512	8,8%	509	8,7%	-0,6%	441	5,1%	453	4,8%	453	4,6%	0,0%	19	-0,6%	59	-1,7%	56	-1,4%	-5,1%
Austrija	438	8,4%	486	8,3%	548	9,4%	12,8%	302	3,5%	335	3,6%	355	3,6%	6,0%	136	-4,0%	151	-4,3%	193	-4,9%	27,8%
Turska	188	3,6%	191	3,3%	141	2,4%	-26,2%	357	4,1%	425	4,5%	471	4,8%	10,8%	-169	4,9%	-234	6,6%	-330	8,4%	41,0%
Rusija	60	1,2%	48	0,8%	42	0,7%	-12,5%	425	4,9%	539	5,8%	300	3,1%	-44,3%	-365	10,7%	-491	14,0%	-258	6,5%	-47,4%
Kina	18	0,3%	18	0,3%	15	0,3%	-16,7%	566	6,6%	631	6,7%	717	7,3%	13,6%	-548	16,0%	-613	17,4%	-702	17,8%	14,5%
Ostale zemlje	363	7,0%	399	6,8%	371	6,4%	-7,0%	973	11,3%	1.013	10,8%	1.076	11,0%	6,2%	-610	17,8%	-614	17,4%	-705	17,9%	14,8%
UKUPNO	5.210	100,0%	5.835	100%	5.829	100,0%	-0,1%	8.634	100%	9.354,0	100%	9.778	100,0%	4,5%	-3.424	100,0%	-3.519	100,0%	-3.949	100,0%	12,2%

Izvor: BHAS

Tabela 16: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS - SKRAĆENA VERZIJA u milionima KM	K1 2018.	K2 2018.	P1 2018.	K1 2019.	K2 2019.	P1 2019.	P1 2019. / P1 2018.
TEKUĆI RAČUN	-406	-287	-693	-506	-467	-972	40,3%
Roba - saldo	-1.683	-1.902	-3.584	-1.906	-2.113	-4.019	12,1%
Izvoz robe, fob	2.391	2.672	5.063	2.373	2.705	5.077	0,3%
Uvoz robe, fob	4.073	4.574	8.647	4.278	4.818	9.096	5,2%
Usluge - saldo	429	653	1.081	472	679	1.151	6,5%
Potražuje - ukupno	672	931	1.602	713	1.005	1.718	7,2%
Duguje - ukupno	243	278	521	241	326	567	8,8%
Primarni dohodak - saldo	-8	-59	-67	46	-48	-2	-97,0%
Potražuje - ukupno	233	230	463	293	286	579	24,9%
Duguje - ukupno	241	289	530	247	334	581	9,5%
Sekundarni dohodak - saldo	854	1.019	1.873	880	1.012	1.892	1,0%
Od čega: Personalni transferi - potražuje	586	702	1.288	619	698	1.317	2,3%
KAPITALNI RAČUN	72	76	149	79	80	159	6,9%
FINANSIJSKI RAČUN	-445	-59	-505	-255	-382	-637	26,2%
Direktne investicije	-293	-148	-441	-236	-397	-633	43,6%
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	157	67	225	174	119	293	30,6%
Portfolio investicije	-19	23	4	64	67	131	2906,2%
Ostale investicije	-437	-168	-605	142	-544	-402	-33,6%
Neto finansijska aktiva	-167	345	177	192	-157	35	-80,5%
Valuta i depoziti	-214	331	117	163	-176	-13	-111,3%
Ostalo	-9	4	-5	0	-3	-3	-35,1%
Neto finansijska pasiva	269	513	782	50	386	436	-44,2%
Valuta i depoziti	-145	399	254	-238	182	-56	-122,1%
Zajmovi	280	-48	231	129	33	162	-29,9%
Vladin sektor	186	-49	137	55	-36	19	-86,4%
Ostali sektori	94	1	95	75	69	143	51,8%
Trgovinski krediti i avansi	140	160	300	148	166	315	4,7%
Ostala finansijska pasiva	-2	4	2	15	7	22	1231,2%
Rezervna aktiva	304	233	537	-225	492	267	-50,3%
NETO GREŠKE I PROPUSTI	-112	151	40	171	5	177	346,3%

Izvor: CBBiH

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da nakon razmatranja dokumenta *Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj-juni/lipanj 2019. godine*, donese sljedeći:

ZAKLJUČAK:

1. Usvaja se dokument *Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj-juni/lipanj 2019. godine*.